

Volnočasové aktivity dětí a mládeže
-
Kolektiv mladých hasičů
Sboru dobrovolných hasičů v Lípě

Barbora Palánová

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Barbora PALÁNOVÁ**
Osobní číslo: **H08520**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Volnočasové aktivity dětí a mládeže- Kolektiv
mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti volného času.
Příprava metodiky výzkumné části.
**Realizace kvantitativního výzkumu v Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných
hasičů v Lípě.**
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

GAVORA, P. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno : Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.

HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. Pedagogické ovlivňování volného času : současné trendy. Vyd. 1. Praha : Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1

HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Vyd. 1. Praha : Portál, 2004. ISBN 8071789275.

PÁVKOVÁ, J. Pedagogika volného času : teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času. Vyd. 3., aktualiz. . Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

TOŠNER, J.; SOZANSKÁ, O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Vyd. 2. Praha : Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Eliška Zajitzová, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **20. ledna 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **6. května 2011**

Ve Zlíně dne 20. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 20.4. 2011

..... *Barbora Valchová*

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá činností Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy týkající se volného času a jeho výchovného zhodnocování, dobrovolnictví a v závěru nechybí charakteristika Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě. Hlavním cílem praktické části je zmapovat činnost kolektivu a zhodnotit ji z pohledu vedoucích, mladých hasičů a jejich rodičů.

Klíčová slova: volný čas, zájmová činnost, dobrovolnictví, kolektiv mladých hasičů

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the activities of the Team of Young Fire Fighters at the Volunteer Fire Brigade in Lípa. Its theoretical part focuses on basic terms related to leisure time and its educational evaluation, volunteership and characterization of the Association of Fire Fighters from Bohemia, Moravia and Silesia, and the Volunteer Fire Brigade in Lípa. The main aim of the practical part is to map the team's activity and evaluate it from the points of view of the chiefs, young fire fighters and their parents.

Keywords: leisure time, a leisure time activity, volunteership, a team of young fire fighters

Na tomto místě bych chtěla velmi poděkovat Mgr. Elišce Zajitzové, Ph.D. za cenné rady, připomínky a čas, který mé bakalářské práci věnovala.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY VOLNÉHO ČASU.....	13
1.1 VOLNÝ ČAS	13
1.2 PEDAGOGIKA VOLNÉHO ČASU.....	14
1.3 VÝCHOVNÉ ZHODNOCOVÁNÍ VOLNÉHO ČASU	15
1.3.1 Výchova formální, informální, neformální	15
1.3.2 Funkce výchovy ve volném čase	16
1.3.3 Základní lidské činnosti ve volném čase a jejich výchovné využití.....	18
1.3.4 Organizovanost výchovného působení.....	20
2 SDRUŽOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE	21
2.1 VRSTEVNICKÉ SKUPINY	21
2.2 ZÁJMOVÁ ČINNOST	23
2.2.1 Zájmová činnost v závislosti na věku dítěte.....	24
2.2.2 Kategorizace zájmových činností.....	25
2.2.3 Organizační formy zájmových činností.....	26
2.2.4 Vedení zájmové činnosti	27
3 CHARAKTERISTIKA PŘEDŠKOLNÍHO, MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU A PUBESCENCE.....	30
3.1 PŘEDŠKOLNÍ VĚK.....	30
3.2 MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK.....	31
3.3 OBDOBÍ PUBESCENCE	32
4 DOBROVOLNICTVÍ	33
4.1 TERMINOLOGIE DOBROVOLNICTVÍ.....	33
4.2 TYPY A CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI DOBROVOLNICTVÍ	33
4.2.1 Typy dobrovolnické činnosti	34
4.2.2 Charakteristické oblasti dobrovolnictví	34
5 KOLEKTIV MLADÝCH HASIČŮ.....	36
5.1 SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, MORAVY A SLEZSKA.....	36
5.2 MLADÝ HASIČ	37
5.2.1 Věkové kategorie mladých hasičů.....	37
5.2.2 Cíle při práci s mladými hasiči.....	37
5.2.3 Organizační struktura	38
5.2.4 Vedoucí kolektivů a družstev	38

5.3	KOLEKTIV MLADÝCH HASIČŮ SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V LÍPĚ.....	39
5.3.1	Sbor dobrovolných hasičů v Lípě.....	39
5.3.2	Kolektiv mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě.....	40
II	PRAKTICKÁ ČÁST	43
6	CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	44
6.1	VÝZKUMNÝ CÍL	44
6.2	VÝZKUMNÝ PROBLÉM	44
6.3	DÍLČÍ CÍLE	44
6.4	VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	45
6.5	METODICKÉ PŘÍSTUPY K ŘEŠENÍ	45
6.6	VÝZKUMNÝ VZOREK	46
7	ZPRACOVÁNÍ VÝSLEDKŮ.....	47
7.1	ANALÝZA A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ PRO MLADÉ HASIČE.....	47
7.2	ANALÝZA A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ PRO RODIČE MLADÝCH HASIČŮ	61
7.3	ANALÝZA A INTERPRETACE ZÍSKANÝCH DAT DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ PRO VEDOUCÍ MLADÝCH HASIČŮ	79
7.4	SHRnutí VÝSLEDKŮ	89
	ZÁVĚR	94
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	96
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	98
	SEZNAM OBRÁZKŮ	99
	SEZNAM TABULEK.....	102
	SEZNAM PŘÍLOH.....	105

ÚVOD

Volný čas je v současné době čím dál více diskutovanou oblastí lidského života a na jeho smysluplné využití je kladen čím dál větší důraz. Současná nabídka zájmových kroužků, které dokážou uspokojit potřeby a touhy snad každého dítěte, nabízí rodičům možnost, jak mít kontrolu nad volným časem svých dětí a poskytnout dětem možnost, jak rozvinout své schopnosti, stát se součástí dětského kolektivu, naučit se spolupracovat, a zažít dokonce i pocit vítězství či zklamání.

K problematice volného času můžeme najít spoustu literatury, spoustu bakalářských a diplomových prací, avšak jedna z možností, jak trávit volný čas, a možnost velmi oblíbená, se zde téměř nezmiňuje, nebo zmiňuje pouze okrajově. Členství v kolektivech mladých hasičů. A přitom k 31. 12. 2010 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska evidovalo 344 424 členů, a z toho 43 811 mladých hasičů- dětí a mládeže ve věku 6 – 18 let, což není zrovna zanedbatelný počet. (Nitra, 2011) Výhodou je mimo jiné i to, že dítě může být součástí hasičského týmu již od předškolního věku (tzv. přípravka), projít si po jeho boku školními léty, prožít v něm bouřlivá léta puberty a pokračovat až do dospělosti, kdy se mohou stát členy družstva mužů a žen, členy výjezdové jednotky nebo třeba pomáhat při šíření požární prevence.

Jedním z takových sborů, nabízejících dětem možnost se něco přiučit, naučit se spolupracovat, získat nové zkušenosti, znalosti a dovednosti, je i Sbor dobrovolných hasičů v Lípě. Lípa je malou obcí poblíž Zlína s asi osmi sty obyvateli, kde však zájem o přihlášení do kolektivu mladých hasičů překonal všechna očekávání a z počátečního zájmu asi dvaceti dětí jejich počet neustále narůstá a nyní se pohybuje kolem třiceti dětí. Některé děti nyní již plynule přecházejí z družstva starších žáků do družstev mužů a žen. A to je přesně cílem této volnočasové aktivity. Naučit děti lásce k „hasičině“, aby se jí pak věnovali celý život a věnovali svůj volný čas pro dobrou věc bez nároku na jakoukoliv peněžitou odměnu.

Podle zákona č. 563/ 2004 Sb., o pedagogických pracovnících je jedním z možných uplatnění sociálního pedagoga pozice pedagoga volného času. Právě proto jsem se rozhodla zaměřit v bakalářské práci na téma této volnočasové aktivity.

V teoretické části bakalářské práce jsou v úvodní kapitole vymezeny základní pojmy týkající se volného času, krátce je představena pedagogika volného času jako pedagogická dis-

ciplína, a je zde zdůrazněno především výchovné působení volného času, zejména prostřednictvím zájmových útvarů.

Druhá kapitola se zaměřuje již konkrétněji na sdružování dětí a mládeže v jejich volném čase. Zabývá se vrstevnickými skupinami, které hrají podstatnou roli v čase jejich volna, a nejen v něm, ale především pak zájmovými činnostmi dětí, jejich formami a vedením.

Nechybí ani část věnovaná charakteristice vývojových období, kterých se praktická část bakalářské práce dotýká, tedy předškolním, mladším školním věkem a obdobím pubescence, se zaměřením především na vrstevnické vztahy a socializaci, protože pro práci s dětmi je nezbytně nutné specifika jednotlivých věkových období dobře znát.

Protože se praktická část bakalářské práce zaměřuje na činnost Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě, nesmí chybět ani kapitola o dobrovolnictví, protože vedoucí kolektivu, stejně jako ostatní členové sborů dobrovolných hasičů, dělají svoji práci pro dobrý pocit z odvedené práce, kvůli novým zkušenostem, avšak bez nároku na jakoukoliv mzdu. Proto jsou zde ve zkratce zmíněny základní pojmy týkající se dobrovolnictví a jeho krátká charakteristika.

Poslední kapitola v teoretické části práce je zaměřena již konkrétně na mladé hasiče. Nejprve je ve zkratce představeno Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, jsou zde nastíněny pojmy jako mladý hasič, organizační struktura kolektivů mladých hasičů a činnost vedoucích kolektivů a družstev. Poté je představen nejprve Sbor dobrovolných hasičů v Lípě, a následně i kolektiv mladých hasičů tohoto sboru, jeho organizační struktura a činnost.

V praktické části bakalářské práce v kapitole nazvané Charakteristika výzkumu je vymezen výzkumný cíl a dílčí cíle, výzkumný problém, výzkumné otázky a je zde popsán metodologický přístup k řešení a výzkumný vzorek. Cílem výzkumu bylo zjistit, jak hodnotí činnost Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě jak samotní mladí hasiči, tak jejich rodiče a vedoucí. Pak následuje analýza a interpretace získaných dat, shrnutí s odpověďmi na výzkumné otázky, a závěr práce.

Výsledky výzkumu poslouží jako zpětná vazba k práci vedoucích Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY VOLNÉHO ČASU

V této kapitole jsou uvedeny základní pojmy týkající se volného času. Jsou zde vymezeny především pojmy volný čas, výchova, pedagogika volného času, a také je zde zdůrazněno výchovné zhodnocování volného času.

1.1 Volný čas

Volný čas je „čas, s kterým člověk může nakládat dle svého uvážení a na základě svých zájmů.“ (Průcha, 2009, s. 341)

Člověk ve svém volném čase nevykonává činnosti pod tlakem závazků, které souvisí s jeho sociální rolí. Tyto činnosti jsou charakteristické tím, že člověk do nich vstupuje s očekáváními, účastní se jich na základě svého rozhodnutí a přináší mu příjemné zážitky a uspokojení. (Hofbauer, 2004)

Roger Sue (In Hofbauer, 2004) uvádí několik základních funkcí volného času:

- psychologická (uvolnění, zábava, rozvoj)
- sociální (socializace, symbolická příslušnost k některé sociální skupině)
- terapeutická (zahrnuje hledisko zdravotní, smyslový rozvoj, prevenci chorob, zdravý životní styl)
- ekonomická (pozitivní vliv na uplatnění člověka v profesní činnosti, výdaje účastníků vynakládané na aktivity volného času, pojetí volného času jako prožívání, anebo pouhé spotřeby vedoucí k odcizení).

Podle Šeráka (2009) můžeme volný čas rozdělit podle druhu činnosti na odpočinkový, kam řadíme činnosti klidné, pohybové i psychicky nenáročné, dále rekreační, u kterého je naopak typická pohybová aktivita, a zájmový, kam patří cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností.

Volný čas dětí a mládeže má své zvláštnosti a od volného času dospělých se většinou liší:

- rozsahem- většina dětí má více volného času než dospělí;
- obsahem- odpovídá věkovým a individuálním zvláštnostem, aktivity jsou většinou pestřejší než u dospělých;

- mírou samostatnosti- závisí na věku dítěte, jeho psychické i fyzické vyspělosti, na rodinném prostředí a nabídce volného času v regionu;
- nezbytností pedagogického ovlivňování (Hájek, 2008)

Volnočasové aktivity prostupují jednotlivé fáze vývoje dítěte i dospělého a jejich skupin. (Hájek, 2008)

Podle Hofbauera (In Hájek, 2008) můžeme v současnosti mluvit o zvyšujícím se individuálním i celospolečenském rozsahu a dosahu volného času současné populace, což je důsledkem demografického, ekonomického a kulturního vývoje společnosti, tedy růstu počtu obyvatel a průměrné délky života, a z toho plyne také zvyšování počtu let po skončení pracovní aktivity, prodlužování školní docházky, a naopak zkracování pracovní doby v průběhu dne, týdne, roku a celého života a pronikání volného času do různých prostředí života dnešního člověka.

1.2 Pedagogika volného času

Pedagogika volného času je velmi mladou vědou, nabývající na významu přibližně od druhé poloviny 20. století. Je to: „disciplína pedagogiky, zaměřená na výchovné a vzdělávací prostředky, napomáhající autonomnímu a smysluplnému využívání volného času dětí, dospívajících i dospělých.“ (Průcha, 2003, s. 198)

Podle Hofbauera (In Hájek, 2008) se tedy pedagogika volného času zabývá pojetím a cíli, obsahem a způsoby výchovného zhodnocování volného času, organizacemi a institucemi, které tyto aktivity uskutečňují nebo pro ně vytvářejí podmínky, a také koncepcemi jeho dalšího vývoje propracovávanými na základě vývoje společnosti a oboru samotného.

Pojmový aparát pedagogiky volného času je dosud poněkud neustálený a výklad pojmů je často nejednotný. (Hájek, 2008)

Pávková (In Hájek, 2008) uvádí, že se pedagog volného času se uplatňuje zejména ve střediscích volného času a v mnoha rozmanitých neškolských zařízeních, např. rekreačních, sociálních, osvětových, kulturních.

1.3 Výchovné zhodnocování volného času

Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže je žádoucnost jeho pedagogického ovlivňování z pedagogických důvodů, neboť děti nemají zatím dostatek zkušeností, nedovedou se orientovat ve všech oblastech zájmových činností a potřebují citlivé vedení. Podmínkou však je, aby bylo toto vedení nenásilné, činnosti, které jsou nabízeny, pestré a přitažlivé a účast na nich dobrovolná. Míra ovlivňování volného času závisí na věku dětí, jejich mentální vyspělosti i na charakteru rodinné výchovy. (Pávková, 2002)

1.3.1 Výchova formální, informální, neformální

Podle Průchy (2009, s. 345) je výchova: „proces záměrného působení na osobnost člověka s dílem dosáhnout pozitivních změn v jejím vývoji.“

V pedagogické literatuře se často můžeme setkat s rozlišováním výchovy na výchovu formální, informální a neformální. (Hájek, 2008)

Termín formální výchova zahrnuje působení škol nebo jiných odborných vzdělávacích zařízení. Výchova formální je zajišťována nebo podporována státem, věkově odstupňována od základního po vysokoškolské vzdělání, a zakončení formálního stupně vzdělávání je pak potvrzováno dokladem o absolvování. Řadíme zde tradiční vzdělávání uskutečňované ve škole, dálkové studium na středních a vysokých školách i distanční vzdělávání zprostředkované médii na základě připravených programů. (Hofbauer, 2004; Hájek, 2008)

Informální výchova zahrnuje učení záměrné, cílené, ale i zcela náhodné v běžných životních situacích, vyplývající z každodenního kontaktu a zkušeností s rodinou, prací, přáteli, živelně vznikajícími vrstevnickými skupinami dětí a mládeže, médii a vlivy dalších činitelů, kteří působí v blízkých životních prostředích. Informální výchova může probíhat cíleně, obvykle však je toto působení nezáměrné, neorganizované, nesystematické a nekoordinované. (Hofbauer, 2004; Hájek, 2008)

Neformální výchova je cílená a strukturovaná aktivita mimo formální výchovný systém, a patří sem např. činnost v útvaru zájmové činnosti, jako je zájmový kroužek, umělecký soubor nebo sportovní družstvo, členství ve sdružení dětí a mládeže). Aktivity mohou, ale nemusí být zakončeny udělením dokladu. Neformální výchova zahrnuje svobodu a dobrovolné rozhodování o účasti na aktivitách, jež poskytují nejen věcné a odborné znalosti a dovednosti, ale také širší pojaté schopnosti, sociální kompetence a hodnoty (demokratické

občanství, rovnost muže a ženy, ekologické uvědomění, tvořivý a aktivní přístup, účast na životě společnosti, angažovanost na jejím vývoji apod.) (Hofbauer, 2004; Hájek, 2008)

1.3.2 Funkce výchovy ve volném čase

Oblast výchovy ve volném čase, v době mimo vyučování má své zvláštnosti v oblasti cílů, podmínek i pedagogických prostředků, a má také své specifické funkce. (Hájek, 2008)

Jedním z rozdělení funkcí volného času je dělení podle Vážanského (In Šerák, 2009, s. 29, 30), který je dělí následujícím způsobem:

- „rekreace (zotavení, shromažďování sil, psychické uvolnění, osvěžení);
- kompenzace (rozptýlení, potěšení, vyrovnání nedostatků, apod.);
- redukace (potřeba edukace, další vzdělávání, touha po zážitcích, výměna rolí);
- kontemplace (potřeba klidu, rozjímání, čas pro sebe sama, autoreflexe);
- komunikace (potřeba sdělení, kontaktu, vyhledávání sociálních vztahů, pospolitost, empatie, láska);
- integrace (potřeba společenských vztahů, hledání emocionální jistoty, pocit sounáležitosti, rituály, tradice, kolektivní vědomí);
- enkulturace (potřeba kreativního rozvoje, nezávislý růst schopností, tvůrčí uplatnění, fantazie, spontaneita);
- participace (potřeba angažovanosti, vlastní iniciativa, potvrzení sebe samého, spolurozhodování, kooperace, spoluzodpovědnost).“

Také se však můžeme v literatuře setkat s vymezením funkcí volného času, jak ho uvádí Pávková (2002), tedy s funkcí výchovně-vzdělávací, zdravotní, sociální a preventivní, které zde budou podrobněji popsány.

Podle Pávkové (In Hájek, 2008) je v současné době za prioritní považována funkce výchovně-vzdělávací, na niž je kladen zvláště velký důraz. Spočívá v záměrném a cílevědomém formování osobnosti vychovávaných jedinců a dosahování reálných cílů pomocí promyšleně volených pedagogických prostředků. Umožňuje působit na všechny složky osobnosti, tělesnou, psychickou i sociální, podle zaměření příslušné instituce. Výchova ve volném čase zvláště umožňuje uspokojovat a kultivovat potřeby, usměrňovat, uspokojovat,

rozšiřovat a prohlubovat zájmy, objevovat a rozvíjet specifické schopnosti vychovávaných jedinců. Prostřednictvím pestrých a zajímavých činností lze děti, mládež a také dospělé motivovat k osobnostně i společensky žádoucímu využívání volného času k získávání nových vědomostí a dovedností, k uvědomění si významu celoživotního vzdělávání. Zároveň se rozvíjejí poznávací procesy a utvářejí žádoucí rysy osobnosti. Úspěchy ve volnočasových aktivitách přinášejí pocit uspokojení, příležitost k seberealizaci a kladnému sebehodnocení. Na základě zkušeností z rozmanitých činností si lidé vytvářejí názor na život, společnost, svět kolem nás.

Stejně důležitou funkcí výchovy ve volném čase je i funkce zdravotní. Volnočasové aktivity přispívají k usměrňování režimu dne tak, aby pomáhal vytvářet zdravý životní styl, což spočívá zejména ve střídání činností různého charakteru (duševní a tělesné činnosti, práce a odpočinku, činností organizovaných a spontánních). Zvlášť velký zdravotní význam má podněcování a poskytování příležitostí k vydatnému pohybu, nejlépe na čerstvém vzduchu. Jedním z cílů výchovy je, aby se pro lidi pohybové aktivity staly pravidlem a běžnou součástí časového režimu. Také je potřeba zajistit vedení ke správnému stravování vytvářením a upevňováním zdravých stravovacích návyků, tuto funkci plní především školská zařízení zajišťující stravování dětí a mládeže. Význam má také pěstování a upevňování hygienických návyků. Za důležité je pak považováno i dodržování zásad bezpečnosti práce. (Hájek, 2008; Pávková, 2002)

Podle Pávkové (In Hájek, 2008) plní sociální funkci jednotlivá zařízení a subjekty pro výchovu ve volném čase různými způsoby a v rozdílné míře. Tuto funkci lze chápat několika způsoby, nejčastěji je chápána jako péče o děti, zajištění jejich bezpečnosti, dohledu a odpovídajícího zaměstnání v době, kdy skončilo vyučování a rodiče jsou v zaměstnání nebo jinak zaneprázdněni. Jiné pojetí pak klade důraz na to, že se ve volném čase lidé dostávají do rozmanitých druhů sociálního prostředí, mají možnost navazovat nové sociální vztahy, a to většinou s lidmi, se kterými je spojují podobné zájmy, názory a postoje. Účast ve volnočasových sociálních skupinách přispívá k socializaci člověka. Sociální funkci výchovy ve volném čase můžeme chápat také jako příležitost k vyrovnávání rozdílů mezi nestejnými materiálními i psychologickými podmínkami dětí v rodinách, čímž můžeme do určité míry pomoci dětem z méně podnětného nebo nějak problematického rodinného prostředí.

V programech zařízení, institucí a rozmanitých subjektů pro výchovu ve volném čase, mimo vyučování se stále více prosazuje důraz na prevenci negativních jevů, ať už se jedná o

závislost na návykových látkách, kriminalitu a delikvenci, virtuální drogy, patologické hráčství, záškoláctví, šikanu, vandalismus a jiné formy násilného chování, xenofobii, rasismus či intoleranci. Velmi důležité jsou programy, které vycházejí nikoliv od „problémů“, ale od „možností“, od potenciálu dítěte nebo mladého člověka- je důležité kombinovat preventivní funkci výchovného působení s rozvojovou funkcí do uceleného systému péče o děti a mladé lidi. Je potřeba poskytnout mladému člověku bezpečné místo a pomoci mu spojit budování své identity a osvojování různých sociálních rolí s „něčím větším“, než je on sám. (Hájek, 2008; Pávková, 2002)

1.3.3 Základní lidské činnosti ve volném čase a jejich výchovné využití

Výchova ve volném čase má výrazně činnostní charakter, činnosti ve volném čase se stávají základními pedagogickými prostředky. V rámci volnočasových aktivit se uplatňují základní lidské činnosti- hra, učení a práce. Tyto činnosti mohou být výchovně ovlivňované, záměrně využívané k dosahování výchovných cílů a stávají se tak pedagogickými prostředky. Pedagog má možnost ovlivnit strukturu aktivit, jejich zařazení do režimu dne. (Hájek, 2008)

Hra

Pávková uvádí (In Hájek, 2008), že hra má již svojí podstatou ve volnočasových aktivitách významné místo. Je to činnost pro člověka příjemná, poskytuje pozitivní prožitky, radost ze hry, umožňuje relaxaci, nenásilné, bezděčné učení a rozvoj všech složek osobnosti. Podstatný je jak průběh hry, tak výsledek.

Podobně jako ostatní oblasti má také vývoj hry své zákonitosti a to, jak si dítě hraje, se mění s věkem. Hra je motivována potřebami vývoje, protože se v ní dítě spontánně seznamuje s tím, co je v daném vývojovém období pro něj důležité, užitečné, co ho uspokojuje, a následně si to procvičuje. Hra je ovlivněna také povahovými charakteristikami a dalšími faktory. (Šerák, 2009)

Hra je dominantní činností u dětí předškolního věku, má však svůj význam i v ostatních věkových obdobích včetně dospělosti. Mění se však charakter hry i přístup k ní- ve středním a starším školním věku a dospělosti jsou hry složitější a mají užší vztah k učení a práci, obsah her v těchto obdobích úzce souvisí s osobními zájmy a zájmovými činnostmi. Na

významu nabývá také jejich relaxační a kompenzační funkce a význam z hlediska duševní hygieny. (Hájek, 2008)

Hra má řadu aspektů, ať už je to aspekt poznávací, procvičovací, emocionální, pohybový, motivační, nebo tvořivostní, fantazijní, sociální, rekreační, diagnostický a terapeutický. (Průcha, 2009)

Znalost rozmanitých druhů her pro různé příležitosti je pro pedagoga volného času a vychovatele nezbytností. Umění zaujmout děti, dospívající i dospělé vhodně volenou hrou zvyšuje přirozenou autoritu pedagoga a pozitivní vztah vychovávaných jedinců k jeho osobě. K osobnosti pedagoga volného času patří nejen znalost her a dovednost řídit je, ale i radost ze hry samé, určitá hravost. (Hájek, 2008)

Učení

„Učení je aktivní a tvořivý proces, který rozšiřuje vrozený genetický program a rozšiřuje možnosti jedince, jeho smyslem je přizpůsobování se novým situacím.“ (Hartl, 2009, s. 636)

Učení může probíhat spontánně nebo může být záměrně navozené a usměrňované. Učení ve volném čase má své zvláštnosti: probíhá většinou v rámci praktických činností, vychovávaní jedinci se poznatků aktivně zmocňují, získávají dovednosti využívat poznatky v praxi a také méně často získávají hotové poznatky ve slovní formě. Učení probíhá při všech druzích činností, které tvoří obsah volného času. (Hájek, 2008)

Práce

Jandourek (2001, s. 191) uvádí, že práce je „plánovitá a vědomá činnost, kterou člověk vykonává s nasazením fyzických a duševních sil a která směřuje k uspokojení lidských potřeb.“

Práce je činnost, která vytváří hodnoty, ať už materiální, nebo duchovní, a je dominantní hlavně v období dospělosti, objevuje se však v různých podobách také v ostatních životních etapách. Příležitost k získání manuálních dovedností nabízejí zejména zájmové činnosti, zvláště rukodělného, pracovní-technického zaměření. (Hájek, 2008)

1.3.4 Organizovanost výchovného působení

Podle míry organizovanosti výchovného působení ve volném čase rozlišujeme podle Hofbauera (2004) činnost spontánní, zájmovou činnost příležitostnou a zájmovou činnost organizovanou.

Činnost spontánní se uplatňuje individuálně nebo ve skupině podle aktuálního zájmu účastníků a je nepřímo pedagogicky a výchovně ovlivňována. Spontánní činnosti jsou přístupny všem zájemcům a nemají stanovený čas začátku ani konce. Pokud je stanoven pedagogický pracovník, vystupuje při těchto činnostech jako rádce, konzultant nebo motivující činitel, jenž současně zajišťuje bezpečnost účastníků. (Hofbauer, 2004)

Zájmová činnost příležitostná zahrnuje organizované, jednorázové i cyklické, rekreační, oddechové nebo vzdělávací aktivity, ať už jsou to například cykly přednášek a poznávací soutěže, sportovní turnaje a závody, exkurze, zájezdy a turistické aktivity a mnoho dalších. Je časově ohraničena, přímo řízena pedagogem a současně umožňuje a podněcuje spoluúčast dětí a mládeže. Může probíhat v místním, regionálním, celostátním a mezinárodním měřítku. (Hofbauer, 2004)

Zájmová činnost pravidelná se uskutečňuje celoročně v pravidelných intervalech pod vedením kvalifikovaného vedoucího. Inspiruje vznik různých způsobů zájmových útvarů (kroužků, uměleckých souborů, sportovních družstev, klubů s volnější organizační strukturou, kurzů trvajících od několika měsíců až po jeden rok). Jejím cílem je osvojit si nové vědomosti, dovednosti a prohloubit kladný vztah k předmětu zájmu. Účastníci seznamují zpravidla na závěr školního roku svoje druhy, rodiče, i veřejnost s výsledky činnosti a dostávají osvědčení o činnosti. (Hofbauer, 2004)

2 SDRUŽOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE

Častým, oblíbeným a významným způsobem realizace volného času dětí a mládeže je jejich sdružování. Jeho základem je dobrovolné rozhodnutí dítěte a mladého člověka do sdružení vstoupit a účastnit se jeho činnosti, to znamená přijmout jeho hodnotovou orientaci a uplatňovat jeho cíle, obsahové a organizační zásady a svoje znalosti a dovednosti, aktivitu a čas využívat také ve prospěch svých vrstevníků nebo prostředí (obce, přírody). (Hofbauer, 2004)

Člen sdružení takto rozvíjí svoji osobnost, sociální vztahy a osvojuje si žádoucí hodnoty. Dobrovolná účast rozšiřuje prostor a možnosti života dítěte a mladého člověka, naplňuje ho novými zážitky a zkušenostmi a spojuje realizaci individuálních potřeb a zájmů s účastí na společné činnosti. (Hofbauer, 2004)

Sdružení dětí a mládeže se člení podle různých hledisek, jedním z nich je celková organizace sdružení.

Hofbauer (2004) uvádí několik základních typů sdružování dětí a mládeže:

- sdružení všestranného obsahu se základním posláním výchovy k občanství
- sdružení zájmová
- sdružení veřejně prospěšná
- sdružení odborů a politických stran
- sdružení orientovaná politicky

Mezi sdružení veřejně prospěšná můžeme zařadit také sbory dobrovolných hasičů.

Se sdružováním dětí a mládeže úzce souvisejí také vrstevnické skupiny, které jsou představeny v následující podkapitole, a nechybí ani základní informace týkající se zájmové činnosti jako způsobu trávení volného času, zájmové činnosti v závislosti na věku dítěte, kategoriích a organizačních formách zájmové činnosti a zejména pak jejich vedení.

2.1 Vrstevnické skupiny

Vrstevnická skupina je skupina dětí nebo mladých lidí přibližně stejného věku a často i s přibližně stejným sociálním statutem, která hraje významnou roli při socializaci jedince, zejména při přechodu k dospělé roli, nabízí určitou ochranu a zázemí a může částečně

kompenzovat sociální a citovou deprivaci svého člena. Její vliv může být ať už pozitivní, tak i výrazně negativní vedoucí k porušování kulturních norem. (Průcha, 2009)

Vrstevnické skupiny vznikají nejprve v místě bydliště a postupně se jejich působení rozšiřuje. Jsou to typické primární, zpravidla neformální skupiny, které se vyznačují bezprostředními kontakty a silným pocitem příslušnosti ke skupině. Tato příslušnost poskytuje zázemí a ochranu, kompenzuje sociální a citovou deprivaci jejich členů a dochází zde k vytváření sociálních vztahů a pocitu bezpečnosti. (Hofbauer, 2004, Kraus, 2008)

Vrstevnické skupiny mají dvě funkce, jednak mají příslušníci vrstevnických skupin možnost v nich ukázat, co se naučili tím, že se účastní života dospělých, ale také díky utváření vrstevnických skupin rozvíjejí jejich členové samostatné úsilí a uskutečňují své cíle, které nemohou realizovat v jiných formách aktivit, pokud nedosáhnou sociální dospělosti. (Wroczynski in Kraus, 2008)

Vrstevnické skupiny pomáhají svým členům osvojovat si způsoby samostatného jednání, profilovat spektrum svých zájmů, a také přijímat a realizovat hodnoty. (Hofbauer, 2004)

Špičák (In Kraus, 2008) uvádí, že kořeny vzniku vrstevnických skupin můžeme spatřovat již v takzvaných „herních skupinách“, jejichž příslušníci však ještě nevnímají vědomou sounáležitost a nedochází mezi nimi k dělbě činnosti, děti si hrají spíše vedle sebe, nikoliv spolu. Skutečné vrstevnické skupiny se objevují a začínají fungovat většinou až v průběhu školní docházky. Vyznačují se zpravidla nestálostí a nízkým stupněm soudržnosti, takže se rychle rozpadají.

V období mezi 8. -10. rokem začíná potřeba sdružování narůstat a objevují se počátky spolupráce. Tyto dětské party již mají poměrně pevnou vnitřní vazbu, vlastní systém hodnot a norem a také jistý systém sociální kontroly se specifickými sankcemi. Jejich členové prožívají silný pocit solidarity a příslušnosti ke skupině a často v nich formuje vyhraněný pocit odlišnosti od ostatních vrstevnických skupin, jež může nabýt až formy otevřeného boje. (Špičák in Kraus, 2008)

Vrstevnické skupiny mládeže se od těch dětských liší. Projevuje se v nich postupné vymáhání jejich příslušníků z pout přímé kontroly dospělých, především rodičovské. Tyto skupiny jsou pro své příslušníky současně prostředkem, kterým manifestují svou touhu po samostatnosti a dospělosti. Z osobnostní nevyhraněnosti pak často vyplývá silná konformita vládnoucí v těchto skupinách, která se týká všech stránek života svých členů, tedy oblé-

kání, vyjadřování, hodnotové orientace, vztahu k tradicím, dodržování rituálů apod. (Kraus, 2008)

Vrstevnické skupiny můžeme rozlišovat podle velikosti nebo podle struktury, např. z hlediska pohlaví nebo sociální, náboženské, nebo politické příslušnosti. Důležitými znaky jsou cíle a normy, jimiž se členové skupiny řídí, a hodnoty, které vyznávají. Z tohoto hlediska se cíle daných seskupení pohybují na škále od jednoznačně pozitivních seskupení až po asociální, či dokonce antisociální. (Kraus, 2008)

2.2 Zájmová činnost

Průcha (2009, s. 377) uvádí, že: „zájmová činnost je pěstování a rozvíjení specifických sklonů, zájmů a koníčků v zařízeních pro výchovu mimo vyučování jako součást neformálního vzdělávání, a v individuálních činnostech jednotlivců jako součást informálního vzdělávání.“

Zájmové činnosti mají na rozdíl od zábavy a odpočinku vždy aktivní charakter a vždy obsahují volní složku. Významně ovlivňují osobnost vychovávaného. (Němec, 2002)

Podle Průchy (2009, s. 164) jsou základem nabízených volnočasových aktivit činnosti založené na zájmu. „Termín zájem vyjadřuje relativně stálé zaměření osobnosti. Zajímavému předmětu nebo činnosti přikládá jedinec zvláštní hodnotu, a proto je veden snahou po aktivním styku s ním, neboť mu přináší kladné citové naladění a uspokojení.“

Zájmy nás aktivují (motivují) k činnosti zaměřené na uspokojení předmětu zájmu a mají těsnou souvislost s vlohami a schopnostmi jedince, které podmiňují úspěšné vykonávání určité činnosti. (Hájek, 2008)

O zájmových činnostech mluvíme jako o cílevědomých aktivitách zaměřených na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností. Zájmové činnosti mají silný vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci. Příznivě ovlivňují efektivitu výchovy a vzdělávání, jsou socializačním prostředkem, a stávají se tak významnými činiteli individuálního i společenského rozvoje. Nezastupitelnou úlohu mají zájmové činnosti v sociálním rozvoji dětí skupiny, které se vytvářejí (sdružují) kvůli uspokojování svých zájmů. Vedení dětí a ostatních účastníků organizovaných činností směřuje k naplňování jejich volného času, a tím je rozvíjení, navozování a usměrňování zájmů. (Hájek, 2008; Pávková, 2002)

Nejvíce zájmů je realizováno ve skupinách, ať už formálně ustanovených s pevnou organizační strukturou jako jsou kroužky, oddíly, soubory či kluby, nebo v neformálních skupinách jako jsou volná sdružení sběratelů, fankluby apod. Uspokojování zájmů v kolektivu pod odborným vedením přináší pozitivní výsledky a následně i uspokojení z dosažených úspěchů. Zájmová činnost je neoddělitelnou součástí výchovy, a proto by pedagogové profesionální i dobrovolní, kteří ji s dětmi provozují, měli mít vztah, a to nejen k dětem, odborné znalosti a dovednosti v zájmové oblasti, ale i přiměřenou pedagogickou přípravu a poučení. (Pávková, 2002)

Veškeré typy zájmové činnosti umožňují prožívání kladných citů, odreagování citů negativních, i kultivaci citů, poznávání vlastních možností na základě svobodné možnosti volby druhu činnosti, dobrovolnosti i individuálních přání. (Pávková, 2002)

Podle Pávkové (2002) plní zájmová činnost funkci výchovnou i vzdělávací, rozvíjí celou osobnost, působí motivačně i socializačně, podporuje seberealizaci. Jako součást volného času plní také úkoly zdravotně-hygienické. Jedinci i společnosti přináší hodnoty zdravotní, kulturní, výchovné a vzdělávací, společenskopolitické, popř. i ekonomické.

2.2.1 Zájmová činnost v závislosti na věku dítěte

Obsah zájmové činnosti se diferencuje podle věku, ale i podle náročnosti práce, obecnosti či specializovanosti zájmové činnosti a její návaznosti na předchozí průpravu. V předškolním věku převažuje u dětí zájem o činnost samu. Zájmy v mladším školním věku nejsou ještě rozlišeny, a proto je nutné dětem předkládat k výběru činnosti, při nichž se mění nejen jejich obsah, ale i prostředí, ve kterém probíhají. V tomto věku využíváme dychtivosti po všem novém, chuti a nadšení. Mladší školní věk objevuje různé zájmové oblasti, zkouší je, jeho zájmy jsou zpravidla krátkodobé. Tomu je přizpůsobena také náplň nabízených zájmových útvarů, které by měly mít svoji náplň pestrou s širokým záběrem různých aktivit. Zájmovou činnost usměřňujeme na obecně zaměřené okruhy činnosti, abychom dětem umožnili orientaci v hlavních zájmových oblastech, teprve s postupujícím věkem se zájmy prohlubují, specializují. (Pávková, 2002)

Starší děti pak můžeme vést k uvědomělejšímu výběru specializovanější zájmové problematiky. V tomto věku je nutné neustále podněcování, rozvíjení a usměřňování vytvářejících se zájmů rozmanitými prostředky tak, aby jejich zaměření odpovídalo společenským i individuálním potřebám. (Pávková, 2002)

Dospívající prožívají své zájmy intenzivně, věnují jim množství času. V případě vyhraněných a hlubokých zájmů přesahují získané vědomosti a dovednosti obsah školní výuky. Podněcování, rozvíjení a usměrňování zájmové činnosti tvoří jeden z důležitých předpokladů profesní orientace a flexibility. Zájem o sport a tělesnou výchovu je v dospívání významný pro formování osobnosti jak v oblasti volní a citové, tak i intelektuální. (Němec, 2002; Pávková, 2002)

Aktivní účastí na zájmové činnosti se děti a mládež učí plánovat činnosti a řešit problémy, které vznikají. Vytváří si dovednosti vytyčit si cíle, promýšlet cesty k jejich dosahování, postupovat podle předem stanoveného plánu, překonávat překážky a objektivně hodnotit výsledky vlastní činnosti. (Němec, 2002)

Pokud se děti účastní hodnotné a pedagogicky vedené zájmové činnosti již od počátku školní docházky, utváří se u nich postupně návyk zabývat se i v pozdějším věku a v dospělosti užitečnou činností, ale také návyk na vhodné využívání volného času. (Němec, 2002)

2.2.2 Kategorizace zájmových činností

Zájmy můžeme dělit například podle úrovně činnosti, časového trvání, koncentrace, společenské hodnoty, nebo podle obsahu. (Hájek, 2008)

Podle úrovně činnosti rozlišuje Hájek (2008) zájmy a následně také činnosti na aktivní (produktivní) a receptivní. Při aktivních zájmech jedinec sám vyvíjí a produkuje nějaké hodnoty, zabývá se aktivně předmětem svého zájmu, při receptivních zájmech je aktivita redukována na vnímání předmětu zájmu. Obě činnosti se mohou doplňovat a prolínat.

Zájmy můžeme také členit podle intenzity zájmu, kterou se určuje jeho kvalita, na zájmy hluboké a povrchní. Hloubka vyjadřuje úsilí, které jedinec vynakládá na uspokojení zájmu. Hluboké zájmy jedince silně ovlivňují, rozvíjejí poznání, zdokonalují dovednosti, obohacují jeho citový život. (Hájek, 2008)

Podle časového trvání hovoříme o krátkodobých, dočasných či přechodných zájmech, jejichž opakem pak jsou zájmy trvalé. Intenzita zájmu a délka jeho trvání jsou výrazně ovlivněny vývojem jedince a jeho zráním. (Hájek, 2008)

Podle Hájka (2008) můžeme rozlišit zájmy z hlediska stupně koncentrace na předmět zájmu jako zájmy jednostranné a mnohostranné, z hlediska společenských norem pak pou-

žíváme označení zájmy žádoucí, tedy chápané jako hodnotné, a zájmy nežádoucí, které se neshodují s obecně platnými společenskými, příp. právními normami. Společensky ovlivňovaná (pedagogicky motivovaná a řízená) zájmová činnost vede ke společensky žádoucímu rozvoji osobnosti, talentu, aktivnímu životnímu stylu, a naopak volný čas nenaplněný zájmem má tendenci k patologickému chování.

Němec (2002) rozlišuje zájmové činnosti podle obsahu na:

- vědeckotechnické a vědecké;
- technicko praktické;
- společenskovední;
- přírodovědné (pěstivelské a chovatelské);
- estetickovýchovné;
- tělovýchovné, sportovní a turisticky zaměřené.

2.2.3 Organizační formy zájmových činností

Zájmová činnost je obsahem nabídky školských zařízení zájmového vzdělávání i dalších subjektů, které se zabývají náplní volného času dětí. Zájmová činnost je buď pravidelná (sem řadíme činnost zájmových útvarů), nebo příležitostná (exkurze, besedy, vycházky, expedice, soutěže, olympiády aj.). Zařízení vytvářejí podmínky pro skupinovou činnost v zájmových útvarech (kroužcích, souborech, klubech, oddílech), nebo pro individuální uspokojování zájmů. Některé činnosti lze realizovat i tzv. hromadnou formou (masové festivaly, slavnosti, sportovní akce). (Hájek, 2008)

Organizační formy zájmové činnosti vyplývají z charakteru a poslání jednotlivých subjektů, v nichž se realizují, a můžeme je dělit podle různých hledisek. Například podle stupně organizovanosti mluvíme o spontánních činnostech, kam patří zařízení, která poskytují pouze podmínky a prostředí (herny, internetové kavárny, volně přístupná sportoviště a přístupná sportoviště v areálech škol a školských zařízení), a o organizovaných činnostech, kde jsou děti pod přímým vedením pedagoga. Řízená zájmová činnost může probíhat ve formálně ustanovených skupinách (zájmové útvary) nebo individuálně. (Hájek, 2008)

2.2.4 Vedení zájmové činnosti

Důležitou součástí tématu zájmová činnost je také otázka týkající se jejího vedení. Protože v kolektivu mladých hasičů, kterým se tato práce zabývá, hrají vedoucí významnou roli, nesmí zde tato část chybět.

Vedoucí zájmové činnosti vytváří při své práci podmínky pro skupinovou práci i pro využití a rozvinutí individuálních schopností a zkušeností každého člena útvaru. Používá hlavně podněcujících metod, a to jak při vstupní motivaci činnosti, tak v průběžném i závěrečném hodnocení každé schůzky, které by mělo být taktní, nesrážející sebevědomí dítěte. (Hájek, 2008)

Obsah činnosti by měl vycházet z poznatků, zkušeností a dovedností dětí a mládeže a dětem by měla být poskytnuta možnost prezentovat se na veřejnosti a srovnávat své výsledky s ostatními. (Němec, 2002)

Společný zájem pedagoga a účastníka o zájmovou činnost dokáže navodit partnerský vztah, v němž oba zároveň dávají i berou. Důležitý je nejen předmět zájmu, dostatečné vybavení pro činnost, ale čím dále tím více i osobnost vedoucího, způsob, jak dokáže navodit společnou pracovní atmosféru, vytvořit vřelé přátelské a tvořivé ovzduší a příznivé sociální klima. (Hájek, 2008)

Vedení zájmové činnosti vyžaduje osobu vybavenou specifickými vlastnostmi a dovednosti, kdy základem je především kladný vztah k dětem posílený zanícením pro danou zájmovou činnost a podpořený znalostí metodiky jejího vedení. Vedoucí zájmové činnosti by měl mít organizační schopnosti a měl by umět připravit či zorganizovat různé zájmové činnosti pro vedené účastníky (schopnost animace). (Hájek, 2008)

Vedoucí by měl být aktivní, kreativní, a měl by do činnosti vnášet nové prvky a nebát se používat moderní trendy. Dobrý vedoucí zájmové činnosti by měl být komunikativní a měl by si umět s účastníky popovídat nejen o zájmových aktivitách, ale také o jejich problémech. Je ideální, pokud navozuje ve skupině atmosféru vzájemné důvěry a pochopení, a má odpovídající dávku empatie. Měl by mít stále na paměti, že při zájmové činnosti se nejedná jen o samostatnou zájmovou činnost, ale také o vytváření sociálních kontaktů a navozování příznivé komunikativní atmosféry. V neposlední řadě musí být prokazatelně poučen o bezpečnosti práce s dětmi. (Hájek, 2008)

Podle Němce (2002) by struktura schůzky zájmového kroužku měla být:

1. zahájení- přivítání, prezence, což přináší do činnosti uklidnění a soustředění;
2. vytvoření vstupní atmosféry- vedoucí volí činnost k navození společné pracovní atmosféry;
3. motivace činnosti- děti potřebují vědět, co budou dělat, k jakým výsledkům by měly dojít a proč byla vybrána daná činnost či její forma, apod.;
4. vlastní činnost- vedoucí musí mít jasně vytyčený cíl činnosti, promyšlený metodický postup, organizaci a připravené pomůcky, případně také bezpečnostní opatření;
5. závěr schůzky- po skončení činnosti následuje zhodnocení jejího průběhu a dosažených výsledků, poté úprava prostředí a úklid prostředí, pro mladší věkové skupiny můžeme zařadit společnou hru na zklidnění a procvičení žádaných dovedností, v závěru dětem představíme program příští schůzky a seznámíme je s úkoly, které z toho pro ně plynou.

Na výkonnost kolektivu, jeho soudržnost a vztahy uvnitř působí také typy vedení kolektivu a postoj vedoucího. Podle Hájka (2008) jsou uváděny zpravidla tři základní typy vedení, a to:

1. autoritativní (autokratické) vedení- vedoucí sám rozhoduje, nepřipouští námitky. Tyto kolektivy jsou výkonné (většinou z hlediska kvantity), také spokojenost členů se skupinou bývá průměrná, avšak jsou málo soudržné. U některých členů toto vedení vyvolává apatii či agresivitu členů.
2. demokratické vedení podněcuje iniciativu, zájem o činnost, je zde vysoká participace členů na řízení, kolektiv často pracuje i bez přímého bezprostředního vedení, výkonnost sice nemusí být tak vysoká jako u autoritativního vedení, ale je zde vysoká kreativita a spokojenost členů se skupinou. Soudržnost skupiny je na vysoké úrovni a vztahy v ní jsou přátelské.
3. liberální vedení mnohdy způsobuje vzájemné hašteření ve skupině, výkonnost skupiny je nízká, spokojenost členů malá a soudržnost kolektivu zpravidla také minimální. (Hájek, 2008)

Demokratičnost v řízení se projevuje zejména v plánování, přípravě činnosti a v hodnocení výsledků. Některé typy zájmové činnosti vyžadují autoritativnější přístup (příkladem je

vrcholový sport), u jiných, zejména tam, kde je potřeba podněcovat kreativitu, je možné užívat více liberálních prvků vedení. (Hájek, 2008)

3 CHARAKTERISTIKA PŘEDŠKOLNÍHO, MLADŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU A PUBESCENCE

Tato kapitola je věnována stručné charakteristice období předškolního, mladšího školního věku a puberty. Důraz je zde kladen především na proces socializace, vztahy s vrstevníky a na hru, která s volným časem velmi úzce souvisí.

3.1 Předškolní věk

Jestliže mluvíme o dítěti předškolního věku, máme tím na mysli dítě ve věku 3-6 let. Předškolní dítě má velkou potřebu pohybu, kterou uspokojuje nejčastěji při hrách, proto je velmi žádoucí poskytnout mu dostatek prostoru ke spontánnímu pohybu, i když i děti v tomto věku se mohou již věnovat také organizované tělovýchově. Důležitá je však pestrost a všestrannost pohybu. Dítě v tomto věku díky zlepšující se svalové koordinaci zvládá i náročnější úkony, například jízdu na kole nebo hry s míčem. Je však rychle unavitelné. (Hájek, 2008)

Zlepšuje se i koordinace drobných svalů ruky a dítě rádo kreslí, modeluje, věnuje se ručně-dělným činnostem, rádo vykonává různé drobné pracovní povinnosti, zdokonaluje schopnost samoobsluhy. (Hájek, 2008)

Z hlediska sociálního vývoje má dítě zvyšující se potřebu společenských kontaktů, a to zejména s vrstevníky. Ve vztahu k dospělým se citové vztahy prohlubují a rozšiřují v rámci rodiny i mimo ni. Dítě je v tomto období ještě výrazně egocentrické a vztahy k vrstevníkům jsou zatím krátkodobé, náhodné a nestálé, první skutečná přátelství se objevují až na konci tohoto období. V tomto věku děti tvoří se svými vrstevníky symetrické vztahy, v nich jsou si oba partneři rovni, mají podobné kompetence i obdobný status. Vztah s vrstevníkem poskytuje mnohem méně jistoty než vztah s dospělými, protože od něj nemůže očekávat ochranu a toleranci a nemůže se na něj spoléhat jako na dospělé osobu. Předškolní dítě preferuje takového kamaráda, který by mu byl podobný, měl podobné kompetence a stejné potřeby i zájmy- jde o trend „volby dvojníka“. Významná je především shoda v oblasti vnějších znaků a projevů. Kamarádem je ten, kdo s dítětem dělá různé věci, ten, se kterým si může dítě hrát. (Hájek, 2008; Vágnerová, 2000)

Významnou roli v socializačním procesu dítěte sehrává hra, která je v této době hlavní činností. Její formy mohou být různé. Při některých hrách jde ještě o procvičování tělesných

funkcí ve složitějších formách- zde mluvíme o funkčním či činnostním typu hry. Dalším typem hry je typ konstrukční či realistický, který je zaměřený na konstrukci nových věcí ze specifického materiálu, například stavění z kostek, konstrukci scének z domečků, figurek, vláček aj., cílené stavby z písku či z plastelíny, znázorňování předmětů kreslením. Děti někdy užívají také předmětů v přeneseném významu, a přeměňují svět podle své představy, například zachází s klacíkem jednou jako s dítětem, podruhé jako s puškou, s hadříkem jako s peřinkou nebo jako s padákem. Tento typ hry označujeme jako iluzivní. Dále rozlišujeme úkolové hry, kdy si dítě samo nebo se spoluhráči hraje na prodavače, na listonoše, princeznu, maminku a tatínka, a tím získává zkušenosti se sociálními rolemi, které pozoruje, ale samo je nemůže zastávat. (Langmeier, 2006)

3.2 Mladší školní věk

Děti mladšího školního roku jsou žáky prvního stupně základní školy a jedná se o věkové období okolo 6- 11 let. Dítě má v tomto věku velkou potřebu pohybu, jeho pohybová aktivita je velmi výrazná. V souvislosti se zdokonalováním činnosti smyslových orgánů, svalstva a vývojem kostry se zlepšuje pohybová koordinace, zejména drobného svalstva ruky. Pohyby jsou rychlejší a přesnější, vytrvalejší, rozmanitější a vytvářejí se předpoklady pro organizovanou tělovýchovu. Do osmého roku se dítě nezaměřuje na výkon a má potřebu spíše spontánního pohybu. (Hájek, 2008)

Hra má v tomto věku stále velký význam a je pro zdravý vývoj osobnosti nezbytná, mění se však její charakter- je realističtější, méně fantastická, promyšlenější, plánovitější a složitější. Objevují se zde obecné tendence po přiblížení se reálné skutečnosti a výrazněji se projevuje snaha po dosažení úspěchu, zejména ve společenských hrách. Mění se také obliba her- děti stále více dávají přednost hrám se složitějšími pravidly. Děti si více hrají ve skupinách a při hře spolupracují. Pohybové hry mají velký význam jako kompenzace duševní práce a dlouhého sezení ve škole. (Hájek, 2008; Langmeier, 2006)

Pávková (In Hájek, 2008) uvádí, že mladší školní věk je dobou navazování nových, četnějších a kvalitativně vyšších společenských vztahů. Děti si vytvářejí nové vztahy k dospělým, například k vychovatelům, učitelům, ale také k vrstevníkům ve škole. Děti mladšího školního věku snadno navazují kontakty, vytvářejí herní skupiny, vznikají první kamarádství. Tyto vztahy jsou však ještě pořád labilní, dítě si vybírá kamarády často na základě náhod-

ných znaků nebo nepodstatných vlastností. Dívky a chlapci si většinou již nehrají společně, jejich hry mají odlišný charakter a často mezi nimi vznikají spory.

3.3 Období pubescence

Podle Pávkové (In Hájek, 2008) označujeme jako období pubescence věk mezi jedenácti a patnácti lety, někdy je používán také termín střední školní věk. V tomto období dochází k velkým tělesným i duševním změnám. Typická je nerovnováha mezi poměrně vyspělou rozumovou a tělesnou složkou a nezralostí citů a sociálních vztahů. Dívky dospívají v průměru tělesně i psychicky dříve než chlapci a rozdíly mezi nimi se projevují také odlišným chováním.

Emoční reakce pubescenta jsou ve srovnání s minulým obdobím nápadnější a mohou se zdát ve vztahu k vyvolávajícím podnětům méně přiměřené. Dále je typické zvyšování uzavřenosti ve smyslu nechuti projevovat své city navenek. Můžeme také pozorovat výkyvy v sebehodnocení, kdy se nejistota a zranitelnost sebeúcty projevuje přecitlivělostí na jakékoliv reakce jiných lidí, které jsou často interpretovány, i když vesměs ne zcela adekvátně, jako nepřátelské a urážející. Při práci s dětmi tohoto věku je proto důležité mít tyto specifiky na paměti. (Langmeier, 1998)

V tomto věku se výrazně mění vztah dospívajících k ostatním lidem - k dospělým, vrstevníkům, starší mládeži i mladším dětem, k jednotlivcům i skupinám. Ve vztahu k dospělým je nápadné zvýšení kritičnosti, zejména k dříve uznávaným autoritám. Typická je touha po samostatnosti, sdružování a konformitě s vrstevníky, a také po rozšíření společenských kontaktů. Nové a diferencovanější vztahy k druhým jedincům přibližně stejného věku dávají dospívajícím jistotu, kterou ztrácí odpoutáváním se od rodiny, a připravují je také na nové trvalé emoční vztahy v dospělosti. (Hájek, 2008; Langmeier, 2006)

Zájmy dospívajících jsou již hlubší, trvalejší a diferencovanější než v mladším školním věku. Projevuje se také výraznější diference mezi zájmy chlapců a dívek, kromě toho mají pro zájmovou orientaci velký význam i individuální rozdíly v zálibách, schopnostech, a nechybí ani vliv prostředí a výchovy. (Hájek)

4 DOBROVOLNICTVÍ

„Dobrovolnictví je neplacená a nekariéerní činnost, kterou lidé provádějí proto, aby pomohli bližním, komunitě, nebo společnosti. Dobrovolnictví lze rozšířit na vzájemně prospěšné a veřejně prospěšné.“ (Matoušek, 2008, s. 49)

Také práce dobrovolných hasičů, stejně jako vedoucích v kolektivech mladých hasičů je dobrovolná, bez nároku na mzdu, a proto jsou do této práce zařazeny také alespoň základní informace týkající se dobrovolnictví.

4.1 Terminologie dobrovolnictví

„Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.“ (Tošner, 2002, s. 35)

Dobročinnost je považována za jednu z občanských ctností, která v naší kultuře má kořeny, a můžeme ji rozdělit na dvě formy: dárcovství a dobrovolnictví. (Tošner, 2006)

Dobrovolnou činnost můžeme rozdělit na tři typy. Prvním z nich je občanská výpomoc, jde o dobrovolnou činnost zaměřenou především na rodinu, příbuzenstvo a sousedy. Následuje dobrovolnictví vzájemně prospěšné, zde jde o dobrovolnou činnost probíhající v rámci komunity vytvořené v obci, okolo fary, sportovního klub a podobně. (Tošner, 2006)

Dobrovolnictví, na němž staví neziskové organizace a které organizují také dobrovolnická centra, označujeme jako veřejně prospěšné dobrovolnictví. To má řadu rysů jako občanská výpomoc, ale zároveň má další znaky. Role dobrovolníka je vymezena tak, aby se příjemce dobrovolné pomoci na ni mohl v dohodnutém rámci spolehnout. (Tošner, 2006)

Dobrovolná organizace je taková organizace, jejíž činnost je postavena na dobrovolnících. A právě takovou organizací je i Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a její organizační jednotky sbory dobrovolných hasičů. (Tošner, 2006)

4.2 Typy a charakteristické oblasti dobrovolnictví

Tato podkapitola se zabývá rozdělením dobrovolnické činnosti z různých pohledů a představuje základní oblasti, v nichž se s dobrovolnictvím můžeme setkat.

4.2.1 Typy dobrovolnické činnosti

Dobrovolnictví můžeme rozdělit z několika hledisek. Zde je jedno z nich rozdělení dobrovolnictví podle role, kterou dobrovolnictví hraje v organizaci na organizace, v nichž:

- a) je na dobrovolnících přímo závislý chod organizace- u tohoto typu dobrovolné činnosti se vedle malé skupiny profesionálů podílejí na naplňování hlavních cílů organizace dobrovolníci. Dobrovolníci jsou v tomto případě rozhodující silou organizace a bez jejich účasti by nebylo možné realizovat příležitostné akce, kterými se organizace prezentuje a naplňuje svoje poslání;
- b) dobrovolníci vykonávají činnosti spolu s profesionálními pracovníky- zde není dobrovolná činnost základem provozu. Pokud by svoji činnost dobrovolníci nevykonávali, musela by být zajištěna odborně, proto u tohoto typu spolupráce dobrovolníci významně přispívají ke snížení finančních nákladů organizace;
- c) činnost dobrovolníků není pro vlastní chod organizace nepostradatelná, ale dobrovolná činnost pomáhá zkvalitňovat poskytované služby či usnadňovat provoz. Dobrovolníci představují doplnění služeb či zvýšení kvality, ale organizace by bez nich mohla existovat. (Frič in Tošner, 2006)

Práci dobrovolných hasičů můžeme zařadit do prvního typu dobrovolnické činnosti, neboť činnost členů Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska je dobrovolná, prováděná ve volném čase, a pouze ve vedení organizace jsou lidé mající práci ve Sdružení jako své zaměstnání, kteří mají na starost především administrativu související s fungováním organizace.

4.2.2 Charakteristické oblasti dobrovolnictví

Nejčastěji se s dobrovolníky setkáváme v nestátních neziskových organizacích- občanských sdruženích, účelových zařízeních církví a v obecně prospěšných společnostech. Jsou to základní organizační formy, jejichž prvotním cílem není zisk, ale poslání a cíl jejich činnosti. (Tošner, 2006)

Šíře záběru dobrovolné činnosti či služby je velká, za zmínku stojí jak ochránci životního prostředí, humanitární organizace a organizace na ochranu lidských práv (sem řadíme i sbory dobrovolných hasičů), tak organizace v sociální a zdravotní oblasti, v kulturní oblas-

ti, organizace zabývající se sportovní a vzdělávací činností a také zahraniční dobrovolná služba. (Tošner, 2006)

5 KOLEKTIV MLADÝCH HASIČŮ

První část kapitoly je věnována Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, a především pak činnosti kolektivů mladých hasičů, které vznikají v rámci sborů dobrovolných hasičů. Jsou zde uvedeny věkové kategorie mladých hasičů, cíle při práci s nimi a organizační struktura kolektivů. Druhá část je pak věnována představení konkrétního sboru, a to Sboru dobrovolných hasičů v Lípě, a především pak kolektivu mladých hasičů v tomto sboru, na který je zaměřen výzkum uvedený v praktické části bakalářské práce.

5.1 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Sdružení hasičů, Čech, Moravy a Slezska (dále jen „SH ČMS“ nebo „sdružení“) je občanským sdružením působícím na úseku požární ochrany. Cílem jeho činnosti je spolupůsobit při vytváření podmínek k účinné ochraně života a zdraví občanů a majetku před požáry a při poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných událostech, při nichž je v nebezpečí život, zdraví nebo majetek. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005; Orgoníková, 2009)

SH ČMS v souladu s cílem své činnosti pomáhá veřejnosti, zejména obcím, státním orgánům, fyzickým a právnickým osobám:

- a) vyhledávat členy zásahových jednotek, a to zejména ze svých členů,
- b) při předcházení požárům zejména tím, že provádí odbornou přípravu zájemců o získání odborné způsobilosti v požární ochraně, školení zaměstnanců, zpracování dokumentace požární ochrany, vyvíjí preventivně-výchovnou činnost mezi občany a mládeží,
- c) při likvidaci požárů a jiných mimořádných událostí, při nichž sdružení, jeho orgány, organizační jednotky a členové zejména spolu s prostředky, které používají, mohou přispět k záchraně života, zdraví nebo majetku, za tímto účelem se zvláště podílí na odborné přípravě členů, velitelů, strojníků a dalších specialistů jednotek požární ochrany, na ustanovení jednotek, provádí údržbu, opravy technických prostředků a objektů požární ochrany včetně vodních zdrojů,
- d) při působení na mládež, na její výchovu k dodržování zásad požární bezpečnosti a na jejím získávání pro aktivní členství i práci.
- e) při organizování vzdělávacích, kulturních, sportovních a jiných akcí pro své členy i pro další občany, a to včetně ubytovacích a stravovacích činností, také ediční a pub-

likační činnosti a dokumentaci historie požární ochrany a hasičstva. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005; Orgoníková, 2009)

Členství v SH ČMS je dobrovolné, členem může být fyzická nebo právnická osoba a řádné členství fyzické osoby je možné pouze v jednom sboru. (Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, 2005; Orgoníková, 2009)

5.2 Mladý hasič

Mladým hasičem se dle stanov SH ČMS může stát chlapec nebo děvče ve věku od 6 do 18 let, souhlasí-li s jejich členstvím zákonný zástupce a kolektiv mladých hasičů, pokud ve sboru působí. Mladý hasič je řádným členem SH ČMS. (Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů SH ČMS, 2001; Orgoníková, 2009)

5.2.1 Věkové kategorie mladých hasičů

Mladí hasiči ve věku od 6 do 11 let jsou zařazeni v kategorii mladší hasiči, ve věku od 11 do 15 let v kategorii starší hasiči. Mladí hasiči ve věku od 14 do 18 let se nazývají dorostenci a dorostenky

V kolektivu mladých hasičů působí i děti předškolního věku- mladší 6 let, které jsou do celoroční činnosti zapojeny s ohledem na specifickou jejich věkové kategorie a připravují se na činnost mladého hasiče, ty jsou zařazeny v takzvané přípravce. (Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů SH ČMS, 2001; Orgoníková, 2009)

5.2.2 Cíle při práci s mladými hasiči

„Mezi hlavní cíle při práci s mladými hasiči patří:

- a) seznamovat mladé hasiče s hlavními zásadami požární ochrany a vypěstovat v nich trvalé návyky k požární bezpečnosti;
- b) vést mladé hasiče k rozšiřování získaných vědomostí mezi ostatní mládež;
- c) spolupracovat s ostatními mládežnickými sdruženími a organizacemi či výchovnými institucemi;
- d) vést mladé hasiče k poznávání a ochraně přírody, poznávání sebe a svých kamarádů doma i v zahraničí;
- e) uceleným systémem školení a vzdělávání vychovávat své mladé hasiče a jejich vedoucí;

f) sdružovat podněty pro práci mladých hasičů a zastupovat jejich zájmy.“
(Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů SH ČMS, 2001, s. 2,3)

5.2.3 Organizační struktura

Kolektiv mladých hasičů sboru dobrovolných hasičů tvoří nejméně pět mladých hasičů ve věku do 18 let, kteří se člení do jednotlivých družstev.

Kolektiv mladých hasičů sboru dobrovolných hasičů je členěn na:

- a) přípravku
- b) družstva mladších hasičů s počtem minimálně 9 členů (může být udělena výjimka)
- c) družstva starších hasičů s počtem minimálně 9 členů (může být udělena výjimka)
- d) družstva dorostu (chlapecká, dívčí) s počtem minimálně 6 členů
- e) dorostence jednotlivce
- f) dorostenky jednotlivkyň

(Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů SH ČMS, 2001; Orgoníková, 2009)

5.2.4 Vedoucí kolektivů a družstev

Vedoucí kolektivu

Vedoucím kolektivu mladých hasičů se může stát pouze osoba starší 18 let, právně způsobilá, která splňuje předpoklady pro práci s dětmi a mládeží a je členem SH ČMS.

Vedoucí kolektivu provádí rozhodnutí výboru sboru dobrovolných hasičů (dále jen „SDH“), která se týkají oboru činnosti kolektivu, organizuje a řídí jeho činnost a tlumočí jeho zájmy a stanoviska na jednáních výboru SDH a valných hromadách SDH. (Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů SH ČMS, 2001; Orgoníková, 2009)

Vedoucí družstva

Vedoucím družstva mladých hasičů se může stát pouze osoba starší 18 let, právně způsobilá, která splňuje předpoklady pro práci s dětmi a mládeží a je členem SH ČMS.

Vedoucí družstva se řídí pokyny vedoucího kolektivu a tlumočí zájmy a stanoviska družstva na jednáních rady kolektivu mladých hasičů. (Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů SH ČMS, 2001; Orgoníková, 2009)

Instruktor

Instruktozem se může stát mladý člen ve věku od 15 do 18 let, který se touto činností připravuje na výkon funkce vedoucího družstva (kolektivu) a splňuje předpoklady pro práci s dětmi a mládeží a je členem SH ČMS.

Instruktor se řídí pokyny vedoucího družstva a tlumočí jeho zájmy a stanoviska na jednáních rady kolektivu mladých hasičů. Instruktor pomáhá při vedení družstva mladých hasičů a podílí se na rozhodování a činnosti družstva mladých hasičů.

(Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů SH ČMS, 2001; Orgoníková, 2009)

5.3 Kolektiv mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě

V této podkapitole je představen Kolektiv mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě, kterým se zabývá praktická část bakalářské práce. Nejprve jsou uvedeny informace o Sboru dobrovolných hasičů v Lípě, a následně představen kolektiv mladých hasičů tohoto sboru, především pak jeho organizační struktura a činnost.

5.3.1 Sbor dobrovolných hasičů v Lípě

Sbor dobrovolných hasičů v Lípě (dále jen „SDH v Lípě“) byl založen v roce 1927 a v současnosti má 65 řádných členů ve věkovém rozmezí od šesti do sedmdesáti čtyř let. Dvě děti pak patří do tzv. přípravy, protože ještě nedosáhly věku šesti let potřebného pro řádné členství. (Cholasta, 2010)

SDH v Lípě se významně podílí na kulturním životě obce Lípa. Pro občany pořádá řadu akcí, ať už je to dětský den ve formě pohádkového lesa nebo třeba vodění berana s večerní hodovou zábavou. Nechybí sběr železného šrotu, čištění odvodňovacích kanálků v centru obce, pořadatelská služba při závodech na horských kolech a zajištění občerstvení při akcích pořádaných Obecním úřadem v Lípě. (Cholasta, 2010)

Sbor má soutěžní družstvo mužů a žen, které se aktivně zapojuje do soutěží v požárním sportu, a to především do seriálu soutěží nazvaného Grand Prix 8. okrsku, který zahrnuje šest soutěží, z nichž jedna se koná také v Lípě.

Někteří členové sboru jsou také členy jednotky SDH, která prochází každoročním důkladným školením a v případě potřeby zasahuje u požárů, povodní, větrných smrští a dalších situací. K zásahům vyjíždí průměrně dvakrát až třikrát ročně. (Cholasta, 2010)

5.3.2 Kolektiv mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě

Kolektiv mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě (dále jen „Kolektiv mladých hasičů SDH v Lípě“) vznikl v říjnu 2009. Již od počátku se setkal s velkým zájmem dětí i rodičů, a počty dětí se neustále zvyšovaly. Nyní je členy SDH v Lípě 30 dětí a další dvě patří do tzv. přípravky, ty ještě nedosáhly věku šesti let. Kolektiv je rozdělen na družstvo mladších a družstvo starších žáků.

V prvním roce fungování kolektivu byli do práce s dětmi zapojeni tři vedoucí, v říjnu 2010 pak došlo k personálním změnám, své místo opustil dosavadní vedoucí kolektivu a vedoucí družstva starších žáků Marek Bobál, a na jeho pozici vedoucího kolektivu nastoupila Barbora Palánová (zároveň vedoucí družstva mladších žáků), vedoucím družstva starších se stal Jakub Štefka. Zároveň se připojily další dvě vedoucí mladších žáků. Nyní tedy v kolektivu působí čtyři vedoucí družstva mladších žáků a jeden vedoucí družstva žáků starších, jejich práce však není přesně ohraničena, a pokud je to potřeba, navzájem si s dětmi pomáhají.

Tři z těchto vedoucích absolvovali v říjnu 2010 kvalifikační školení pořádané Okresním sdružením hasičů Zlín (dále jen „OSH Zlín“), kde se seznámili se základy psychologie, pedagogiky, základy první pomoci a pravidly celoroční hry Plamen. Po úspěšném absolvování závěrečného testu pak získali dva z nich osvědčení o získání kvalifikace „minimum“ a jeden osvědčení „vedoucí“.

Vedoucí jsou o činnosti kolektivu, o plánovaných akcích, a o hodnocení předchozích akcí informováni na pravidelných schůzkách, které se konají zpravidla každé dva měsíce. Na nich mohou sdělit své nápady a připomínky ke své práci, i práci svých kolegů. Poté je celý sbor informován vedoucím kolektivu o činnosti kolektivu mladých hasičů.

Družstvo mladších žáků navštěvuje 17 dětí, družstvo starších žáků 13 dětí, někteří starší žáci již dosáhli nebo brzy dosáhnou věku 15 let a dochází k jejich postupnému zapojení v družstvech mužů a žen, proto už se většinou schůzek kolektivu mladých hasičů neúčastní.

Schůzky družstva mladších žáků se konají každý pátek od 15:30 do 17:00, a to buď v tělocvičně místní sokolovny, nebo v případě příznivého počasí na fotbalovém hřišti. V případě uzavření sokolovny probíhají setkání na hasičské zbrojnici nebo v zasedací místnosti Obecního úřadu v Lípě.

Program je přizpůsobený prostředí, v případě tělocvičny jsou pro děti připraveny nejrůznější hry, ať už jsou to typicky dětské hry, jako jsou „rybičky, rybičky, rybáři jedou“, „honěná“ nebo „cukr, káva, limonáda“, nebo třeba opičí dráhy s překážkami a nejrůznějšími úkoly. Nechybí ani míčové hry, základy požární ochrany, a v závěru hodiny na zklidnění tvoření z papíru, kreslení nebo jiná podobná aktivita. Program se mění v závislosti na počtu a věkové struktuře dětí.

Pokud to počasí dovolí, probíhají schůzky na fotbalovém hřišti, kde děti trénují disciplíny požární útok a štafeta požárních dvojic, a především první z nich se u dětí setkává pokaždé s velkým ohlasem, i když tyto hodiny jsou náročnější na práci s dětmi i na přípravu, avšak tento typ schůzek je mezi dětmi řazen mezi ty nejoblíbenější.

Schůzky družstva starších žáků probíhají vždy v neděli od 15:00 do 17:00. Program se mírně od družstva mladších žáků liší, děti se soustředí spíše na zlepšování kondice formou nejrůznějších míčových her, překážkových drah a na vázání uzlů. Během sezóny pak hodiny probíhají téměř totožně jako ty pro mladší děti- trénuje se hlavně na závody v požárním útoku a štafetě požárních dvojic.

V zimě se děti také pilně věnují vázání uzlů, tedy uzlování, a svoji zručnost pak jezdí porovnat na uzlovací soutěže. Své vědomosti o požární ochraně si pak rozšiřují při plnění tzv. odborností.

Soutěže v požárním útoku se konají vždy v sobotu. Děti se v minulé sezóně zúčastnily sedmi závodů v blízkém i vzdálenějším okolí, téměř vždy děti byly rozděleny do dvou družstev mladších a jednoho družstva starších žáků. Lipští mladí hasiči se v konkurenci mnoha dalších týmů rozhodně neztratili, a přestože se jednalo o jejich první zkušenosti s požárním sportem, předvedli úctyhodné výkony.

Kromě pravidelných schůzek a závodů bylo pro děti připraveno také několik akcí pro zpeřnění. Jednou z nich byla návštěva jednotky Sboru dobrovolných hasičů ve Vizovicích, kde se děti seznámily s technikou, kterou lipští hasiči nedisponují, a mimo jiné si také mohli vyzkoušet použití vysokotlaké hadice.

Další akcí pak byl táborák na konci prázdnin, určený nejen pro děti, ale také jejich rodiče, jímž se rozloučili se závodní sezónou. Po něm pak následovalo přespání na hasičské zbrojnici, což bylo pro děti velkým zážitkem.

Na podzim pak pro děti byla připravena jak procházka na Lipské paseky, kdy po zdolání kopce následovaly na louce nejrůznější hry, tak nechyběla ani 1. Hasičská drakiáda, která se opět setkala s nadšením nejen ze strany dětí, ale i jejich rodičů.

Na začátku prosince pak přišel na páteční schůzku Mikuláš i s andělem a čertem, a děti byly obdarovány malým sladkým dárkem. Poslední hodina před Vánoce pak byla věnována promítání videa, na němž byla shrnuta celá uplynulá sezóna. Silvestr pak byl dětem zpríjemněn bobováním.

Za zmínku stojí také již výše zmiňovaný Pohádkový les a „vodění berana“, což jsou akce určené pro děti, a to nejen ty navštěvující kolektiv mladých hasičů.

Komunikace s rodiči probíhá převážně prostřednictvím emailů a informačních lístečků, které děti obdrží na schůzkách kolektivu. V případě potřeby jsou rodiče informováni také prostřednictvím SMS zprávy. V měsíci listopadu pak proběhla schůzka vedoucích s rodiči, kde byla shrnuta uplynulá sezóna, rodiče byli seznámeni s personálními změnami na pozicích vedoucích, a byla jim nastíněna další sezóna a akce, které děti čekají.

Kolektiv mladých hasičů poskytuje dětem možnost, jak smysluplně trávit svůj volný čas, jak poznat nové kamarády, získat nové znalosti a dovednosti a naučit se pracovat v týmu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

V této kapitole bakalářské práce jsou uvedeny základní údaje k výzkumu, jako je výzkumný cíl a jeho dílčí cíle, výzkumný problém, výzkumné otázky, metodické přístupy k řešení a výzkumný vzorek.

6.1 Výzkumný cíl

Cílem výzkumu je zmapovat činnost Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě a zhodnotit ji z pohledu vedoucích, mladých hasičů a jejich rodičů.

6.2 Výzkumný problém

Jak hodnotí činnost Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě jeho vedoucí, mladí hasiči a jejich rodiče?

6.3 Dílčí cíle

Na základě výzkumného cíle byly stanoveny dílčí cíle, rozděleny do tří okruhů: motivace, činnost a spolupráce.

MOTIVACE

- zjistit motivaci vedoucích pro práci s mladými hasiči
- určit důležitost smysluplného využití volného času dětí z pohledu rodičů
- zjistit motivaci k přihlášení dítěte do kolektivu mladých hasičů

ČINNOST

- zjistit spokojenost dětí v kolektivu mladých hasičů
- zhodnotit náplň schůzek z pohledu dětí a rodičů
- zjistit hodnocení akcí pořádaných vedoucími pro děti i pro rodiče

SPOLUPRÁCE

- zmapovat úroveň spolupráce mezi vedoucími a rodiči
- zjistit vliv členství v kolektivu na vrstevnické vztahy

- zjistit, jak hodnotí vedoucí podporu jejich práce ostatními členy, vedením sboru a vedením obce Lípa

6.4 Výzkumné otázky

Také výzkumné jsou rozděleny pro větší přehlednost do tří kategorií.

MOTIVACE

VO₁: Jaká je motivace vedoucích pro práci s mladými hasiči?

VO₂: Jak je důležité pro rodiče mladých hasičů smysluplné využití volného času jejich dětí?

VO₃: Jaká byla motivace rodičů k přihlášení dítěte do kolektivu mladých hasičů?

ČINNOSTI

VO₄: Jak jsou děti spokojené v kolektivu mladých hasičů?

VO₅: Jak hodnotí náplň schůzek mladí hasiči a jejich rodiče?

VO₆: Jak hodnotí akce pořádané vedoucími dětmi a jejich rodiče?

SPOLUPRÁCE

VO₇: Jaká je spolupráce rodičů s vedoucími?

VO₈: Jaký má vliv členství v kolektivu mladých hasičů na vrstevnické vztahy podle dětí a rodičů?

VO₉: Jakou podporu své činnosti cítí vedoucí mladých hasičů od ostatních členů sboru, vedení sboru a vedení obce Lípa?

6.5 Metodické přístupy k řešení

V bakalářské práci je použita kvantitativní strategie přístupu k výzkumu a jako výzkumná metoda je zvoleno dotazníkové šetření z důvodu získání odpovědí od většího množství respondentů a z důvodu lepšího porovnávání odpovědí.

V dotaznících jsou voleny všechny tři typy otázek, jak je rozlišuje Gavora (2000), převažují však otázky uzavřené, v některých případech doplněné o možnost vlastní odpovědi. Na část otázek pak navazují otázky, které žádají uvedení důvodu nebo dávají možnost vlastních připomínek, nápadů.

Z důvodu tří skupin respondentů byly vytvořeny tři typy dotazníků, a to pro děti, jejich rodiče a pro vedoucí družstev mladých hasičů. Dotazník pro mladé hasiče obsahoval celkem devatenáct otázek, pro rodiče bylo určeno dvacet sedm otázek, a vedoucí družstev odpovídali na dvacet dva otázek.

V úvodní části dotazníku pro rodiče a pro mladé hasiče jsou otázky potřebné k zařazení do kategorií podle pohlaví dítěte a navštěvovaného družstva mladých hasičů. Volená slova odpovídají skupině respondentů, proto v případě dětí nejsou používány odborné názvy, ale názvy, které jsou na schůzkách kolektivu běžně používány. Jedním z příkladů je pojem „chodit do hasičů“ znamenající navštěvování kolektivu mladých hasičů nebo „trénink“ místo termínu schůzka kolektivu.

Dotazníky určené mladým hasičům vyplnily děti na schůzkách kolektivu. Dětem, které ještě navštěvují mateřskou školu a neumějí psát, pomáhali s vyplněním vedoucí nebo děti z družstva starších žáků.

Rodiče byli o dotazníkovém šetření informováni na schůzce v listopadu 2010 a před rozdělením obdrželi e-mail s žádostí o vyplnění. Nazpět bylo vráceno dvacet čtyři dotazníků z celkového počtu dvacet pět rozdaných. Návratnost tedy byla 96%.

Dotazník pro vedoucí družstev vyplnili všichni čtyři oslovení vedoucí.

6.6 Výzkumný vzorek

Pro výzkum v praktické části bakalářské práce je zvolen záměrný výběr respondentů, protože se zabývá jedním konkrétním kolektivem mladých hasičů, a to ve Sboru dobrovolných hasičů v Lípě.

Soubor tvoří tři skupiny lidí: vedoucí družstev, mladí hasiči a jejich rodiče.

Dotazník obdrželo celkem dvacet rodičů, přičemž čtyři z nich mají v kolektivu dvě děti, ti obdrželi dva dotazníky, proto při vyhodnocování bylo počítáno s celkovým počtem dvaceti čtyř respondentů. Dotazníkového šetření se zúčastnilo také 25 mladých hasičů a čtyři jsou vedoucí.

7 ZPRACOVÁNÍ VÝSLEDKŮ

Tato kapitola je rozdělena na čtyři podkapitoly, první tři jsou věnovány analýze a interpretaci dat získaných z dotazníkových šetření určených jednotlivým skupinám respondentů, čtvrtá podkapitola obsahuje odpovědi na výzkumné otázky vytyčené v podkapitole 6.4.

7.1 Analýza a interpretace získaných dat dotazníkového šetření pro mladé hasiče

Tab. 1. Struktura Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
dívka	4	23,53%	4	50,00%	8	32,00%
chlapec	13	76,47%	4	50,00%	17	68,00%
celkem	17	68,00%	8	32,00%	25	100,00%

V úvodu dotazníku pro mladé hasiče jsou zařazeny dvě otázky na pohlaví dítěte a družstvo, které dítě navštěvuje, tedy zda se jedná o družstvo mladších nebo starších žáků. V družstvu mladších žáků, tedy dětí ve věku od pěti do 11 let, jsou 4 dívky (23,53%) a 13 chlapců (76,47%). Naopak v družstvu starších žáků je poměr dívek a chlapců vyrovnaný, obě pohlaví jsou zastoupeny čtyřmi dětmi (50% a 50%). Celkový počet dívek v kolektivu mladých hasičů je osm, což činí 32% ze všech dětí, chlapců je 17, což činí 68% ze všech dětí. Mladší žáci tvořili 68% respondentů dotazníku určeného pro mladé hasiče, starší žáci 32% respondentů. (viz obr. 1, příloha IV)

Otázka č. 1: Chtěl(a) jsi chodit do hasičů, nebo tě rodiče přemlouvali?

Tab. 2. Rozhodnutí navštěvovat schůzky kolektivu mladých hasičů

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
chtěl(a) jsem chodit sám/sama od sebe	14	82,35%	7	100,00%	21	87,50%
rodiče mě museli přemlouvat	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
už si to nepamatuji	3	17,65%	0	0,00%	3	12,50%
celkem	17	100,00%	7	100,00%	24	100,00%

V otázce druhé respondenti odpovídali, zda chtěli chodit do hasičů, nebo je rodiče přemlouvali. Většina mladších žáků, tzn. 14 respondentů (82,35 %) a všichni starší žáci (100%, tzn. 7 respondentů) zvolili možnost, že chtěli chodit sami od sebe, rodiče je nemuseli přemlouvat. Naopak možnost b), tedy že rodiče je museli přemlouvat, nezvolilo ani jedno z dětí. Tři mladší žáci zvolili možnost c), že už si to nepamatují (17,65%). Z celkového počtu respondentů tedy možnost a), že dítě chtělo chodit samo, zvolilo 21 dětí (87,5%), a již si to nepamatují tři respondenti (12,5%). Jeden dotazník staršího žáka nebyl započítán z důvodu nízké validity dat. (viz obr. 2, příloha IV)

Otázka č. 2: Kde ses o možnosti chodit do hasičů dozvěděl?

Tab. 3. Zdroj informace o kolektivu

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
od kamarádů	5	29,41%	5	62,50%	10	40,00%
od rodičů	9	52,94%	1	12,50%	10	40,00%
jinak	3	17,65%	2	25,00%	5	20,00%
celkem	17	68,00%	8	32,00%	25	100,00%

O možnosti navštěvovat kolektiv mladých hasičů se dozvědělo pět mladších žáků (29,41%) a pět starších žáků (62,5%) od svých kamarádů, z celkového počtu respondentů se tedy jedná o 20% všech odpovědí, větší část mladších dětí (9, to znamená 52,94 % mladších žáků) a jeden starší žák (12,5%) od svých rodičů (z celkového počtu se jedná 40%

respondentů), a možnost c), že se to dozvěděli jinak, zvolily tři mladší (17,65%) a dva starší (25%) žáci (z celkového počtu respondentů tato možnost byla zvolena ve 20% dotazníků. Mladší pak doplnili jako zdroj informace ve dvou případech vedoucí a jednou rodiče a bratra, starší opět vedoucí a také Lipský zpravodaj. (viz obr. 3, příloha IV)

Otázka č. 3: Chodíš rád do hasičů?

Tab. 4. Spokojenost dětí v kolektivu mladých hasičů

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, moc rád(a)	15	88,24%	3	37,50%	18	72,00%
docela ano	2	11,76%	5	62,50%	7	28,00%
nevím	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
spíše ne	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
ne, nerad(a)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	17	68,00%	8	32,00%	25	100,00%

Na otázku, zda děti chodí rády do hasičů, odpovědělo patnáct mladších (88,24%) a tři starších (37,5%) žáků, dohromady tedy 72% respondentů „ano, moc rád(a)“, možnost „docela ano“ označily dvě mladší (11,76%) a pět starších dětí (62,5%), což tvoří 28% dotázaných. Další možnosti nezvolil žádný z respondentů. (viz obr. 4, příloha IV)

Otázka č. 4: Našel sis v hasičích nové kamarády?

Tab. 5. Noví kamarádi

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, našel/našla	14	87,50%	5	71,43%	19	82,61%
všechny už jsem znal(a)	2	12,50%	2	28,57%	4	17,39%
celkem	16	69,57%	7	30,43%	23	100,00%

Většina respondentů si v kolektivu mladých hasičů našla nové kamarády- mladší žáci tuto možnost zvolili ve čtrnácti případech (87,5%), starší žáci v pěti případech (71,43%), v celkovém počtu respondentů tvoří tato možnost 82,61% odpovědí. Možnost, že nové kamará-

dy děti v kolektivu nenašly, že už všechny děti znaly, byla zvolena dvěma mladšími (12,50%) a dvěma staršími žáky (28,57%), tedy v 17,39% případů. Dva dotazníky byly vyřazeny z důvodu nízké validity dat. (viz obr. 5, příloha IV)

Otázka č. 5: Jsou děti z hasičů tvými kamarády i jinde?

Tab. 6. Kamarády pouze v kolektivu nebo i mimo něj

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, jsou	10	58,82%	8	100,00%	18	72,00%
ne, jen v hasičích	6	35,29%	0	0,00%	6	24,00%
nevím, nejsem si jistý	1	5,88%	0	0,00%	1	4,00%
celkem	17	68,00%	8	32,00%	25	100,00%

Deset mladších (58,82%) a osm starších žáků (100%) uvádí, že jsou děti z kolektivu mladých hasičů jejich kamarády i mimo něj, z celkového počtu se jedná o 72% respondentů, možnost, že se s dětmi vidí pouze na schůzkách kolektivu, zvolilo šest mladších žáků (35,29%) a žádný starší žák, což může být způsobeno především tím, že v mladších žácích jsou děti různého věku, kdy někteří navštěvují základní školu, a část ještě školu mateřskou, proto nemají možnost dalšího kontaktu. Možnost „nevím, nejsem si jistý“ zvolil jeden mladší žák (5,88%). (viz obr. 6, příloha IV)

Otázka č. 6: Chtěl bys více spolupracovat s družstvem mladších/starších žáků, mít společné některé tréninky, společné akce a podobně?

Tab. 7. Spolupráce mezi družstvy

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, určitě	5	29,41%	3	37,50%	8	32,00%
spíše ano	1	5,88%	2	25,00%	3	12,00%
nevím, nejsem si jistý(á)	4	23,53%	2	25,00%	6	24,00%
spíše ne	4	23,53%	0	0,00%	4	16,00%
vyhovuje mi to tak, jak to je	3	17,65%	1	12,50%	4	16,00%
celkem	17	68,00%	8	32,00%	25	100,00%

Na otázku týkající se spolupráce družstva mladších a družstva starších žáků odpověděli respondenti velmi rozličně. Pět žáků mladších (29,41%) a tři starší (37,5%) zvolili na otázku, zda by chtěli s druhým družstvem více spolupracovat, možnost a), tedy „ano, určitě“, z celkového počtu respondentů se jedná o 32%. Možnost „spíše ano“ označil jeden mladší (5,88%) a dva starší žáci (25%), což činí 12% ze všech respondentů. Možnost „nevím, nejsem si jistý(á)“ zakroužkovali čtyři mladší (23,53%) a dva starší žáci (25%), z celkového počtu se jedná o 24% ze všech respondentů. Možnost „spíše ne“ byla zvolena čtyřmi mladšími žáky (23,53%), třemi mladšími žáky (17,65%) a jedním starším žákem (12,5%) zvolili možnost „ne, vyhovuje mi to tak, jak to je“. Z toho můžeme odvodit, že zatímco starší žáci častěji volili možnosti podporující bližší spolupráci s družstvem mladších žáků, u mladších dětí jednotný názor vypořádat nelze. (viz obr. 7, příloha IV)

Otázka č. 7: Co tě nejvíc baví? (můžeš zakroužkovat až tři odpovědi)

Tab. 8. Nejvíce oblíbené aktivity

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
hry jako jsou rybičky	6	15,00%	2	10,53%	8	13,56%
opičí dráhy	5	12,50%	4	21,05%	9	15,25%
uzlování	5	12,50%	1	5,26%	6	10,17%
topografické značky	2	5,00%	1	5,26%	3	5,08%
trénování	7	17,50%	6	31,58%	13	22,03%
kreslení	4	10,00%	1	5,26%	5	8,47%
míčové hry	7	17,50%	4	21,05%	11	18,64%
vycházky	3	7,50%	0	0,00%	3	5,08%
jiné	1	2,50%	0	0,00%	1	1,69%
celkem	40	67,80%	19	32,20%	59	100,00%

Účelem této otázky bylo zjistit, jaký program je pro děti nejlákavější, nejzábavnější. Děti mohly zvolit až tři odpovědi. Při vyhodnocování této otázky byly sečteny zvolené možnosti a z nich pak bylo vypočteno jejich procentuální zastoupení. Z analýzy dotazníků především od mladších žáků vyplývá, že každá aktivita, kterou pro děti připravujeme, má své příznivce. Nejvíce se mladším žákům líbí trénování na závody a míčové hry, obě možnosti mají po sedmi příznivcích (17,5%). Následují hry typu „rybičky“, „hoňka“, „cukr, káva, limonáda“, „zajíček v zelí“, které zvolilo šest dětí (15%), kterými jsou schůzky ve většinou zahájeny, někdy také ukončeny. Pět respondentů pak zvolilo uzlování (12,5%) a opičí dráhy (12,5%), čtyři kreslení (10%), tři vycházky (7,5%), dva topografické značky (5%) a jeden zvolil možnost jiné, a dopsal, že se mu líbí závody, ale nejvíce pak skákání do kádě s vodou, které po nich následuje. U starších žáků je nejoblíbenější aktivitou stejně jako u mladších trénování na závody, které zvolilo šest respondentů (31,58%), čtyři pak mezi aktivitu, která je baví, zařadili opičí dráhy (21,05%) a míčové hry (21,05%), dva respondenti (10,53%) zakroužkovali možnost a), tedy hry typu „rybičky“ a jim podobné, a po jednom respondentovi získalo uzlování (5,26%), kreslení (5,26%) a topografické značky (5,26%). Tři dotazníky mladších žáků nebyly u této otázky použity pro nízkou validitu dat. (viz obr. 8, příloha IV)

Otázka č. 8: A co tě baví nejméně? (můžeš zakroužkovat až tři odpovědi)

Tab. 9. Nejméně oblíbené aktivity

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
hry jako jsou rybičky, ...	1	3,70%	1	7,14%	2	4,88%
opičí dráhy	3	11,11%	1	7,14%	4	9,76%
uzlování	3	11,11%	3	21,43%	6	14,63%
topografické značky	6	22,22%	2	14,29%	8	19,51%
trénování	1	3,70%	1	7,14%	2	4,88%
kreslení	3	11,11%	3	21,43%	6	14,63%
míčové hry	4	14,81%	1	7,14%	5	12,20%
vycházky	6	22,22%	2	14,29%	8	19,51%
jiné	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	27	65,85%	14	34,15%	41	100,00%

Po předchozí otázce, kde mladí hasiči volili aktivity, které je nejvíce baví, a výsledky ukázaly na to, že všechny aktivity mají své příznivce, otázka na to, co děti baví nejméně, ukazuje, že i aktivity některými oblíbené, jsou dalšími hodnocené jako nejhorší. Opět zde však můžeme pozorovat rozdíl mezi mladšími a staršími žáky. Nejvíce respondentů- mladších žáků zvolilo jako nejméně oblíbené topografické značky a vycházky, vždy šest respondentů, což znamená vždy 22,22% ze všech odpovědí mladších žáků. Následují po třech hlasích (11,11%) opičí dráhy, uzlování a kreslení. Jeden hlas (3,7%) pak „dostalo“ trénování a hry jako „rybičky“. U starších žáků je pak nejméně oblíbené uzlování a kreslení, obě možnosti zvolili tři respondenti (21,43%). Následují s dvěma respondenty (14,29%) topografické značky a vycházky, po jednom respondentovi pak získaly (7,14%) pak hry jako „rybičky“, opičí dráhy, trénování a míčové hry. Jsem ráda, že z výsledků vyplývá, že aktivity, na kterých jsou především postaveny schůzky, tedy trénování a opičí dráhy, u mladších pak také hry na zahájení, jsou mezi dětmi poměrně oblíbené, a není proto potřeba uvažovat o jejich náhradě. Dva dotazníky mladších žáků nebyly započteny z důvodu shody odpovědí s odpověďmi na předešlou otázku. (viz obr. 9, příloha IV)

Otázka č. 9: Co dalšího bys ještě chtěl(a) dělat na trénincích?

Sedm mladších žáků napsalo své nápady na další aktivity na schůzkách kolektivu mladých hasičů. Jeden respondent uvedl návrh na nové hry: jelen a myslivci, žáby, červení a modří, dva respondenti by chtěli cvičit na kruzích, které jsou v tělocvičně, další dítě pak uvedlo, že by chtělo hrát fotbal a florbal, třikrát pak zazněly podobné požadavky, tedy trénovat na závody, a jeden mladší žák by si chtěl více hrát s kamarády a mít více volna. Navržené hry již byly do programu zařazeny, stejně jako fotbal, také požadavek na trénování na závody již byl splněn. Cvičení na kruzích vzhledem k technickému stavu kruhů není možné.

Jeden respondent patřící do kategorie starších žáků napsal, že by chtěl do programu zařadit CTIF štafety, což je jedna z disciplín celoroční hry Plamen, a také k jejímu trénování v průběhu schůzek dojde.

Otázka č. 10: Co máš nejrady?

Tab. 10. Druh programu

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
klasické schůzky	3	18,75%	1	12,50%	4	16,67%
trénování na závody (i s vodou)	7	43,75%	6	75,00%	13	54,17%
závody	6	37,50%	1	12,50%	7	29,17%
celkem	16	68,00%	8	32,00%	24	100,00%

Odpovědi respondentů na otázku, zda mají raději průběh schůzek, jaký je v zimě, tedy připravený program s hrami, nebo jestli raději trénují na závody, či dokonce preferují přímo závody, ukázaly na zajímavý úkaz. Zatímco trénování na závody preferuje 75% starších žáků (6 respondentů z osmi), u mladších žáků není rozdíl mezi třemi nabízenými variantami tak výrazný. Sice nejvíce oblíbené je stejně jako u starších žáků trénování na závody, a to u sedmi respondentů (43,75%), samotné závody zvolilo 37,5% respondentů (šest respondentů), a klasické schůzky tři děti (18,75%). U starších žáků jeden respondent dal přednost klasickým schůzkám (12,5%) a také jedno starší dítě (12,5%) zvolilo závody jako nejoblíbenější program. Trénování tedy získalo celkem 54,17% ze všech respondentů, klasické schůzky 16,67% a závody zvolilo 29,17% respondentů. Jeden dotazník byl vyřazen z důvodu nízké validity dat. (viz obr. 10, příloha IV)

Otázka č. 11: Kde máš tréninky nejradši?

Tab. 11. Prostředí schůzek

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
na hřišti	7	41,18%	6	75,00%	13	52,00%
na sokolovně	10	58,82%	2	25,00%	12	48,00%
na hasičárně	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	17	68,00%	8	32,00%	25	100,00%

Cílem otázky č. 10 bylo získat odpověď na otázku, v kterém prostředí se dětem schůzky líbí nejvíce. Zatímco 75% starších žáků (6 respondentů) zvolilo možnost „hřiště“, tutéž možnost zvolilo u mladších žáků 41,18% (7 respondentů). Naopak možnost b), že nejvíce se mladým hasičům líbí schůzky v sokolovně, byla nejčastěji volena u mladších žáků, označilo ji 10 dětí (58,82%), zatímco u starších žáků byla zvolena pouze dvěma respondenty (25%). Možnost „hasičárny“ nebyla zvolena. (viz obr. 11, příloha IV)

Otázka č. 12: Vyhovuje ti trénink jednou týdně, mladší žáci jednu a půl hodiny, starší žáci dvě hodiny?

Tab. 12. Schůzky- spokojenost s délkou

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
chci častěji a déle	5	29,41%	4	50,00%	9	36,00%
chci častěji	1	5,88%	0	0,00%	1	4,00%
chci déle	3	17,65%	0	0,00%	3	12,00%
stačí to	8	47,06%	4	50,00%	12	48,00%
jiná odpověď	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	17	68,00%	8	32,00%	25	100,00%

Na otázku, zda by děti chtěly trénink mít častěji, déle, nebo jim to vyhovuje, jak to nyní je, odpověděli respondenti nejčastěji, že jim to stačí, když schůzka trvá u mladších žáků v zimě hodinu a půl, v létě dvě hodiny, u starších žáků dvě hodiny po celý rok. Tuto možnost zvolilo osm mladších žáků (47,06%) a čtyři starší žáci (50%). Možnost b), tedy aby byly

tréninky častěji a déle, zvolili čtyři starší (50%) a pět mladších žáků (29,41%). Delší trénink by si přáli tři mladší žáci (17,65%), a častější jeden mladší žák (5,88%). Z celkového počtu respondentů tedy 48% z nich zvolilo možnost, že délka i frekvence stačí. (viz obr. 12, příloha IV)

Otázka č. 13: Líbí se ti program, který si pro tebe tvoji vedoucí připravují?

Tab. 13. Spokojenost s programem

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
líbí se mi moc	9	52,94%	0	0,00%	9	36,00%
líbí	5	29,41%	2	25,00%	7	28,00%
nevím	2	11,76%	3	37,50%	5	20,00%
spíše se mi nelíbí	1	5,88%	1	12,50%	2	8,00%
nelíbí se mi vůbec	0	0,00%	2	25,00%	2	8,00%
celkem	17	100,00%	8	100,00%	25	100,00%

Převážná většina mladších žáků zvolila v odpovědi na otázku, zda se jim líbí program, který pro ně vedoucí připravují, možnost „líbí se mi moc“ (9 respondentů, tedy 52,94%) nebo možnost "líbí" (5 respondentů, tedy 29,41%). Možnost „nevím“ pak zakroužkovaly dvě mladší děti (11,76%) a možnost „spíše se mi nelíbí“ jedno dítě (5,88%). U starších žáků je pak spokojenost s programem nižší, dva (25%) zvolili možnost, že se jim program líbí, nejvyšší počet, tedy tři respondenti (37,5%) zvolili možnost „nevím“, jednomu staršímu dítěti (12,5%) se program spíše nelíbí a dvěma (25%) se nelíbí vůbec. Důvod této nespokojenosti starších žáků vidím především v tom, že výzkum probíhal v zimním období, kdy jsou značně omezené možnosti programu a ten je tedy zaměřen především na zlepšování fyzické kondice pomocí míčových her nebo nejrůznějších překážkových drah. V létě pak hlavní náplní tréninků je u starších žáků především příprava na závody, což samy děti řadí mezi oblíbené činnosti, viz otázka č. 7. Od doby, kdy bylo dotazníkové šetření provedeno, došlo k rozšíření náplně schůzek a spokojenost dle slov dětí stoupá. (viz obr. 13, příloha IV)

Otázka č. 14: Měli by se vedoucí více ptát, co chcete dělat, nebo ti vyhovuje, jak je to teď?

Tab. 14. Zájem vedoucích o názory na program

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
je to takto dobré	10	58,82%	2	25,00%	12	48,00%
je to spíše dobré	3	17,65%	0	0,00%	3	12,00%
nevím	2	11,76%	2	25,00%	4	16,00%
měli by se trochu více ptát	1	5,88%	2	25,00%	3	12,00%
určitě by se měli více ptát	1	5,88%	2	25,00%	3	12,00%
celkem	17	68,00%	8	32,00%	25	100,00%

Deset mladších žáků (58,82%) a dva starší žáci (25%) se domnívají, že není potřeba, aby se jich vedoucí více ptali, jaký program by chtěli. Jako „spíše dobrou“ považují nynější situaci tři mladší žáci (17,65%), možnost „nevím“ zvolili dva mladší (11,76%) a dva starší žáci (25%). Taktéž po dvou respondentech z kategorie starších žáků získaly možnosti, že by se měli trochu více ptát a určitě se více ptát (obě 25%). Po jednom respondentovi mají tyto možnosti také u respondentů z kategorie mladších žáků (5,88%). (viz obr. 14, příloha IV)

Otázka č. 15: Jezdíš rád na závody?

Tab. 15. Radost ze závodů

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, moc rád(a)	13	76,47%	4	50,00%	17	68,00%
rád(a)	3	17,65%	2	25,00%	5	20,00%
je mi to jedno	1	5,88%	1	12,50%	2	8,00%
spíše nerad(a)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
nerad(a)	0	0,00%	1	12,50%	1	4,00%
celkem	17	68,00%	8	32,00%	25	100,00%

Další otázkou se zabývala tím, zda děti rády jezdí na závody v požárním sportu, protože závody a především trénování na ně tvoří podstatnou náplň schůzek, především těch na jaro a v létě. Většina respondentů hodnotí závody kladně. Možnost, že dítě jezdí moc rádo

na závody, zvolilo 13 mladších žáků (76,47%) a 4 starší žáci (50%), možnost „řád(a)“ tři mladší (17,65%) a dva starší žáci (25%), jednomu mladšímu (5,88%) a staršímu (12,5%) žákovi je to jedno, a nerad jezdí jeden starší žák. (12,5%). (viz obr. 15, příloha IV)

Otázka č. 16: A co počet závodů, vyhovuje ti? (minulý rok jsme se zúčastnili sedmi soutěží)

Tab. 16. Počet závodů

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ještě více závodů	6	35,29%	5	62,50%	11	44,00%
sedm soutěží je akorát	6	35,29%	0	0,00%	6	24,00%
je mi to jedno	4	23,53%	2	25,00%	6	24,00%
raději méně závodů	1	5,88%	1	12,50%	2	8,00%
nechci jezdit na závody	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	17	68,00%	8	32,00%	25	100,00%

Pět starších žáků (62,5%) by chtělo jezdit ještě na více závodů, než v minulém roce (tedy sedm závodů). Dvěma respondentům (25%) je to jedno, a jeden by raději jezdil na méně závodů (12,5%). V kategorii mladších žáků šest respondentů (25,29%) zvolilo možnost, že by chtěli jezdit na více závodů, tentýž počet respondentů zvolil možnost, že je závodů akorát, a čtyři odpověděli, že je jim to jedno (23,53%). Jeden respondent (5,88%) by chtěl jezdit na méně závodů. Možnost nejedít na závody ne zvolilo žádné dítě. Tyto výsledky jsou potěšující a dokazují, že závody jsou mezi dětmi oblíbené, a pro většinu respondentů je jejich počet přinejmenším vyhovující, a není potřeba program v letní sezóně upravovat. (viz obr. 16, příloha IV)

Otázka č. 17: Jak se ti líbily akce, které jsme pořádali?

Tab. 17. Účast na akcích- mladší žáci

	účast ne		účast ano	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
závody	2	11,76%	15	88,24%
exkurze	6	35,29%	11	64,71%
táborák	4	23,53%	13	76,47%
drakiáda	5	29,41%	12	70,59%
vycházka	2	11,76%	15	88,24%
Mikuláš	7	41,18%	10	58,82%
promítání	9	52,94%	8	47,06%
Silvestrovské bobování	8	47,06%	9	52,94%

Tab. 18. Spokojenost s akcemi- mladší žáci.

	1		2		3		4		5	
	abs. čet.	relativní četnost	abs. čet.	relativní četnost	abs. čet.	relativní četnost	abs. čet.	relativní četnost	abs. čet.	relativní četnost
závody	12	80,00%	0	0,00%	2	13,33%	1	6,67%	0	0,00%
exkurze	9	81,82%	2	18,18%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
táborák	9	69,23%	1	7,69%	1	7,69%	0	0,00%	2	15,38%
drakiáda	8	66,67%	2	16,67%	2	16,67%	0	0,00%	0	0,00%
vycházka	9	60,00%	2	13,33%	0	0,00%	1	6,67%	3	20,00%
Mikuláš	8	80,00%	0	0,00%	1	10,00%	0	0,00%	1	10,00%
promítání	4	50,00%	2	25,00%	0	0,00%	0	0,00%	2	25,00%
bobování	8	88,89%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	11,11%

V této otázce měly děti nejprve označit, zda se dané akce zúčastnili, a pokud ano, měly ji oznámkovat jako ve škole, jednička nejlepší, pětka nejhorší. Akcí s největší účastí mladších žáků jsou závody a vycházka. Nejlépe hodnocenou akci, kterou jsme pro děti připravili, bylo Silvestrovské bobování (osm respondentů z devíti ji oznámkovali známkou „1“, tedy 88,89% respondentů), hned za ní se umístila exkurze k jednotce Sboru dobrovolných hasičů Vizovice (81,82%), poté závody (80%) a mikulášská nadílka (80%). A také ostatní akce byly hodnoceny převážně známkami „1“, případně „2“. Nejhuře bylo hodnoceno promítání (25%), které proběhlo v rámci předvánoční hodiny a vycházka (20%). Hodnocení však celkově vyznívá, že akce připravované pro zpestření programu mají smysl, a je

žádoucí v nich pokračovat. Je však potřeba zvýšit účast dětí na těchto akcích. (viz obr. 17, 18, příloha IV)

Tab. 19. Účast na akcích- starší žáci

	účast ne		účast ano	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
závody	3	42,86%	4	57,14%
exkurze	3	42,86%	4	57,14%
táborák	4	57,14%	3	42,86%
drakiáda	2	28,57%	5	71,43%
vycházka	5	71,43%	2	28,57%
Mikuláš	2	28,57%	5	71,43%
promítání	4	57,14%	3	42,86%
bobování	4	57,14%	3	42,86%

Tab. 20. Spokojenost s akcemi- starší žáci

	1		2		3		4		5	
	abs. čet.	relativní četnost	abs. čet.	relativní četnost	abs. čet.	relativní četnost	abs. čet.	relativní četnost	abs. čet.	relativní četnost
závody	4	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
exkurze	1	25,00%	1	25,00%	2	50,00%	0	0,00%	0	0,00%
táborák	1	33,33%	1	33,33%	1	33,33%	0	0,00%	0	0,00%
drakiáda	1	20,00%	1	20,00%	2	40,00%	1	20,00%	0	0,00%
vycházka	2	100,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Mikuláš	3	60,00%	1	20,00%	0	0,00%	1	20,00%	0	0,00%
promítání	1	33,33%	1	33,33%	1	33,33%	0	0,00%	0	0,00%
bobování	2	66,67%	1	33,33%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%

Respondenti z kategorie starších žáků zvolili jako nejlepší akci závody (100%) a vycházku (100%). Také Silvestrovské bobování (66,67%) bylo hodnoceno kladně, a taktéž mikulášská nadílka (60%). Žádná z akcí však nebyla hodnocena známkou pět. Získaná data však mohou být zkreslena malým počtem účastníků na některých akcích. Je proto potřeba, aby došlo k jejich většímu zapojení. (viz obr. 19, 20, příloha IV)

Otázka č. 18: Jakou další akci bys byl rád, kdybychom uspořádali?

V této otázce měli respondenti uvést další nápady na akce. Na tuto otázku odpovědělo deset ze sedmnácti mladších žáků, a to takto: ještě jednou spaní na hasičárně; diskotéka, maškarní bál; karneval; hry na hřišti s překážkami, „schovka“; běhání; noční výprava s baterkami, táborák; exkurzi k hasičům ve Zlíně uvedli dva respondenti, nechyběla ani stezka odvahy a vycházky. Některé z těchto nápadů budou určitě realizovány.

Starší žáci ve dvou případech uvedli exkurzi k hasičům ve Zlíně, také taneční show a hašení hořícího auta nebo "chajdy" v rámci dětského dne.

Otázka č. 19: Co bys chtěl(a) zlepšit, vítáme jakékoliv nápady.

Devatenáctá otázka je poslední otázkou v dotazníkovém šetření pro mladé hasiče, a dává tak prostor pro jakékoliv připomínky, nápady, které nebylo možno dříve zmínit. Mladší děti zde z velké části uvedly již dříve uvedené nápady, jako například více závodů, fotbal, návrhy her, více běhu a cvičení. Nechyběla také připomínka na nové hasičské auto spolu s přestavbou hasičárny a modelem hasičského auta s hasiči, další respondent pak projevil přání častěji hrát vybíjenou a mít více žíněnek v tělocvičně, zmíněny také byly nové dresy nebo častější závody. Starší žáci pak uvedli připomínky na změnu programu, chtěli by tedy: více trénovat hasičské věci místo her (zmíněno dvěma respondenty), více tréninků s hadicemi, cviky na kruzích a dvakrát bylo zmíněno také zlepšení na straně trenéra, což může být zdůvodněno především tím, že děti vedl do října 2010 vedoucí, který byl odvolán, a na nového vedoucího si někteří velmi pomalu zvykají. Od vyplnění dotazníků však došlo k pozitivním změnám ve vztazích mezi vedoucími a dětmi a při rozhovoru je patrné zlepšení situace.

7.2 Analýza a interpretace získaných dat dotazníkového šetření pro rodiče mladých hasičů

V úvodu dotazníku jsou zařazeny otázky na pohlaví dítěte a družstvo mladých hasičů, které dítě navštěvuje. Také je zde otázka na počet dětí navštěvující kolektiv mladých hasičů.

Tab. 21. Struktura respondentů- rodičů mladých hasičů. Pohlaví dítěte a družstvo, které navštěvuje.

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
dívka	4	25,00%	3	37,50%	7	29,17%
chlapec	12	75,00%	5	62,50%	17	70,83%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

Respondenty tohoto dotazníkového šetření tvoří šestnáct (66,67%) rodičů mladších žáků a osm (33,33%) žáků starších. 70,83% respondentů jsou rodiče chlapců a 29,17% rodiče dívek, v družstvě mladších žáků pak rodiče 75% chlapců (12) a 25% dívek (4), u starších žáků je to 37,50% dívek a 62,5% chlapců. (viz obr. 21, příloha IV)

Tab. 22 Struktura respondentů- rodičů mladých hasičů. Počet dětí

	1 dítě		2 děti		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
rodiče	16	80,00%	4	20,00%	20	100,00%

Dotazník vyplnilo celkem 20 rodičů, z nich čtyři mají v kolektivu dvě děti, ti vyplňovali dotazník dvakrát. Celkem tedy při vyhodnocování pracováno s číslem 24 respondentů. (viz obr. 22, příloha IV)

Otázka č. 1: Jak důležité je pro Vás smysluplné využití volného času Vašeho dítěte?

Tab. 23. Důležitost smysluplného využití volného času dítěte

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
velmi důležité	10	62,50%	4	50,00%	14	58,33%
důležité	6	37,50%	4	50,00%	10	41,67%
málo důležité	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
není pro mě vůbec důležité	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
nevím, nejsem si jistý(á)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

První otázka v dotazníku určeném rodičům se zabývá tím, jakou důležitost přikládají rodiče smysluplnému využití volného času jejich dětí. Všichni respondenti zvolili možnost, že smysluplné využití považují buď za „velmi důležité“, tuto možnost označilo deset rodičů mladších žáků (62,5%) a čtyři rodiče starších žáků (50%), nebo za „důležité“, takto odpovědělo šest rodičů mladších žáků (37,5%) a čtyři rodiče starších žáků (50%). Toto zjištění není příliš překvapující, protože volný čas dětí a zájmové kroužky hrají významnou roli v životě dítěte. (viz obr. 23, příloha IV)

Otázka č. 2: Navštěvuje Vaše dítě kromě kolektivu mladých hasičů i jiné volnočasové kroužky?

Tab. 24. Další volnočasové kroužky

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, navštěvuje	13	81,25%	6	75,00%	19	79,17%
ne, pouze kolektiv MH	3	18,75%	2	25,00%	5	20,83%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

79,17% všech mladých hasičů v Kolektivu mladých hasičů SDH v Lípě navštěvuje kromě kolektivu také další zájmový kroužek. Konkrétně se jedná o 81,25% mladších žáků a 75% starších žáků. Pouze schůzky kolektivu mladých hasičů navštěvují tři mladší žáci (18,75%) a dva starší žáci (25%). (viz obr. 24, příloha IV)

Otázka č. 3: V případě, že jste v předchozí otázce zvolili možnost a), uveďte, prosím, kolik dalších kroužků Vaše dítě navštěvuje.

Tab. 25 Počet dalších kroužků

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
jeden	4	30,77%	3	50,00%	7	36,84%
dva	8	61,54%	1	16,67%	9	47,37%
tři	1	7,69%	1	16,67%	2	10,53%
čtyři	0	0,00%	1	16,67%	1	5,26%
pět a více	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	13	68,42%	6	31,58%	19	100,00%

Respondenti, kteří u předchozí otázky označili možnost, že jejich dítě kromě schůzek kolektivu mladých hasičů navštěvuje i jiný zájmový kroužek, v této otázce odpovídali na otázku, o kolik kroužků se jedná. Nejčastější odpovědi u rodičů mladších žáků byly dva kroužky (61,54%), u starších žáků se jednalo o jeden kroužek (50%). Nejčastěji zmiňovanou možností z celého počtu respondentů byla tedy možnost b) „dva kroužky“, označená 47,37% respondentů. Jeden kroužek navštěvuje 30,77% mladších žáků, jedno mladší dítě navštěvuje kroužky tři (7,69%). Po jednom respondentovi- rodiči staršího žáka (16,67%) získala možnost, že dítě navštěvuje dva, tři a čtyři kroužky. (viz obr. 25, příloha IV)

Otázka č. 4: Jak jste se dozvěděl(a) o možnosti přihlášení dítěte do kolektivu mladých hasičů?

Tab. 26. Informace o možnosti přihlášení

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
od známých	8	53,33%	2	28,57%	10	45,45%
z lipského zpravodaje	5	33,33%	2	28,57%	7	31,82%
s informací přišlo dítě	2	13,33%	2	28,57%	4	18,18%
jiná možnost	0	0,00%	1	14,29%	1	4,55%
celkem	15	68,18%	7	31,82%	22	100,00%

Nejčastěji se rodiče mladých hasičů dozvěděli o možnosti přihlásit své dítě do kolektivu mladých hasičů od svých známých, osm rodičů mladších žáků (53,33%) uvedlo tuto variantu, rodiče starších žáků označili tuto možnost ve dvou případech (28,57%), stejně jako možnost, že se o přihlášení dozvěděli z lipského zpravodaje, nebo s touto informací přišlo samo dítě. Možnost d), tedy „jinak“, byla uvedena jedním rodičem staršího žáka, který v SDH v Lípě působí jako velitel sboru. Tyto výsledky mohou být využity pro případný nábor nových členů. (viz obr. 26, příloha IV)

Dva dotazníky byly z dotazníkového šetření vyloučeny z důvodu nízké validity dat.

Otázka č. 5: Co nejvíce ovlivnilo Vaše rozhodnutí přihlásit dítě do kolektivu mladých hasičů?

Tab. 27. Největší vliv na rozhodnutí přihlásit dítě do kolektivu mladých hasičů

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
přání dítěte	13	81,25%	3	42,86%	16	69,57%
zkušenosti mých známých	1	6,25%	1	14,29%	2	8,70%
dobrý pocit z pořádaných akcí	0	0,00%	2	28,57%	2	8,70%
jiná možnost	2	12,50%	1	14,29%	3	13,04%
celkem	16	69,57%	7	30,43%	23	100,00%

Cílem otázky č. 5 bylo zjistit, jaký je nejčastější důvod pro přihlášení dítěte do kolektivu mladých hasičů, co hraje největší roli při jejich rozhodování. Z odpovědí respondentů vyplývá (viz také obr. 27 v příloze IV), že největší vliv má na rozhodnutí přání jejich dětí stát se mladým hasičem, u rodičů mladších žáků byla tato možnost označena třináctkrát (81,25%), u rodičů starších žáků třikrát (42,86%), z celkového počtu respondentů se jedná o 69,57%. U rodičů starších žáků také byla často zmíněná možnost c) „dobrý pocit z navštívených akcí pořádaných SDH v Lípě“, ta byla označena dvěma rodiči (28,57%), jednou pak byly označeny za faktor rozhodnutí jednoho rodiče staršího (14,29%) a jednoho mladšího žáka (6,25%) dobré zkušenosti známých. Že se jednalo o jiný důvod než důvody nabízené, označili dva rodiče mladších dětí (12,5%) a jeden rodič staršího dítěte (14,29%): rozhodnutí bylo u jednoho z nich ovlivněno přáním dítěte, a také tím, že se jedná o místní aktivitu, další doplnil, že se jedná o jedinou organizaci v obci, která se snaží udržovat tradice

a také se věnuje i dětem, třetí napsal, že roli hrálo navázání vztahů s vrstevníky. To, že nejčastěji zmiňovanou možností byla možnost a), tedy přání dítěte, je velmi potěšující a dokazuje to, že hasiči jsou mezi dětmi velmi oblíbení. Jeden dotazník byl vyřazen, nebyla zvolena žádná odpověď. (viz obr. 27, příloha IV)

Otázka č. 6: Přálo si Vaše dítě chodit do Kolektivu mladých hasičů SDH v Lípě?

Tab. 28. Přání dítěte chodit do kolektivu mladých hasičů

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, dítě si to přálo	16	100,00%	6	75,00%	22	91,67%
dítě nechalo rozhodnutí na mě, bylo mu to jedno	0	0,00%	1	12,50%	1	4,17%
dítě nechtělo chodit, rozhodl(a) jsem já	0	0,00%	1	12,50%	1	4,17%
jiná možnost	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

Všech 16 rodičům mladších žáků (100%) uvedlo, že jejich dítě si přálo chodit do kolektivu mladých hasičů, tutéž možnost zvolilo šest rodičů starších žáků (75%). Ti kromě této možnosti také jednou zvolili možnost, že rozhodnutí nechalo dítě na nich (12,5%) a že dítě chodit nechtělo chodit, a rozhodli oni (12,5%). Což opět potvrzuje výsledky předchozí otázky, kde přání dítěte hrálo velmi důležitou roli pro přihlášení dítěte do kolektivu a u rodičů mladších žáků byla tato možnost volena častěji než u rodičů starších žáků. (viz obr. 28, příloha IV)

Otázka č. 7: Líbí se Vašemu dítěti v kolektivu mladých hasičů?

Tab. 29. Spokojenost dítěte

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, moc	12	75,00%	4	57,14%	16	69,57%
spíše ano	3	18,75%	3	42,86%	6	26,09%
nevím, nejsem si jistý(á)	1	6,25%	0	0,00%	1	4,35%
spíš ne	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
ne, nelíbí	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	16	69,57%	7	30,43%	23	100,00%

Dvanáct rodičů mladších žáků (75%) a čtyři rodiče starších žáků (57,14%) si myslí, že se jejich dětem v kolektivu mladých hasičů moc líbí, tři rodiče mladších (18,75%) a tři starších žáků (42,86%) hodnotí, že se jejich dítěti v kolektivu spíše líbí, a jeden rodič mladšího dítěte (6,25%) si není jistý. Jeden dotazník byl vyřazen, nebyla zvolena žádná odpověď. (viz obr. 29, příloha IV)

Otázka č. 8: Myslíte si, že navštěvování kolektivu mladých hasičů upevnilo vztahy Vašeho dítěte s jeho vrstevníky?

Tab. 30. Upevnění vztahů dítěte s vrstevníky

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, určitě	11	68,75%	4	50,00%	15	62,50%
spíše ano	2	12,50%	4	50,00%	6	25,00%
nevím	3	18,75%	0	0,00%	3	12,50%
spíše ne	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
ne	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

Zájmové aktivity mají nepochybně vliv na navazování nových vztahů s vrstevníky a upevnění těch stávajících, a ne jinak je tomu také u kolektivů mladých hasičů. Většina rodičů mladších žáků (11 respondentů, tj. 68,75%) a polovina rodičů starších žáků (4 respondenti, tj. 50%) si myslí, že navštěvování kolektivu mladých hasičů určitě upevnilo vztahy jejich

dítěte s jeho vrstevníky, možnost „spíše ano“ zvolili dva rodiče mladších žáků (12,5%) a čtyři od žáků starších (50%). Tři rodiče mladších žáků (18,75%) neví, zda k upevnění vztahů došlo. Můžeme tedy říci, že navštěvování kolektivu mladých hasičů má dle rodičů vliv na vztahy jejich dítěte se svými vrstevníky. (viz obr. 30, příloha IV)

Otázka č. 9: Myslíte si, že si zde Vaše dítě našlo nové kamarády?

Tab. 31. Noví kamarádi

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, rozhodně	13	81,25%	5	71,43%	18	78,26%
nevím, nejsem si jistý(á)	2	12,50%	1	14,29%	3	13,04%
ne, nenašlo	1	6,25%	1	14,29%	2	8,70%
celkem	16	69,57%	7	30,43%	23	100,00%

Z předchozí na předchozí otázku vyplynulo, že se většina rodičů domnívá, že mají schůzky kolektivu mladých hasičů vliv na vrstevnické vztahy jejich dětí, a otázka č. 9 proto zjišťuje, nakolik děti v kolektivu poznají nové kamarády, a nakolik se děti znají navzájem i bez této zájmové aktivity. Z odpovědí rodičů vyplývá, že většina dětí si podle nich našla v kolektivu nové kamarády (78,26%), tuto možnost zvolilo třináct rodičů starších žáků (81,25%) a pět rodičů žáků starších (71,43%). Možnost „nevím“ označili dva rodiče mladších dětí (12,5%) a jeden rodič staršího dítěte (14,29%). Také možnost „ne, nenašlo“, zvolil jeden rodič staršího (14,29%) a jeden rodič mladšího dítěte (6,25%). Jeden dotazník staršího žáka byl vyřazen pro nízkou validitu dat. (viz obr. 31, příloha IV)

Otázka č. 10: Jste spokojeni s prací vedoucích?

Tab. 32. Spokojenost s prací vedoucích

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, jsem	14	87,50%	3	37,50%	17	70,83%
spíše ano	2	12,50%	5	62,50%	7	29,17%
nejsem si jistý(á)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
spíše ne	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
nejsem	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

Otázka, týkající se spokojenosti rodičů s prací vedoucích, dopadla poměrně uspokojivě. 87,5% rodičů mladších žáků a 37,5% rodičů žáků starších označilo, že jsou s prací vedoucích kolektivu spokojeni, a 12,5% respondentů z kategorie rodičů mladších žáků a 62,5% z kategorie žáků starších uvádí, že je spíše spokojeno. Další možnosti nikdo z respondentů nezvolil. (viz obr. 32, příloha IV)

Otázka č. 11: Prosím, uveďte, v čem a proč jste nebo nejste spokojeni s prací vedoucích.

Na otázku č. 10 navazuje další otázka, která je zaměřená na konkrétní připomínky k práci vedoucích. Devět rodičů mladších žáků zhodnotili práci vedoucích velmi kladně, pouze zde byla dvěma respondenty zmíněná malá přísnost a důslednost vedoucích. Naopak většina rodičů uvádělo velkou spokojenost, spolehlivost, kladné působení na děti a zábavné hry.

Na tuto otázku odpověděli tři rodiče starších žáků, jeden z nich uvedl jako plus zábavnou formu tréninku, ale zmínil, že by bylo lepší přidat více odbornosti, další naopak uvedl, že si cení odvahy vedoucích rozdělit se o svůj volný čas, a poděkoval za jejich práci, a třetí z nich uvedl jako negativum, že si občas dělají děti, co chtějí.

Otázka č. 12: Považujete Vaši komunikaci s vedoucími za dostatečnou?

Tab. 33. Komunikace s vedoucími

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano	15	93,75%	4	50,00%	19	79,17%
spíše ano	1	6,25%	4	50,00%	5	20,83%
nejsem si jistý(á)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
spíše ne	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
ne	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

Komunikace s rodiči je velmi důležitou součástí práce vedoucích. Právě proto nesmí chybět ani v tomto dotazníkovém šetření otázky na spokojenost s touto komunikací. Tato otázka je úvodní otázkou k sérii otázek týkající se této problematiky.

Patnáct rodičů mladších žáků (93,75%) a čtyři rodiče žáků starších (50%) jsou s komunikací spokojeni a považují ji za dostatečnou. Jeden rodič mladšího žáka (6,25%) a čtyři rodiče žáka staršího (50%) ji hodnotí jako spíše dostatečnou. (viz obr. 33, příloha IV)

Otázka č. 13: Myslíte si, že jste dostatečně informováni o činnosti kolektivu mladých hasičů?

Tab. 34. Informovanost o činnosti kolektivu

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
rozhodně ano	14	87,50%	4	50,00%	18	75,00%
spíše ano	2	12,50%	3	37,50%	5	20,83%
nejsem si jistý(á)	0	0,00%	1	12,50%	1	4,17%
spíše dostatečně	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
nedostatečně	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

Otázka se blíže zaměřuje na komunikaci z hlediska informovanosti a zajímá se o to, zda se rodiče mladých hasičů domnívají, že jsou o činnosti Kolektivu mladých hasičů SDH v Lípě

informování dostatečně. Čtrnáct rodičů mladších žáků (87,5%) a čtyři rodiče starších žáků (50%) si myslí, že jsou rozhodně dostatečně informováni o činnosti kolektivu, dva respondenti z kategorie rodičů mladších žáků (12,5%) a tři z kategorie rodičů žáků starších (37,5%) považují informačnost za spíše dostatečnou, a jeden rodič staršího žáka (12,5%) si není jistý. (viz obr. 34, příloha IV)

Otázka č. 14: Pokud jste v předchozí otázce zvolili možnost b) - e), prosím, uveďte, v čem a jak byste chtěli informovanost zlepšit.

Na tuto otázku neodpověděl žádný respondent.

Otázka č. 15: Chtěli byste být častěji informováni o činnosti kolektivu, například formou pravidelných schůzek?

Tab. 35. Informovanost o činnosti kolektivu formou pravidelných schůzek

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, rozhodně	0	0,00%	1	12,50%	1	4,35%
spíše ano	4	26,67%	3	37,50%	7	30,43%
nejsem si jistý(á)	2	13,33%	1	12,50%	3	13,04%
spíše ne	3	20,00%	3	37,50%	6	26,09%
ne, je to zbytečné	6	40,00%	0	0,00%	6	26,09%
celkem	15	65,22%	8	34,78%	23	100,00%

V listopadu 2010 proběhla informační schůzka rodičů, a proto byla do výzkumu zařazena i otázka, zda by rodiče takové schůzky s vedoucími chtěli mít pravidelně. Výsledky však vyznívají nejednoznačně. Šest rodičů (40%) mladších žáků si myslí, že je zbytečné takové schůzky pořádat, tři (20%) by formou pravidelných schůzek informování spíše nechtěli být, dva (13,33%) si není jistých a čtyři (26,67%) by spíše chtěli tyto schůzky. U rodičů starších žáků odpověď „ano, rozhodně“ zvolil jeden respondent (12,5%), spíše by tyto schůzky chtěli tři rodiče (37,5%), není si jistý jeden respondent, a spíše by tento způsob informování nechtěli tři rodiče starších žáků (37,5%). Jeden dotazník rodiče mladšího žáka byl vyloučen z důvodu nízké validity. (viz obr. 35, příloha IV)

Otázka č. 16: Vyhovuje Vám den a čas schůzek? (mladší žáci v pátek od 15:30, starší žáci v neděli od 15:00)

Tab. č. 36. Spokojenost se dnem a časem schůzek

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, naprosto	10	62,50%	5	62,50%	15	62,50%
spíše ano	1	6,25%	1	12,50%	2	8,33%
nejsem si jistý(á)	1	6,25%	0	0,00%	1	4,17%
spíše ne	0	0,00%	1	12,50%	1	4,17%
ne	4	25,00%	1	12,50%	5	20,83%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

Pro spokojenost rodičů i dětí je velmi důležitý také termín schůzek kolektivu, protože často může docházet k překrývání s další zájmovou činností nebo plány rodičů. Z odpovědí respondentů však vyplývá, že většině rodičů i dětí termíny, které jsou dány, vyhovují. Deset rodičů mladších žáků (62,5%) a pět rodičů starších žáků (62,5%) hodnotí den a čas schůzky jako naprosto vyhovující. Po jednom respondentovi pak byla zvolena možnost b), tedy „spíše ano“ (odpovědi rodičů mladšího žáka v 6,25% odpovědí, staršího žáka v 12,5% odpovědí), není si jistý jeden rodič mladšího žáka (6,25%), možnost „spíše ne“ byla zvolena jedním rodičem staršího žáka (12,5%), a jako nevyhovující byl čas a termín označen čtyřmi rodiči mladších žáků (25%) a jedním rodičem od žáka staršího (12,5%). Ti doplnili ve třech případech, že by jim vyhovoval začátek až v 16:00, jedenkrát byl uveden jiný všední den, u rodiče staršího žáka byla napsána jako vhodnější možnost všední den, nejlépe čtvrtek. Bohužel, posun začátku není možný, protože hřiště i sokolovna je obsazena dalšími zájemci, a trénink starších žáků nebyl možný ve všední den vzhledem k zaměstnání vedoucího, nyní došlo ke změně a tréninky probíhají v pátek souběžně s družstvem mladších žáků. (viz obr. 36, příloha IV)

Otázka č. 17: Vyhovuje Vám doba trvání a frekvence tréninků? (jedenkrát týdně, v zimě mladší žáci hodinu a půl, starší žáci dvě hodiny, v létě obě družstva dvě hodiny)

Tab. 37. Spokojenost s dobou trvání a frekvencí schůzek

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, naprosto	15	93,75%	6	93,75%	21	87,50%
spíše ano	0	0,00%	1	0,00%	1	4,17%
nejsem si jistý(á)	0	0,00%	1	0,00%	1	4,17%
spíše ne	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
ne, uveďte proč a Váš návrh na zlepšení	1	6,25%	0	6,25%	1	4,17%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

Ve většině odpovědí rodiče (87,5%) odpověděli, že jim délka trvání a frekvence schůzek naprosto vyhovuje, tuto možnost zvolilo 15 rodičů mladších žáků (93,75%) a šest rodičů starších žáků (75%). Možnost „spíše ano“ byla zvolena stejně jako možnost „nejsem si jistý(á)“ jedním rodičem staršího žáka (12,5%), jeden z rodičů žáka mladšího označil možnost, že mu to nevyhovuje, a do návrhů na zlepšení napsal odpověď, že je mu to jedno. (viz obr. 37, příloha IV)

Otázka č. 18: Líbí se Vám forma, jakou schůzky probíhají?

Tab. 38. Spokojenost s formou schůzek

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ano, líbí	12	75,00%	5	71,43%	17	73,91%
spíše líbí	4	25,00%	2	28,57%	6	26,09%
nejsem si jistý(á)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
spíše ne	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
nejsem	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	16	69,57%	7	30,43%	23	100,00%

Práce vedoucích se líbí (73,91%) nebo spíše líbí (26,09%) většině respondentů. Výsledky jsou srovnatelné u rodičů dětí z obou družstev. Dvanáct rodičů mladších žáků zvolilo možnost „líbí“ (75%), „spíše líbí“ pak zakroužkovali čtyři rodiče (25%). U rodičů starších dětí

pět respondentů zvolilo možnost „líbí“ (71,43%), dva (28,57%) pak označili možnost „spíše líbí“. Jeden dotazník byl vyloučen z důvodu nízké validity dat, nebyla zvolena žádná možnost. (viz obr. 38, příloha IV)

**Otázka č. 19: V případě, že jste v předchozí otázce zvolili možnost b) - e), uveďte pro-
sím důvod a Váš návrh na zlepšení.**

Jeden respondent- rodič mladšího žáka uvedl jako návrh na zlepšení více přísnosti a dů-
slednosti, ostatní rodiče důvody ani návrhy neuvedli.

Otázka č. 20: Kde se Vám líbí průběh schůzek nejvíce?

Tab. 39. Prostředí schůzek

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
tělocvična	2	13,33%	0	0,00%	2	8,70%
hasičská zbrojnice	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
zasedací místnost Obecní- ho úřadu v Lípě	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
venku na hřišti	9	60,00%	5	62,50%	14	60,87%
líbí se mi kdekoliv	4	26,67%	3	37,50%	7	30,43%
jiná možnost	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	15	65,22%	8	34,78%	23	100,00%

Průběh schůzek se nejvíce rodičům mladých hasičů líbí, když probíhají venku na hřišti. Tuto možnost zvolilo celkem 60,87% respondentů, z toho devět rodičů mladších žáků (60%) a pět rodičů starších žáků (62,5%). Možnost, že se jim líbí schůzky bez závislosti na tom, v jakém prostředí zrovna probíhají, zvolili čtyři rodiče mladších žáků (26,67%) a tři rodiče starších žáků (37,5%). Dva rodiče mladšího dítěte zvolili možnost „tělocvična“ (13,33%). Jeden dotazník vyřazen z důvodu nízké validity dat. (viz obr. 39, příloha IV)

Otázka č. 21: Jak hodnotíte akce, které vedoucí pořádají pro děti?

Tab. 40. Hodnocení akcí

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
velmi pozitivně, vítám je	15	93,75%	8	100,00%	23	95,83%
spíše kladně	1	6,25%	0	0,00%	1	4,17%
nejsem si jistý(á)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
nejsem příliš nadšený(á)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
jsou zbytečné	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	16	66,67%	8	33,33%	24	100,00%

Naprostá většina rodičů (95,83%) hodnotí akce pořádané vedoucími pro děti velmi pozitivně. Jedná se o patnáct rodičů mladších žáků (93,75%) a osm rodičů žáků starších (100%). Pouze jeden respondent- rodič mladšího žáka zvolil možnost spíše kladně (6,25%). (viz obr. 40, příloha IV)

Otázka č. 22: Kterou akci pro děti hodnotíte jako nejvydařenější, nejlepší?

Tab. 41. Nejvydařenější, nejlepší akce pro děti

	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
závody	10	66,67%	6	75,00%	16	69,57%
exkurze u jednotky SDH Vizovice	0	0,00%	1	12,50%	1	4,35%
táborák	2	13,33%	0	0,00%	2	8,70%
1. Hasičská drakiáda	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
vycházka spojená s hrami	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
mikulášská nadílka	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
předvánoční hodina	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Silvestrovské bobování	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
nevím, nejsem si jistý(á)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
jiná	3	20,00%	1	12,50%	4	17,39%
celkem	15	65,22%	8	34,78%	23	100,00%

Nejlépe hodnocenou akcí jsou závody (69,57%), tuto možnost zvolilo deset rodičů mladších žáků (66,67%) a šest rodičů starších žáků (75%). Jeden rodič staršího žáka zvolil jako nejvydařenější akci exkurzi u jednotky Sboru dobrovolných hasičů Vizovice (12,5%),

dvěma rodičům (13,33%) žáků mladších se nejvíce líbil táborák na konci sezóny spojený s přespáním na hasičárně. Možnost „jiná“ zvolili tři rodiče mladších žáků (20%), ti doplnili ve dvou případech, že se jim líbily všechny akce, a v jednom případě rodič uvedl, že nemá možnost zatím posoudit. Také rodič staršího žáka (12,5%) zvolil tuto možnost a taktéž uvedl, že se mu líbily všechny akce. Jeden dotazník vyloučen z důvodu nízké validity dat. (viz obr. 40, příloha IV)

Otázka č. 23: Která akce pořádaná pro děti se Vám líbila nejméně?

Tab. 42. Nejhůře hodnocená akce pro děti

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
závody	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
exkurze u JSDH Vizovice	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
táborák	0	0,00%	1	14,29%	1	4,55%
1. Hasičská drakiáda	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
vycházka spojená s hrami	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
mikulášská nadílka	2	13,33%	0	0,00%	2	9,09%
předvánoční hodina	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Silvestrovské bobování	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
nedokážu posoudit	10	66,67%	5	71,43%	15	68,18%
jiná	3	20,00%	1	14,29%	4	18,18%
celkem	15	68,18%	7	31,82%	22	100,00%

Otázka č. 23 naopak zjišťovala, které akce rodiče považují za nejméně vydařené. Nejvíce rodičů však zvolilo možnost "nedokážu posoudit" (68,18% všech respondentů) nebo možnost „jiná“ (18,18%), kterou zvolili tři rodiče mladších žáků (20%) a jeden rodič žáka staršího (14,29%), a ve dvou případech doplnili „žádná“, jednou, že nedokážou posoudit a jednou, že se jim líbily všechny akce. Kromě těchto dvou možností byla jedním rodičem staršího žáka (14,29%) označena možnost c), tedy táborák, a dvěma rodičům mladších žáků (13,33%) se nelíbila mikulášská nadílka. (viz obr. 42, příloha IV)

Otázka č. 24: Máte návrh na nějakou další akci, kterou bychom mohli uspořádat? Prosím, napište, budeme rádi za jakýkoliv nápad.

Na tuto otázku odpovědělo šest respondentů, čtyři rodiče mladších žáků a dva rodiče žáků starších. Dvakrát byl zmíněn pobyt v rekreačním středisku Revika Vizovice, jednou pak diskotéka, jednou bylo projevono přání více exkurzí, konkrétněji pak jeden rodič uvedl exkurzi u Hasičského záchranného sboru Zlínského kraje- požární stanice Zlín, a jeden rodič navrhl vodáckou akci.

Otázka č. 25: Považujete počet závodů, kterých jsme se letos s dětmi zúčastnili (sedm soutěží), za dostatečný, zbytečně vysoký nebo naopak bychom se měli zúčastnit ještě více soutěží?

Tab. 43. Počet závodů

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
počet je dostačující	13	81,25%	6	85,71%	19	82,61%
nejsem si jistý(á)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
ještě větší počet	3	18,75%	1	14,29%	4	17,39%
bylo jich příliš mnoho	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
celkem	16	69,57%	7	30,43%	23	100,00%

Počet soutěží, kterých jsme se s dětmi zúčastnili, označilo třináct rodičů mladších žáků (81,25%) a šest rodičů žáků starších (85,71%) jako dostačující, naopak tři rodiče mladších žáků (18,75%) a jeden rodič staršího žáka (14,29%) uvedli, že by uvítali ještě více soutěží. Jeden dotazník byl vyloučen z důvodu nízké validity dat. Výsledky jsou pro nás znamením, že pokud se děti v následující sezóně zúčastní opět stejného počtu soutěží, je zde podpora všech rodičů, kteří se výzkumu zúčastnili. (viz obr. 43, příloha IV)

Otázka č. 26: Uvítali byste nějakou vícedenní akci, například víkendový pobyt pro děti?

Tab. 44. Vícedenní akce

	mladší		starší		celkem	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
rozhodně ano	5	31,25%	4	57,14%	9	39,13%
spíše ano	8	50,00%	1	14,29%	9	39,13%
nevím, nejsem si jistý(á)	1	6,25%	1	14,29%	2	8,70%
spíše ne	1	6,25%	1	14,29%	2	8,70%
ne	1	6,25%	0	0,00%	1	4,35%
celkem	16	69,57%	7	30,43%	23	100,00%

Vzhledem k zamýšlené víkendové akci pro děti byla do tohoto dotazníkového šetření zařazena i jedna otázka na zájem rodičů o takovouto akci. Více než polovina rodičů zvolila možnost, že by takovou akci rozhodně (39,13%) nebo spíše (39,13%) uvítala. Možnost „rozhodně ano“ zvolilo větší procento rodičů starších žáků (57,14%) než rodičů žáků mladších (31,25%). Možnost „spíše ano“ naopak zvolilo 50% všech rodičů mladších žáků a 14,29% rodičů starších žáků. Po jednom rodiči z obou věkových kategorií mladých hasičů zvolilo možnost "nevím" nebo „spíše ne“. Možnost „ne“ zvolil jeden rodič staršího žáka (6,25%). Jeden dotazník vyloučen pro nízkou validitu dat. Výsledky jsou pro nás impulzem v pokračování plánování této akce. (viz obr. 44, příloha IV)

Otázka č. 27: Jakékoliv Vaše připomínky, nápady a podobně.

Na tuto otázku odpověděli čtyři respondenti, dva z nich uvedli, že nemají žádné připomínky a jsou spokojeni, jeden rodič napsal, že je rád, že SDH v Lípě založilo kolektiv mladých hasičů věnující se dětem, a moc děkuje, další rodič pak navrhl, že by pro děti mohla atraktivní v rámci tréninku a posilování horolezecká stěna, aby se děti naučily lézt s jistěním.

7.3 Analýza a interpretace získaných dat dotazníkového šetření pro vedoucí mladých hasičů

V dotazníkovém šetření pro vedoucí mladých hasičů vyplnili dotazník čtyři vedoucí, jeden vedoucí družstva starších žáků a tři vedoucí družstva žáků mladších. Z důvodu zachování anonymity však otázka na jejich funkci nebyla v dotazníku zohledňována.

Otázka č. 1: Práce vedoucího je dobrovolná, bez nároku na jakoukoliv peněžitou odměnu. Co Vás tedy k této práci vede? Možno zakroužkovat i více odpovědí.

Tab. 45. Motivace k práci vedoucího

	absolutní četnost	relativní četnost
nové zkušenosti	3	23,08%
práce s dětmi	3	23,08%
sourozenec, kamarád, který je členem	1	7,69%
volnočasová aktivita pro děti v naší obci	3	23,08%
chci naučit děti lásce k "hasičině"	1	7,69%
získání nástupců	2	15,38%
jiná možnost	0	0,00%
celkem	13	100,00%

Protože je práce vedoucího dobrovolná, bez nároku jakoukoliv peněžitou, nesmí v úvodu dotazníku chybět ani otázka týkající se motivace pro jejich práci. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že tři ze čtyř respondentů (vždy 23,08% ze všech odpovědí) uvedli, že je k jejich činnosti vedou hlavně nové zkušenosti, nebo že rádi pracují s dětmi, ale také že chtějí dětem poskytnout smysluplnou volnočasovou aktivitu. Dva (15,38%) také uvedli, že chtějí získat nové nástupce pro práci ve sboru, jeden respondent (7,69%) zvolil také možnost, že ho k tomu vedl sourozenec nebo kamarád, který je mladým hasičem, jedenkrát byla také zmíněna jako motivace snaha naučit děti lásce k „hasičině“ (7,69%). (viz obr. 45, příloha IV)

Otázka č. 2: Baví Vás tato práce?

Tab. 46. Spokojenost vedoucích s jejich prací

	absolutní četnost	relativní četnost
ano, velmi	1	25,00%
spíše ano	3	75,00%
nevím, nedokážu říci	0	0,00%
spíše ne	0	0,00%
nevím	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Tři vedoucí (75%) uvedli, že je jejich práce spíše baví, jeden (25%), že ho práce baví velmi. (viz obr. 46, příloha IV)

Otázka č. 3: Kolik času týdně věnujete průměrně přípravě na práci s mladými hasiči, hledáním informací, přípravě programu a podobně?

Tab. 47. Čas na přípravu pro práci s mladými hasiči

	absolutní četnost	relativní četnost
0 minut	2	50,00%
15 minut	0	0,00%
30 minut	0	0,00%
1 hodina	0	0,00%
2 hodiny	2	50,00%
více času	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Dva vedoucí uvedli, že přípravě na práci s dětmi, přípravě programu, vyhledáváním informací, nevěnují žádný čas (50%), dva (50%) naopak, že věnují týdně přípravě asi dvě hodiny. Tato disproporce je dána především rozdělením rolí na schůzkách, kdy je v každém družstvu neoficiálně jeden hlavní vedoucí a ostatní mu spíše pomáhají. Nicméně k většímu zapojení ostatních vedoucích do přípravy programu schůzek postupně dochází. (viz obr. 47, příloha IV)

Otázka č. 4: Nelitoval(a) jste někdy svého rozhodnutí stát se vedoucím mladých hasičů?

Tab. 48. Lítost nad rozhodnutím stát se vedoucím

	absolutní četnost	relativní četnost
ne, nikdy jsem nelitoval(a)	3	75,00%
nevím, nejsem si jistý(á)	1	25,00%
několikrát ano	0	0,00%
lituji toho pořád	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Tři vedoucí (75%) uvedlo, že svého rozhodnutí stát se vedoucím mladých hasičů nikdy nelitovali, pouze jeden (25%) zvolil možnost, že neví, není si jistý. (viz obr. 48, příloha IV)

Otázka č. 5: Vyhovuje Vám počet závodů, kterých se s dětmi zúčastňujeme? (asi sedm soutěží během sezóny)

Tab. 49. Počet závodů

	absolutní četnost	relativní četnost
mohli bychom jezdit na závody ještě častěji	2	50,00%
počet mi vyhovuje	1	25,00%
nevím, nejsem si jistý(á)	0	0,00%
nemám na to názor	1	25,00%
je to příliš	0	0,00%
jezdit na závody je zbytečné	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Stejně, jak v předchozích dotaznících určených mladým hasičům a jejich rodičům, také v tomto nesmí chybět otázka zaměřená na počet závodů v požárním sportu. Děti i rodiče se vyjádřili, že jim počet vyhovuje, nebo že by dokonce uvítali ještě více závodů. Podle odpovědí respondentů-vedoucích u této otázky dva z nich (50%) by byli pro ještě častější závody, jednomu (25%) počet vyhovuje a jeden (25%) z vedoucích na to nemá názor. Proto,

pokud se kolektiv zúčastní stejného počtu závodů jako v minulé sezóně, má pro to podporu všech tří skupin respondentů. (viz obr. 49, příloha IV)

Otázka č. 6: Nevadilo by Vám, kdyby byly tréninky častěji nebo by trvaly déle?

Tab. 50. Častější a delší tréninky

	absolutní četnost	relativní četnost
ne, nevadilo	2	50,00%
nejsem si jistý(á)	0	0,00%
ano, nevyhovovalo by mi to	2	50,00%
jiná odpověď	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Dva respondenti (50%) v otázce č. 6 označili odpověď, že by jim nevadily častější nebo delší schůzky kolektivu mladých hasičů, dva (50%) naopak zvolilo možnost, že by jim to vadilo a nevyhovovalo. (viz obr. 50, příloha IV)

Otázka č. 7: Změnili byste nějak průběh, program schůzek oproti tomu, jak probíhají nyní?

Tab. 51. Změna průběhu a programu schůzek

	absolutní četnost	relativní četnost
ano, rozhodně	0	0,00%
spíše ano	0	0,00%
nejsem si jistý(á)	1	25,00%
spíše ne	1	25,00%
ne	2	50,00%
celkem	4	100,00%

Jeden z respondentů (25%) si není jistý, zda by nějak změnil průběh, program schůzek, další vedoucí zvolil možnost „spíše ne“ (25%), a dva pak možnost „ne“ (50%). (viz obr. 51, příloha IV)

Otázka č. 8: Myslíte si, že byste měli mít větší prostor pro vyjádření svých názorů a nápadů na fungování Kolektivu mladých hasičů SDH v Lípě?

Tab. 52. Prostor pro vyjádření názorů a nápadů

	absolutní četnost	relativní četnost
uvítal(a) bych více prostoru	1	25,00%
nevím, nejsem si jistý(á)	1	25,00%
mám dostatek prostoru	2	50,00%
jiná odpověď	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Dva vedoucí (50%) soudí, že mají dostatek prostoru k vyjádření svých názorů a nápadů na fungování kolektivů, jeden respondent (25%) si není jistý, a jeden (25%) vedoucí by uvítal více prostoru pro své názory. (viz obr. 52, příloha IV)

Otázka č. 9: Co si myslíte o akcích, které pořádáme (táborák na ukončení sezóny pro rodiče a děti, drakiáda, mikulášská nadílka)?

Tab. 53. Akce pro děti

	absolutní četnost	relativní četnost
vítám je, mohly by být ještě častější	2	50,00%
vítám je, jsem za ně rád(a)	2	50,00%
nejsem si jistý(á), nemám na to názor	0	0,00%
myslím, že jsou zbytečné	0	0,00%
jiná odpověď	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Protože tři vedoucí ze čtyř dotázaných nepůsobí v kolektivu od jeho vzniku, byla zařazena do dotazníku také otázka, co si myslí o akcích pořádaných pro děti. Dva z nich (50%) odpověděli, že je vítají, a mohly by být ještě častější, dva z nich (opět 50%) označili odpověď, že je vítají a jsou za ně rádi. Protože akce byly hodnoceny pozitivně rodiči i dětmi, je to impulz pro jejich další pokračování a rozšiřování o další. (viz obr. 53, příloha IV)

Otázka č. 10: Myslíte si, že dokážete děti dostatečně zaujmout, nadchnout?

Tab. 54. Zaujetí a nadšení dětí

	absolutní četnost	relativní četnost
ano, dokážu	2	50,00%
spíše ano	2	50,00%
nevím, nejsem si jistý(á)	0	0,00%
spíše ne	0	0,00%
ne, nedokážu	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Důležitou schopností vedoucího je umět děti zaujmout a nadchnout. Dva z vedoucích (50%) se domnívají, že to dokážou, dva z nich (50%) zvolili možnost "spíše ano". (viz obr. 54, příloha IV)

Otázka č. 11: Myslíte si, že máte u dětí dostatečnou autoritu?

Tab. 55. Autorita u dětí

	absolutní četnost	relativní četnost
ano, mám	2	50,00%
spíše ano	2	50,00%
nejsem si jistý(á)	0	0,00%
spíše ne	0	0,00%
ne, nemám	0	0,00%
celkem	4	100,00%

U vedoucích by neměla chybět ani autorita. Otázka č. 11 proto zjišťovala, zda vedoucí považují autoritu, kterou děti k nim děti chovají, za dostatečnou. Dva z nich (50%) uvedlo, že ano, dva další (50%), že spíše mají. (viz obr. 55, příloha IV)

Otázka č. 12: Myslíte si, že mají smysl pravidelné schůzky vedoucích?

Tab. 56. Pravidelné schůzky vedoucích

	absolutní četnost	relativní četnost
ano, rozhodně	2	50,00%
spíše ano	0	0,00%
nevím, nejsem si jistý(á)	1	25,00%
spíše ne	1	25,00%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Pravidelné schůzky vedoucích probíhají každý měsíc až dva měsíce, a vedoucí jsou na nich navzájem informováni o činnosti družstev mladých hasičů. Proto jedna z otázek zjišťovala, zda vedoucí považují tyto schůzky za smysluplné. Dva z nich (50%) zvolilo možnost, že mají rozhodně smysl, jeden pak zakroužkoval možnost „spíše ano“ (25%) a jeden vedoucí (25%) si není jistý. Tyto schůzky však považují jako vedoucí kolektivu za nutné pro to, aby vše správně fungovalo. (viz obr. 56, příloha IV)

Otázka č. 13: Myslíte si, že by měly družstva mladších a starších žáků více spolupracovat?

Tab. 57. Spolupráce družstev

	absolutní četnost	relativní četnost
rozhodně ano	0	0,00%
spíše ano	2	50,00%
nevím, nejsem si jistý(á)	0	0,00%
spolupráce je dostatečná	2	50,00%
neměly by spolupracovat	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Otázka spolupráce družstva mladších žáků s družstvem žáků starších byla položena také v dotazníkovém šetření pro mladé hasiče. Výsledky dopadly nejednoznačně stejně jako ty získané z odpovědí dětí. Dva vedoucí (50%) si myslí, že by spolu obě družstva spíše měla více spolupracovat, dva (50%) se naopak domnívají, že spolupráce v dnešní míře je dostatečná. (viz obr. 57, příloha IV)

Otázka č. 14: Jak hodnotíte spolupráci s rodiči?

Tab. 58. Spolupráce s rodiči- hodnocení

	absolutní četnost	relativní četnost
jako výbornou	0	0,00%
mohla by být lepší	2	50,00%
jako dostatečnou	1	25,00%
jako nedostatečnou	1	25,00%
nevím, nedokážu posoudit	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Dalším velkým tématem je spolupráce a komunikace s rodiči. Zatímco rodiče komunikaci hodnotili ve valné většině jako velmi dobrou či dobrou, vedoucí ji ve dvou případech (50%) hodnotí, že by mohla být lepší, jeden vedoucí ji hodnotí jako dostatečnou (25%) a jeden jako nedostatečnou (25%). (viz obr. 58, příloha IV)

Otázka č. 15: Jestliže jste zvolil(a) u předchozí otázky odpověď b) - d), v čem vidíte problém? (můžete zvolit i více možností)

Tab. 59. Spolupráce s rodiči- důvody

	absolutní četnost	relativní četnost
malý zájem rodičů o volný čas svých dětí	0	0,00%
nezájem o spolupráci	0	0,00%
málo komunikují	4	100,00%
neúčastní se akcí, které pořádáme	0	0,00%
jiná odpověď	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Všichni vedoucí (100%) shodně uvedli, že problém v komunikaci s rodiči vidí především v tom, že rodiče málo komunikují. Příkladem je neposkytování zpětné vazby při zasílání informací a podobně. (viz obr. 59, příloha IV)

Otázka č. 16: Cítíte podporu Vaší činnosti ze strany ostatních členů SDH?

Tab. 60. Podpora od ostatních členů SDH

	absolutní četnost	relativní četnost
ano, rozhodně	1	25,00%
spíše ano	0	0,00%
nevím, nejsem si jistý(á)	3	75,00%
spíše ne	0	0,00%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Protože práce s dětmi je organizačně velmi náročná, a to především při trénování na závody a na závodech, je potřeba také pomoci a podpory ostatních členů. Jeden (25%) vedoucí uvádí, že podporu ostatních členů rozhodně cítí, ostatní tři (75%) si nejsou jisti. (viz obr. 60, příloha IV)

Otázka č. 17: Jestliže jste u předchozí otázky zvolili možnost b)- e), uveďte, prosím, v čem by měla spočívat.

Všichni tři respondenti, kteří u předchozí otázky zvolili možnosti b)- e), odpověděli, v čem by očekávali podporu od ostatních členů sboru. Jeden vedoucí uvedl, že by ostatní členové sboru měli sami přijít a ptát se, s čím je potřeba pomoci, a že především očekává větší pomoc na závodech. Další dva respondenti uvedli, že by měli ostatní pomoci při vymýšlení programu pro děti, a jeden doplnil pomoc s hlídáním dětí při závodech.

Otázka č. 18: Cítíte podporu od vedení sboru (starosta, velitel)?

Tab. 61. Podpora od vedení sboru

	absolutní četnost	relativní četnost
ano, rozhodně	2	50,00%
spíše ano	2	50,00%
nejsem si jistý(á)	0	0,00%
spíše ne	0	0,00%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Na rozdíl od ostatních členů sboru, vedoucí od vedení sboru, tedy velitele a starosty podporu cítí. Možnost, že cítí rozhodně podporu jejich práce, zvolili dva vedoucí (50%) a dva (50%) označili, že spíše cítí. Tento výsledek není překvapivý, protože především velitel sboru dělá vše pro to, aby vedoucím s jejich prací co nejvíce pomohl, a snaží se jim ve všem vyjít vstříc a podpořit je. (viz obr. 61, příloha IV)

Otázka č. 19: Jestliže jste u předchozí otázky zvolili možnost b)- e), uveďte, prosím, v čem by měla spočívat.

Jeden respondent uvedl, že by podpora ze strany vedení sboru měla spočívat v přivezení a odvezení dětí na závod, naložení techniky, evidenci dětí na závod a v psychické podpoře.

Otázka č. 20: Cítíte při své práci podporu od vedení obce Lípa?

Tab. 62. Podpora od vedení obce Lípa

	absolutní četnost	relativní četnost
ano, rozhodně	1	25,00%
spíše ano	1	25,00%
nejsem si jistý(á)	2	50,00%
spíše ne	0	0,00%
rozhodně ne	0	0,00%
celkem	4	100,00%

Poslední otázka týkající se podpory práce vedoucích se zaměřila na vedení obce. Jeden respondent (25%) uvedl, že rozhodně cítí podporu od vedení obce Lípa, jeden (25%) pak, že podporu spíše cítí, a dva respondenti (50%) si tím nejsou jisti. (viz obr. 62, příloha IV)

Otázka č. 21: Jestliže jste u předchozí otázky zvolili možnost b)- e), uveďte, prosím, v čem by měla spočívat.

Na tuto otázku odpověděl jeden respondent ze tří a jako projev podpory od vedení obce by si přál občasnou účast na závodech a akcích pořádaných SDH v Lípě.

Otázka č. 22: Zde můžete napsat jakékoliv Vaše další připomínky, poznámky a podobně.

Této možnosti nevyužil ani jeden respondent.

7.4 Shrnutí výsledků

VO₁: Jaká je motivace vedoucích pro práci s mladými hasiči?

Z dotazníkového šetření pro vedoucí (otázka č. 1) vyplynulo, že nejčastější motivací pro práci vedoucího mladých hasičů je získání nových zkušeností s prací s dětmi, a nejen s nimi, stejně často také byla zmíněna snaha vedoucích poskytnout dětem v obci možnost smysluplné volnočasové aktivity, a nechybělo ani přání práce s dětmi. Tyto možnosti v dotazníku označili tři vedoucí ze čtyř, což tvoří vždy 23,08% ze všech zvolených odpovědí. Dva z vedoucích (15,38%) také považují za důležitý důvod získání nových nástupců pro práci ve sboru. Jedním vedoucím (7,69%) byl zmíněn jako důvod sourozenec nebo kamarád, který je v kolektivu mladým hasičem a další (7,69%) považuje za důležitou snahu naučit děti lásce k „hasičině“, která je pak často láskou celoživotní.

VO₂: Jak je pro rodiče mladých hasičů důležité smysluplné využití volného času jejich dětí?

Rodiče mladých hasičů kladou na smysluplné využití volného času velký důraz, plyne to z dotazníkového šetření, kterého se zúčastnili, vyplývá to z otázky č. 1 v dotazníkovém šet-

ření pro rodiče. 58,33% všech respondentů označilo, že je pro ně smysluplné využití volného času „velmi důležité“ a 41,67% rodičů ho považují za „důležité“. Z odpovědí na další otázky (č. 2, 3), které se týkaly se zájmových činností jejich dětí, kdy 79,19% rodičů odpovědělo, že jejich dítě navštěvuje ještě jiný zájmový kroužek než je kolektiv mladých hasičů, a to nejčastěji jeden (36,84% z těchto rodičů) nebo dva (47,37%), můžeme usoudit, že rodiče se snaží svým dětem poskytnout smysluplnou náplň jejich volného času.

VO₃: Jaká byla motivace rodičů k přihlášení dítěte do kolektivu mladých hasičů?

Největší část respondentů uvedla, že nejvíce jejich rozhodnutí přihlásit dítě do kolektivu mladých hasičů přání dítěte, (69,57% všech respondentů), méně často pak bylo označeno, že jejich rozhodnutí ovlivnily zkušenosti známých (8,7%) nebo dobrý pocit z navštívených akcí pořádaných Sbořem dobrovolných hasičů v Lípě (8,7%) (viz otázka č. 5, dotazníkové šetření pro rodiče). S tím úzce souvisí také otázka, zda si dítě přálo chodit do kolektivu mladých hasičů (otázka č. 6). Na ni odpovědělo 91,67% všech rodičů, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, že si to dítě samo přálo a nemuseli jej přemlouvat. Rodiče se nejčastěji o možnosti přihlásit dítě dozvěděli od známých (45,45%) nebo z Lipského zpravodaje (31,82%), kde byla informace o náboru mladých hasičů zveřejněna (viz otázka č. 4).

VO₄: Jak jsou děti spokojené v Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě?

Na to, jak jsou děti v Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě spokojené, se zaměřila čtvrtá výzkumná otázka. Z dotazníkového šetření pro rodiče a mladé hasiče vyplynulo, že se dětem v kolektivu mladých hasičů líbí. 69,57% všech rodičů si myslí, že se tam dítěti líbí moc, 26,09% respondentů, že se tam dítěti spíše líbí. Byly zde pozorovatelné pouze mírné rozdíly mezi rodiči mladších a starších žáků (viz otázka č. 7)

Děti odpovídaly na obdobnou otázku (viz otázka č. 3, dotazníkové šetření pro mladé hasiče), tedy zda chodí rády do „hasičů“. 72% dětí označilo možnost „ano, moc rád(a)“ a 28% dětí možnost „docela ano“. Zde byly rozdíly mezi družstvem mladších a starších žáků znatelné, což může být zdůvodnitelné zejména věkovými obdobími, ve kterých se děti nacházejí, a která mají svá specifika. V mladším věku je dítě pro vše související s pohybem nadšené, u starších dětí se projevuje vyšší kritičnost a menší nadšení pro pohybovou aktivitu.

VO₅: Jak hodnotí náplň schůzek mladí hasiči a jejich rodiče?

Základem schůzek kolektivu mladých hasičů je dobře připravený program pro děti. Na otázku (č. 13, dotazník pro mladé hasiče), zda se mladým hasičům líbí připravovaný program, zvolilo 82,35% mladších žáků odpověď „ano, líbí se mi moc“ nebo „ano, líbí“. U starších žáků byla spokojenost s programem výrazně nižší (možnost „ano, líbí se mi moc“ nebo „ano, líbí“ zvolilo pouze 25% respondentů). Tato nespokojenost je dle mého názoru dána do značné míry dobou, kdy dotazníkové šetření probíhalo, protože v zimních měsících jsou možnosti programu značně limitovány prostory a připravit program pro starší děti je náročnější než pro mladší. Také následující otázka (č. 11) potvrdila, že starší žáci více preferují schůzky venku na hřišti (75%), pouze 25% z nich označilo, že se mu nejvíce líbí schůzky na sokolovně. Naopak mladší žáci zvolili možnost sokolovny v 58,82% odpovědí a hřiště v 41,18% odpovědí.

Rodiče naopak hodnotí formu schůzek velmi kladně, 73,91% z nich označilo, že se jim líbí, jak schůzky probíhají, a spíše se líbí 26,09% rodičů. Rozdíly mezi rodiči mladších a starších žáků zde nejsou nikterak výrazné. Většině rodičů (60,87%) se také nejvíce líbí schůzky, pokud probíhají venku na hřišti a 30,43% z nich se líbí, ať probíhají kdekoliv (viz otázka č. 18, 20).

VO₆: Jak hodnotí akce pořádané vedoucími dětí a jejich rodiče?

Akce, které pro děti vedoucí pořádají, hodnotí rodiče mladých hasičů i samotné děti kladně. 95,83% rodičů hodnotí pořádané akce velmi pozitivně a vítá je (otázky č. 21- 23). Nejlépe hodnotili závody, kterých jsme se s dětmi zúčastnili, tuto možnost označilo 69,57% rodičů, nejméně se jim líbila mikulášská nadílka (9,09% respondentů), ostatní zvolili možnost, že to nedokážou posoudit.

U mladších dětí si největší oblibu získalo Silvestrovské bobování (88,89% všech zúčastněných dětí, nejmenší naopak předvánoční hodina, na které bylo promítáno video shrnující průběh minulé sezóny, nejlépe byly staršími žáky hodnocené závody a vycházka spojená s hrami na „letišti“. Plyne to z otázky č. 17.

VO₇: Jaká je spolupráce rodičů s vedoucími?

Zatímco vedoucí (otázka č. 14, 15 v dotazníku pro vedoucí) hodnotí spolupráci s rodiči, že by mohla být lepší (dva respondenti), že je dostatečná (jeden vedoucí) a jeden ji dokonce hodnotí jako nedostatečnou a všichni jako důvod označili malou komunikaci ze strany rodičů, rodiče (otázka č. 12, 13, 15) naopak komunikaci s vedoucími označují za dostatečnou (79,17%) nebo spíše dostatečnou (20,83%) a uvádějí, že jsou o činnosti kolektivu mladých hasičů rozhodně dostatečně (75%) nebo spíše dostatečně (20,83%) informováni. Větší část rodičů (52,18%) by případné pravidelné schůzky, na kterých by byli informováni o činnosti kolektivu, spíše nepřivítala (označili možnost „spíše ne“ nebo „ne, je to zbytečné“). 13,04% rodičů si není jisto, 30,43% označilo, že spíše by chtěli být formou schůzek informováni.

VO₈: Jaký má vliv členství v kolektivu mladých hasičů na vrstevnické vztahy podle dětí a rodičů?

V kolektivu mladých hasičů se setkávají děti z různých prostředí, různého věku a různých zájmů a navzájem navazují nová přátelství, a také se učí vzájemně spolupracovat. Na otázku (č. 8, dotazníkové šetření pro rodiče), zda navštěvování schůzek kolektivu mladých hasičů upevnilo vztahy dítěte s jeho vrstevníky, odpovědělo 62,5% rodičů že určitě k upevnění došlo, 25% z nich se domnívá, že spíše k němu došlo, a 12,5% respondentů neví. 78,26% rodičů (otázka č. 9) si myslí, že si jejich dítě našlo v kolektivu nové kamarády, tutéž odpověď v dotazníku určeném pro mladé hasiče (otázka č. 4) označilo 82,61% dětí možnost, tedy že se s novými kamarády díky kolektivu seznámilo.

VO₉: Jakou podporu své činnosti cítí vedoucí mladých hasičů od ostatních členů sboru, vedení sboru a vedení obce Lípa?

Pro práci vedoucích je nezbytně nutná i podpora ostatních členů sboru dobrovolných hasičů a podpora vedení obce, protože bez ní je práce vedoucích daleko komplikovanější. To, zda takovou podporu vedoucí cítí, bylo také předmětem dotazníkového šetření (otázky č. 16-21). Toho se zúčastnili čtyři vedoucí a tři z nich odpověděli, že si podporou činnosti ze strany ostatních členů nejsou jisti a ocenili by větší pomoc zejména při závodech nebo při vymýšlení programu pro děti. Naopak podporu cítí (dva vedoucí) či spíše cítí (opět dva

vedoucí) od vedení sboru, a také ve vedení obce Lípa, kde jeden respondent si je podporou rozhodně jistý, další ji spíše cítí, a dva vedoucí si nejsou jisti. Jeden z vedoucích by chtěl, aby se vedení obce občas účastnilo závodů a akcí, které pořádáme.

ZÁVĚR

Cílem teoretické části bakalářské práce bylo seznámit se s odbornou literaturou týkající se volného času, dobrovolnictví, psychologických charakteristik předškolního, mladšího školního věku a pubescence, a také s organizací Sdružení dobrovolných hasičů Čech, Moravy a Slezska, a především pak s fungováním kolektivů mladých hasičů, které nabízejí jeden ze způsobů, jak mohou děti smysluplně trávit svůj volný čas.

Praktická část bakalářské práce pak měla za cíl zmapovat činnost Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě, a zhodnotit ji z pohledu mladých hasičů, jejich rodičů a také vedoucích. Všechny tři skupiny respondentů v dotazníkových šetřeních pro ně určených odpovídaly na řadu otázek týkajících se fungování tohoto kolektivu, ať už ohledně přihlášení do kolektivu, náplně schůzek, závodů, pořádaných akcí nebo vzájemné komunikace.

Ze získaných odpovědí vyplynulo, že téměř všichni respondenti, ať už mladí hasiči, jejich rodiče nebo vedoucí, jsou s činností kolektivu spokojeni. Všechny děti, které se dotazníkového šetření zúčastnily, uvedly, že na schůzky kolektivu chodí rády. Také akce pořádané kolektivem mladých hasičů byly hodnoceny velmi kladně všemi třemi skupinami respondentů, a proto v nich budeme pokračovat. Taktéž byl zjištěn předběžný zájem o vícedenní akci pro děti, a proto již byly zahájeny přípravy.

Byly zjištěny nedostatky, které by se bez tohoto dotazníkového šetření jen těžce zjišťovaly, jedním z příkladů může být i nespokojenost starších žáků s připravovaným programem schůzek. Po vyhodnocení dotazníků následovala konzultace s vedoucím starších žáků a došlo k zatraktivnění programu, které děti přivítaly.

Všichni vedoucí byli s výsledky dotazníkového šetření seznámeni na schůzi vedoucích. Veškeré získané informace poslouží především jako zpětná vazba práce vedoucích, kteří díky odpovědím respondentů získali přehled o tom, co je potřeba zlepšit, co pro příště v programu vynechat, nebo naopak, co má u dětí a jejich rodičů úspěch a je třeba v tom nadále pokračovat. V případě potřeby bude po uplynutí určité doby už jen pro potřeby kolektivu provedeno nové dotazníkové šetření, díky kterému bude zjištěno, zda došlo k nápravě nedostatků.

Pro mě jako vedoucí kolektivu mladých hasičů jsou odpovědi o to cennější, že můžu ze své pozice podle získaných výsledků ovlivnit nejen svoji práci, ale také práci svých kolegů

vedoucích, a také odpovědi od nich jsou pro mě velmi důležitým zdrojem informací o jejich názorech, motivaci a přáních.

Podrobné odpovědi na jednotlivé otázky dotazníku, a především pak vyhodnocení výzkumných otázek jsou rozepsány v sedmé kapitole této bakalářské práce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno : Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- [2] HARTL, P.; HARTLOVÁ-CÍSAŘOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Vyd. 2. Praha : Portál, 2009. 774 s. ISBN 978-80-7367-569-1.
- [3] HÁJEK, B.; HOFBAUER, B.; PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času : současné trendy*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1
- [4] HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2004. 173 s. ISBN 807178927
- [5] CHOLASTA, L. *SDH Lípa* [online]. 2010 [cit. 2011-05-03]. Výroční zpráva o činnosti SDH Lípa za rok 2010. Dostupné z WWW: <http://sdhlipa.g6.cz/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=6&Itemid=11>.
- [6] CHRÁSKA, M. *Úvod do výzkumu v pedagogice : základy kvantitativně orientovaného výzkumu*. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého, 2003. 198 s. ISBN 8024407655.
- [7] JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. 1. vyd. Praha : Portál, 2001. 285 s. ISBN 8071785350.
- [8] JANIŠ, K. *Úvod do problematiky volného času*. Vyd. 1. Opava : Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2009. 61 s. ISBN 978-80-7248-530-7.
- [9] LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha : Grada, 2006. 368 s. ISBN 80-247-1284-9.
- [10] LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Vyd. 3., přeprac. a dopl. Praha : Grada, 1998. 343 s. ISBN 807169195X.
- [11] MATOUŠEK, O. *Slovník sociální práce*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2003. 287 s. ISBN 8071785490.

- [12] NĚMEC, J. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času pro doplňující pedagogické studium*. Brno : Paido, 2002. 119 s. ISBN 8073150123.
- [13] NITRA, J. Shromáždění starostů OSH. *Hasičské noviny*. 22. dubna 2011, roč. 22, č. 08/2011, s. 1,3.
- [14] ORGONÍKOVÁ, K., et al. *Učební texty pro vedoucí a instruktory kolektivů mladých hasičů : Studijní materiál pro přípravu vedoucích a instruktorů kolektivů mladých hasičů k získání kvalifikace III. a II. stupně*. Vyd. 2. Nové Město nad Metují : Hasiči, s. r. o., 2009. 160 s.
- [15] PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času : teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Vyd. 3., aktualiz. . Praha : Portál, 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6.
- [16] PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Nové, rozš. a aktualiz. vyd. Praha : Portál, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.
- [17] Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, schváleny 21. 5. 2001
- [18] Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska ve znění přijatém III. řádným sjezdem, konaným ve dnech 2. a 3. července 2005 v Klatovech
- [19] ŠERÁK, M. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2009. 207 s. ISBN 978-80-7367-551-6.
- [20] TOŠNER, J.; SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha : Portál, 2006. 149 s. ISBN 80-7367-178-6.
- [21] VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie : dětství, dospělost, stáří*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2000. 528 s. ISBN 8071783080.
- [22] Zákon č. 563/2002 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2005.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

abs.	absolutní
aj.	a jiné
apod.	a podobně
č.	číslo
čet.	četnost
kolektiv	kolektiv mladých hasičů
OSH ČMS	Okresní sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
tzv.	takzvaný
příp.	případně
popř.	popřípadě
s.	strana
Sb.	sbírka
sbor	sbor dobrovolných hasičů
SDH	sbor dobrovolných hasičů
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
SMS	krátká textová zpráva (short message service)
	absolutní

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Struktura Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů Lípa	126
Obr. 2. Rozhodnutí navštěvovat schůzky kolektivu mladých hasičů	126
Obr. 3. Zdroj informace o kolektivu	127
Obr. 4. Oblíbenost kolektivu mladých hasičů.....	127
Obr. 5. Noví kamarádi	128
Obr. 6. Kamarádi pouze v kolektivu nebo i mimo něj.....	128
Obr. 7. Spolupráce mezi družstvy.....	129
Obr. 8. Nejvíce oblíbené aktivity.....	129
Obr. 9. Nejméně oblíbené aktivity.....	130
Obr. 10. Druh programu.....	130
Obr. 11. Prostředí schůzek.....	131
Obr. 12. Schůzky- spokojenost s délkou.....	131
Obr. 13. Spokojenost s programem.....	132
Obr. 14. Zájem vedoucích o názory na program.....	132
Obr. 15. Radost ze závodů.....	133
Obr. 16. Počet závodů.....	133
Obr. 17. Účast na akcích- mladší žáci.....	134
Obr. 18. Spokojenost s akcemi- mladší žáci.....	134
Obr. 19. Účast na akcích- starší žáci.....	135
Obr. 20. Spokojenost s akcemi- starší žáci	135
Obr. 21. Struktura respondentů- rodičů mladých hasičů. Pohlaví dítěte a družstvo, které navštěvuje.	136
Obr. 22. Struktura respondentů- rodiče.....	136
Obr. 23. Důležitost smysluplného využití volného času dítěte.....	137
Obr. 24. Další volnočasové kroužky.....	137

Obr. 25. Počet dalších kroužků	138
Obr. 26. Možnost přihlášení	138
Obr. 27. Největší vliv na rozhodnutí přihlásit dítě do kolektivu mladých hasičů	139
Obr. 28. Přání dítěte chodit do kolektivu mladých hasičů	139
Obr. 29. Spokojenost dítěte.....	140
Obr. 30. Upevnění vztahů dítěte s vrstevníky.....	140
Obr. 31. Noví kamarádi	141
Obr. 32. Spokojenost s prací vedoucích.....	141
Obr. 33. Komunikace s vedoucími	142
Obr. 34. Informovanost o činnosti kolektivu	142
Obr. 35. Informovanost o činnosti kolektivu formou pravidelných schůzek.....	143
Obr. 36. Spokojenost se dnem a časem.....	143
Obr. 37. Spokojenost s dobou trvání a frekvencí schůzek	144
Obr. 38. Spokojenost s formou schůzek	144
Obr. 39. Prostředí schůzek	145
Obr. 40. Hodnocení akcí	145
Obr. 41. Nejvydařenější, nejlepší akce pro děti	146
Obr. 42. Nejhůře hodnocená akce pro děti.....	146
Obr. 43. Počet závodů.....	147
Obr. 44. Vícedenní akce.....	147
Obr. 45. Motivace k práci vedoucího.....	148
Obr. 46. Spokojenost vedoucích s jejich prací.....	148
Obr. 47. Čas na přípravu pro práci s mladými hasiči.....	149
Obr. 48. Lítost nad rozhodnutím stát se vedoucím	149
Obr. 49. Počet závodů.....	150

Obr. 50. Častější a delší tréninky	150
Obr. 51. Změna průběhu a programu schůzek	151
Obr. 52. Prostor pro vyjádření svých názorů a nápadů	151
Obr. 53. Akce pro děti.....	152
Obr. 54. Zaujetí a nadšení dětí	152
Obr. 55. Autorita u dětí	153
Obr. 56. Pravidelné schůzky vedoucích.....	153
Obr. 57. Spolupráce družstev	154
Obr. 58. Spolupráce s rodiči- hodnocení	154
Obr. 59. Spolupráce s rodiči- důvody	155
Obr. 60. Podpora od ostatních členů SDH.....	155
Obr. 61. Podpora od vedení sboru	156
Obr. 62. Podpora od vedení obce Lípa.....	156

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Struktura Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů Lípa	49
Tab. 2. Rozhodnutí navštěvovat schůzky kolektivu mladých hasičů	48
Tab. 3. Zdroj informace o kolektivu	48
Tab. 4. Oblíbenost kolektivu mladých hasičů.....	49
Tab. 5. Noví kamarádi	49
Tab. 6. Kamarádi pouze v hasičích nebo i mimo ně.....	50
Tab. 7. Spolupráce mezi družstvy.....	51
Tab. 8. Nejvíce oblíbené aktivity.....	52
Tab. 9. Nejméně oblíbené aktivity.....	53
Tab. 10. Druh programu.....	54
Tab. 11. Prostředí tréninku	55
Tab. 12. Trénink- spokojenost s délkou.....	55
Tab. 14. Zájem vedoucích o názory na program.....	57
Tab. 15. Radost ze závodů.....	57
Tab. 16. Počet závodů.....	58
Tab. 17. Účast na akcích- mladší žáci.....	59
Tab. 18. Spokojenost s akcemi- mladší žáci.....	59
Tab. 19. Účast na akcích- starší žáci.....	60
Tab. 20. Spokojenost s akcemi- starší žáci	60
Tab. 21. Struktura respondentů- rodičů mladých hasičů. Pohlaví dítěte a družstvo, které navštěvuje.	62
Tab. 22 Struktura respondentů- rodiče.....	62
Tab. 23. Důležitost smysluplného využití volného času dítěte.....	63
Tab. 24. Další volnočasové kroužky.....	63
Tab. 25 Počet dalších kroužků.....	64

Tab. 26. Možnost přihlášení	64
Tab. 27. Největší vliv na rozhodnutí přihlásit dítě do kolektivu mladých hasičů	65
Tab. 28. Prání dítěte chodit do kolektivu mladých hasičů	66
Tab. 29. Spokojenost dítěte.....	67
Tab. 30. Upevnění vztahů dítěte s vrstevníky	67
Tab. 31. Noví kamarádi	68
Tab. 32. Spokojenost s prací vedoucích.....	69
Tab. 33. Komunikace s vedoucími	70
Tab. 34. Informovanost o činnosti kolektivu	70
Tab. 35. Informovanost o činnosti kolektivu formou pravidelných schůzek.....	71
Tab. 36. Spokojenost se dnem a časem schůzek.....	72
Tab. 37. Spokojenost s dobou trvání a frekvencí tréninků	73
Tab. 38. Spokojenost s formou schůzek	73
Tab. 39. Prostředí schůzek.....	74
Tab. 40. Hodnocení akcí	75
Tab. 41. Nejvydařenější, nejlepší akce pro děti	75
Tab. 42. Nejhůře hodnocená akce pro děti.....	76
Tab. 43. Počet závodů.....	77
Tab. 44. Vícedenní akce.....	78
Tab. 45. Motivace k práci vedoucího.....	79
Tab. 46. Spokojenost vedoucí s jejich prací	80
Tab. 47. Čas na přípravu pro práci s mladými hasiči.....	80
Tab. 48. Rozhodnutí stát se vedoucím	81
Tab. 49. Počet závodů.....	81
Tab. 50. Častější a delší tréninky	82

Tab. 51. Změna průběhu a programu schůzek	82
Tab. 52. Prostor pro vyjádření názorů a nápadů	83
Tab. 53. Akce pro děti.....	83
Tab. 54. Zaujetí a nadchnutí dětí	84
Tab. 55. Autorita u dětí	84
Tab. 56. Pravidelné schůzky vedoucích.....	85
Tab. 57. Spolupráce družstev.....	85
Tab. 58. Spolupráce s rodiči- hodnocení	86
Tab. 59. Spolupráce s rodiči- důvody	86
Tab. 60. Podpora od ostatních členů SDH.....	87
Tab. 61. Podpora od vedení sboru	88
Tab. 62. Podpora od vedení obce Lípa.....	88

SEZNAM PŘÍLOH

- příloha P I- Dotazník pro mladé hasiče
- příloha P II- Dotazník pro rodiče mladých hasičů
- příloha P III- Dotazník pro vedoucí
- příloha P IV- Grafy k dotazníkovým šetřením

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK PRO MLADÉ HASIČE

Ahoj,

chtěla bych tě poprosit o odpovědi na pár otázek, které potřebuji k mé bakalářské práci.

Své odpověď zakroužkuj. Nepodepisuj se a odpovídej, prosím, pravdivě, jen tak budeme vědět, co tě baví a co bys rád(a) zlepšil(a).

Děkuji moc za tvůj čas!

Bára

Jsi kluk nebo holka?

- a) kluk
- b) holka

Chodíš do družstva:

- a) mladších žáků
- b) starších žáků

1. Chtěl(a) jsi chodit do hasičů, nebo tě rodiče přemlouvali?

- a) chtěl(a) jsem chodit sám od sebe
- b) rodiče mě museli přemlouvat
- c) už si to nepamatuji

2. Kde ses o možnosti chodit do hasičů dozvěděl?

- a) od kamarádů
- b) od rodičů
- c) jinak, napiš, prosím, jak: _____

3. Chodíš rád do hasičů?
- a) ano, moc rád(a)
 - b) docela ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) ne, nerad(a)
4. Našel sis v hasičích nové kamarády?
- a) ano, našel/našla
 - b) ne, všechny už jsem znal(a)
5. Jsou děti z hasičů tvými kamarády i jinde?
- a) ano, jsou
 - b) ne, kamarádíme se jen v hasičích
 - c) nevím, nejsem si jistý(á)
6. Chtěl bys více spolupracovat s družstvem mladších/starších žáků, mít společné některé tréninky, společné akce a podobně?
- a) ano, určitě
 - b) spíše ano
 - c) nevím, nejsem si jistý(á)
 - d) spíše ne
 - e) ne, vyhovuje mi to tak, jak to je

7. Co tě nejvíc baví? (můžeš zakroužkovat až tři odpovědi)

- a) hry jako jsou "rybičky", "hoňka", "cukr-káva-limonáda", "zajíček v zeli"
- b) opičí dráhy
- c) uzlování
- d) topografické značky
- e) trénování na závody
- f) kreslení, tvoření
- g) míčové hry (například fotbal, vybíjená)
- h) vycházky
- i) něco jiného, napiš, prosím, co: _____

8. A co tě baví nejméně? (můžeš zakroužkovat až tři odpovědi)

- a) hry jako jsou "rybičky", "hoňka", "cukr-káva-limonáda", "zajíček v zeli"
- b) opičí dráhy
- c) uzlování
- d) topografické značky
- e) trénování na závody
- f) kreslení, tvoření
- g) míčové hry (například fotbal, vybíjená)
- h) vycházky
- i) něco jiného, napiš, prosím, co: _____

9. Co dalšího bys ještě chtěl(a) dělat na trénincích?

Doplň:

10. Co máš nejraději?

- a) klasické schůzky
- b) trénování na závody (i s vodou)
- c) závody

11. Kde máš tréninky nejradši?

- a) na hřišti
- b) na sokolovně
- c) na hasičárně

12. Vyhovuje ti trénink jednou týdně, mladší žáci jednu a půl hodiny, starší žáci dvě hodiny?

- a) ne, chtěl(a) bych ho častěji a delší dobu
- b) ne, chtěl(a) bych ho častěji
- c) ne, chtěl(a) bych ho delší dobu
- d) ano, stačí to
- e) jiná odpověď, napiš, prosím, jaká: _____

13. Líbí se ti program, který si pro tebe tví vedoucí připravují?

- a) ano, líbí se mi moc
- b) ano, líbí
- c) nevím
- d) spíše se mi nelíbí
- e) ne, nelíbí se mi vůbec

14. Měli by se vás vedoucí více ptát, co chcete dělat, nebo ti vyhovuje tak, jak je to teď?

- a) je to takto dobré
- b) je to spíše dobré
- c) nevím
- d) měli by se trochu víc ptát
- e) určitě by se měli víc ptát

15. Jezdíš rád na závody?

- a) ano, moc rád(a)
- b) rád(a)
- c) je mi to jedno
- d) spíše nerad(a)
- e) nerad(a)

16. A co počet závodů, vyhovuje ti? (minulý rok jsme se zúčastnili sedmi soutěží)

- a) rád(a) bych jezdil(a) na více závodů
- b) sedm soutěží je tak akorát
- c) je mi to jedno
- d) raději bych jezdil(a) na méně závodů
- e) nechci jezdit na závody, nelíbí se mi tam

17. Jak se ti líbily akce, které jsme pořádali? Nejprve označ, jestli ses dané akce zúčastnil, a pokud ano, oznámkuj ji jako ve škole, 1- nejlepší, 5- nejhorší.

	zúčastnil(a)		oznámkuj jako ve škole				
	ano	ne					
závody	ano	ne	1	2	3	4	5
exkurze u jednotky SDH Vizovice	ano	ne	1	2	3	4	5
táborák spojený se spaním na hasičárně	ano	ne	1	2	3	4	5
1. Hasičská drakiáda	ano	ne	1	2	3	4	5
vycházka spojená s hrami na "letišti"	ano	ne	1	2	3	4	5
mikulášská nadílka	ano	ne	1	2	3	4	5
předvánoční hodina (promítání videa)	ano	ne	1	2	3	4	5
Silvestrovské bobování	ano	ne	1	2	3	4	5

18. Jakou další akci bys byl rád, kdybychom uspořádali?

19. Co bys chtěl(a) zlepšit, vítáme jakékoliv nápady:

PŘÍLOHA P II- DOTAZNÍK PRO RODIČE MLADÝCH HASIČŮ

Vážení rodiče,

chtěla bych Vás poprosit o vyplnění tohoto dotazníku. Jsem studentkou třetího ročníku oboru Sociální pedagogika na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a v rámci své bakalářské práce bych ráda zjistila Vaši spokojenost s činností Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů v Lípě, kterého je Vaše dítě členem. Získané informace pak přispějí ke zlepšení práce vedoucích a poslouží jako inspirace k dalším činnostem.

Dotazník je anonymní.

Pokud není uvedeno jinak, zakroužkujte vždy prosím pouze jednu odpověď.

Děkuji za Váš čas,

Barbora Palánová

Pohlaví dítěte, které je členem Kolektivu mladých hasičů SDH v Lípě:

(v případě více dětí, prosím, napište na linku počet)

- a) chlapec _____
- b) dívka _____

Chodí do družstva: (opět, prosím, pokud máte více dětí, doplňte počet)

- a) mladších žáků _____
- b) starších žáků _____

1. Jak důležité je pro Vás smysluplné využití volného času Vašeho dítěte?

- a) velmi důležité
- b) důležité
- c) málo důležité
- d) není pro mě vůbec důležité
- e) nevím, nejsem si jistý(á)

2. Navštěvuje Vaše dítě kromě kolektivu mladých hasičů i jiné volnočasové kroužky?
- a) ano, navštěvuje
 - b) ne, navštěvuje pouze kolektiv mladých hasičů
3. V případě, že jste v předchozí otázce zvolili možnost a), uveďte, prosím, kolik dalších kroužků Vaše dítě navštěvuje.
- a) 1
 - b) 2
 - c) 3
 - d) 4
 - e) 5 a více
4. Jak jste se dozvěděl(a) o možnosti přihlášení dítěte do kolektivu mladých hasičů?
- a) dozvěděl(a) jsem se o ní od známých
 - b) dozvěděl(a) jsem se o ní z lipského zpravodaje
 - c) dítě s touto informací přišlo samo, dozvědělo se o této možnosti od kamarádů
 - d) jiná možnost, doplňte, prosím, jaká: _____
5. Co nejvíce ovlivnilo Vaše rozhodnutí přihlásit dítě do kolektivu mladých hasičů?
- a) přání dítěte
 - b) zkušenosti mých známých
 - c) dobrý pocit z navštívených akcí pořádaných Sborem dobrovolných hasičů v Lípě
 - d) jiná možnost, doplňte, prosím, jaká: _____

6. Přálo si Vaše dítě chodit do Kolektivu mladých hasičů SDH v Lípě?
- a) ano, dítě si to přálo
 - b) dítě nechalo rozhodnutí na mě, bylo mu to jedno
 - c) dítě nechtělo chodit, rozhodl(a) jsem já
 - d) jiná možnost, doplňte, prosím: _____
7. Líbí se Vašemu dítěti v kolektivu mladých hasičů?
- a) ano, moc
 - b) spíše ano
 - c) nevím, nejsem si jistý(á)
 - d) spíše ne
 - e) ne, nelíbí
8. Myslíte si, že navštěvování kolektivu mladých hasičů upevnilo vztahy Vašeho dítěte s jeho vrstevníky?
- a) ano, určitě
 - b) spíše ano
 - c) nevím
 - d) spíše ne
 - e) ne
9. Myslíte si, že si zde Vaše dítě našlo nové kamarády?
- a) ano, rozhodně
 - b) nevím, nejsem si jistý(á)
 - c) ne, nenašlo
10. Jste spokojeni s prací vedoucích?
- a) ano, jsem
 - b) spíše ano
 - c) nejsem si jistý(á)
 - d) spíše ne
 - e) nejsem

11. Prosím, uveďte, v čem a proč jste nebo nejste spokojeni s prací vedoucích.

12. Považujete Vaši komunikaci s vedoucími za dostatečnou?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) ne

13. Myslíte si, že jste dostatečně informováni o činnosti kolektivu mladých hasičů?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nejsem si jistý(á)
- d) spíš nedostatečně
- e) nedostatečně

14. Pokud jste v předchozí otázce zvolili možnost b) - e), prosím, uveďte, v čem a jak byste chtěli informovanost zlepšit.

15. Chtěli byste být častěji informováni o činnosti kolektivu, například formou pravidelných schůzek?

- a) ano, rozhodně
- b) spíše ano
- c) nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) ne, je to zbytečné

16. Vyhovuje Vám den a čas schůzek? (mladší žáci v pátek od 15:30, starší žáci v neděli od 15:00)

- a) ano, naprosto
- b) spíše ano
- c) nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) ne, dopište prosím jiný čas: _____

17. Vyhovuje Vám doba trvání a frekvence tréninků? (jedenkrát týdně, v zimě mladší žáci hodinu a půl, starší žáci dvě hodiny, v létě obě družstva dvě hodiny)

- a) ano, naprosto
- b) spíše ano
- c) nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) ne, uveďte, prosím, proč, a Váš návrh na zlepšení:

18. Líbí se Vám forma, jakou schůzky probíhají?

- a) ano, líbí
- b) spíše líbí
- c) nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) nejsem

19. V případě, že jste v předchozí otázce zvolili možnost b) - e), uveďte prosím důvod a Váš návrh na zlepšení.

20. Kde se Vám líbí průběh schůzek nejvíce?

- a) v tělocvičně
- b) na hasičské zbrojnici
- c) v zasedací místnosti Obecního úřadu v Lípě
- d) venku na hřišti
- e) líbí se mi kdekoliv
- f) jiná možnost, prosím, doplňte: _____

21. Jak hodnotíte akce, které vedoucí pořádají pro děti?

- a) velmi pozitivně, vítám je
- b) spíše kladně
- c) nejsem si jistý(á)
- d) nejsem z nich příliš nadšený(á)
- e) jsou zbytečné

22. Kterou akci pro děti hodnotíte jako nejvydařenější, nejlepší?

- a) závody
- b) exkurze u jednotky SDH Vizovice
- c) táborák spojený s přespáním na "hasičárně"
 - 1. Hasičská drakiáda
- d) vycházka spojená s hrami na "letišti"
- e) mikulášská nadílka
- f) předvánoční hodina spojená s promítáním videa shrnujícím sezónu 2010
- g) Silvestrovské bobování
- h) nevím, nejsem si jistý(á)
- i) jiná, prosím, doplňte: _____

23. Která akce pořádaná pro děti se Vám líbila nejméně?

- a) závody
- b) exkurze u jednotky SDH Vizovice
- c) táborák spojený s přespáním na "hasičárně"
- d) 1. Hasičská drakiáda
- e) vycházka spojená s hrami na "letišti"
- f) mikulášská nadílka
- g) předvánoční hodina spojená s promítáním videa shrnujícím sezónu 2010
- h) Silvestrovské bobování
- i) nedokážu posoudit
- j) jiná, prosím, doplňte: _____

24. Máte návrh na nějakou další akci, kterou bychom mohli uspořádat? Prosím, napište, budeme rádi za jakýkoliv nápad.

25. Považujete počet závodů, kterých jsme se letos s dětmi zúčastnili (sedm soutěží), za dostatečný, zbytečně vysoký nebo naopak bychom se měli zúčastnit ještě více soutěží?

- a) počet považuji za dostačující
- b) nejsem si jistý(á)
- c) uvítal(a) bych ještě větší počet soutěží
- d) bylo jich příliš mnoho

26. Uvítali byste nějakou vícedenní akci, například víkendový pobyt pro děti?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nevím, nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) ne

27. Jakékoliv Vaše připomínky, nápady a podobně:

PŘÍLOHA P III- DOTAZNÍK PRO VEDOUCÍ

Vážení kolegové vedoucí,

jak nejspíš víte, studuji obor Sociální pedagogika na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, a chtěla bych Vás poprosit o vyplnění tohoto dotazníku, který použiji pro výzkum v mé bakalářské práci. Výsledky, které získám nejen od Vás, ale také od rodičů a dětí, budeme moci dále využít v naší práci s mladými hasiči.

Zakroužkujte, prosím, vždy jen jednu odpověď, pokud není uvedeno jinak.

Dotazník je anonymní.

Děkuji moc za Váš čas!

Bára Palánová

1. Práce vedoucího je dobrovolná, bez nároku na jakoukoliv peněžitou odměnu.

Co Vás tedy k této práci vede? Možno zakroužkovat i více odpovědí.

- a) nové zkušenosti
- b) baví mě práce s dětmi
- c) sourozenec, kamarád, který je mladým hasičem
- d) chci poskytnout dětem možnost volnočasové aktivity v naší obci
- e) snažím se naučit děti lásce k "hasičině"
- f) získání nástupců pro práci ve sboru
- g) jiná možnost, doplňte prosím jaká: _____

2. Baví Vás tato práce?

- a) ano, velmi
- b) spíše ano
- c) nevím, nedokážu říci
- d) spíše ne
- e) ne

3. Kolik času týdně věnujete průměrně přípravě na práci s mladými hasiči, hledáním informací, přípravě programu a podobně?
- a) 0 minut
 - b) 15 minut
 - c) 30 minut
 - d) 1 hodina
 - e) 2 hodiny
 - f) více času
4. Nelitoval(a) jste někdy svého rozhodnutí stát se vedoucím mladých hasičů?
- a) ne, nikdy jsem nelitoval(a)
 - b) nevím, nejsem si jistý(á)
 - c) několikrát ano
 - d) lituji toho pořád
5. Vyhovuje Vám počet závodů, kterých se s dětmi zúčastňujeme? (asi sedm soutěží během sezóny)
- a) mohli bychom jezdit na závody ještě častěji
 - b) počet mi vyhovuje
 - c) nevím, nejsem si jistý(á)
 - d) nemám na to názor
 - e) je to příliš
 - f) jezdit na závody je zbytečné
6. Nevadilo by Vám, kdyby byly tréninky častěji nebo by trvaly déle?
- a) ne, nevadilo
 - b) nejsem si jistý(á)
 - c) ano, nevyhovovalo by mi to
 - d) jiná odpověď: _____

7. Změnili byste nějak průběh, program schůzek oproti tomu, jak probíhají nyní?

- a) ano, rozhodně
- b) spíše ano
- c) nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) ne

8. Myslíte si, že byste měli mít větší prostor pro vyjádření svých názorů a nápadů na fungování Kolektivu mladých hasičů SDH v Lípě?

- a) ano, uvítal(a) bych více prostoru
- b) nevím, nejsem si jistý
- c) mám dostatek prostoru pro své názory
- d) jiná odpověď, prosím, dopište:

9. Co si myslíte o akcích, které pořádáme (táborák na ukončení sezóny pro rodiče a děti, drakiáda, mikulášská nadílka)?

- a) vítám je, mohly by být ještě častější
- b) vítám je, jsem za ně rád(a)
- c) nejsem si jistý(á), nemám na to názor
- d) myslím si, že jsou zbytečné
- e) jiná odpověď:

10. Myslíte si, že dokážete děti dostatečně zaujmout, nadchnout?

- a) ano, dokážu
- b) spíše ano
- c) nevím, nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) ne, nedokážu

11. Myslíte si, že máte u dětí dostatečnou autoritu?

- a) ano, mám
- b) spíše ano
- c) nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) ne, nemám

12. Myslíte si, že mají smysl pravidelné schůzky vedoucích?

- a) ano, rozhodně
- b) spíše ano
- c) nevím, nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

13. Myslíte si, že by měly družstva mladších a starších žáků více spolupracovat?

- a) rozhodně ano
- b) spíše ano
- c) nevím, nejsem si jistý(á)
- d) myslím si, že je spolupráce dostatečná
- e) neměly by spolu spolupracovat vůbec

14. Jak hodnotíte spolupráci s rodiči?

- a) hodnotím ji jako výbornou
- b) mohla by být lepší
- c) hodnotím ji jako dostatečnou
- d) hodnotím ji jako nedostatečnou
- e) nevím, nedokážu posoudit

15. Jestliže jste zvolil(a) u předchozí otázky odpověď b) - d), v čem vidíte problém? (můžete zvolit i více možností)

- a) rodiče se málo zajímají o volný čas svých dětí
- b) rodiče nemají zájem o spolupráci
- c) rodiče málo komunikují
- d) rodiče se neúčastní akcí, které pořádáme
- e) jiná odpověď, prosím, doplňte: _____

16. Cítíte podporu Vaší činnosti ze strany ostatních členů SDH?

- a) ano, rozhodně
- b) spíše ano
- c) nevím, nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

17. Jestliže jste u předchozí otázky zvolili možnost b)- e), uveďte, prosím, v čem by měla spočívat.

18. Cítíte podporu od vedení sboru (starosta, velitel)?

- a) ano, rozhodně
- b) spíše ano
- c) nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

19. Jestliže jste u předchozí otázky zvolili možnost b)- e), uveďte, prosím, v čem by měla spočívat.

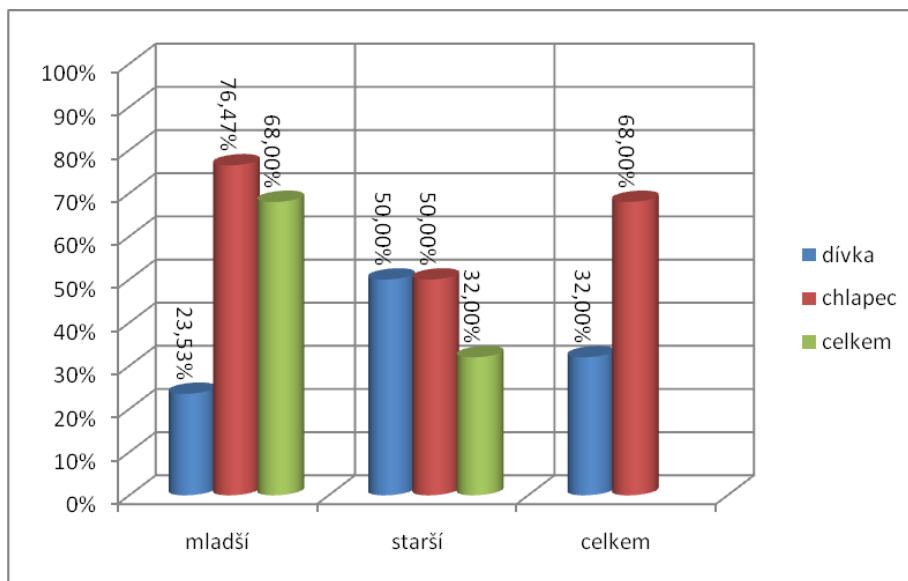
20. Cítíte při své práci podporu od vedení obce Lípa?

- a) ano, rozhodně
- b) spíše ano
- c) nejsem si jistý(á)
- d) spíše ne
- e) rozhodně ne

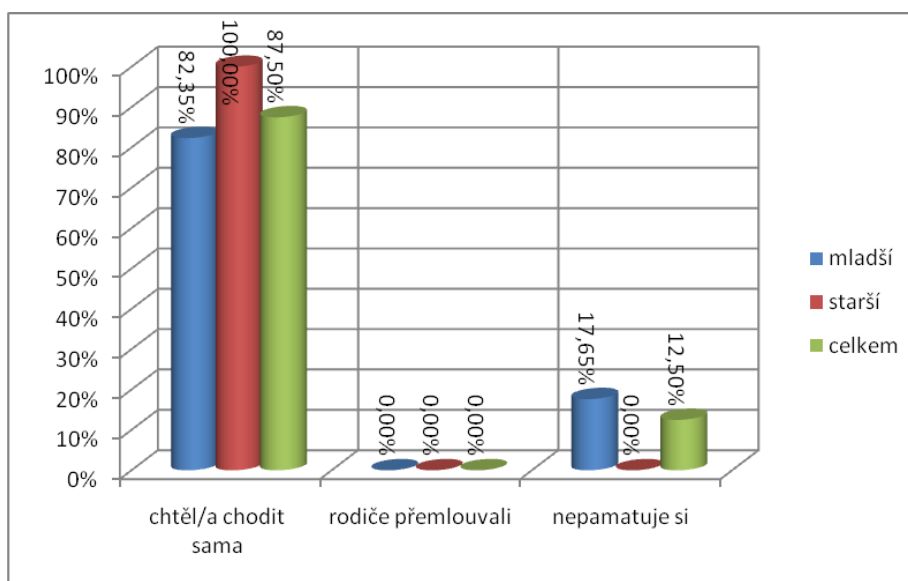
21. Jestliže jste u předchozí otázky zvolili možnost b)- e), uveďte, prosím, v čem by měla spočívat.

22. Zde můžete napsat jakékoliv Vaše další připomínky, poznámky a podobně.

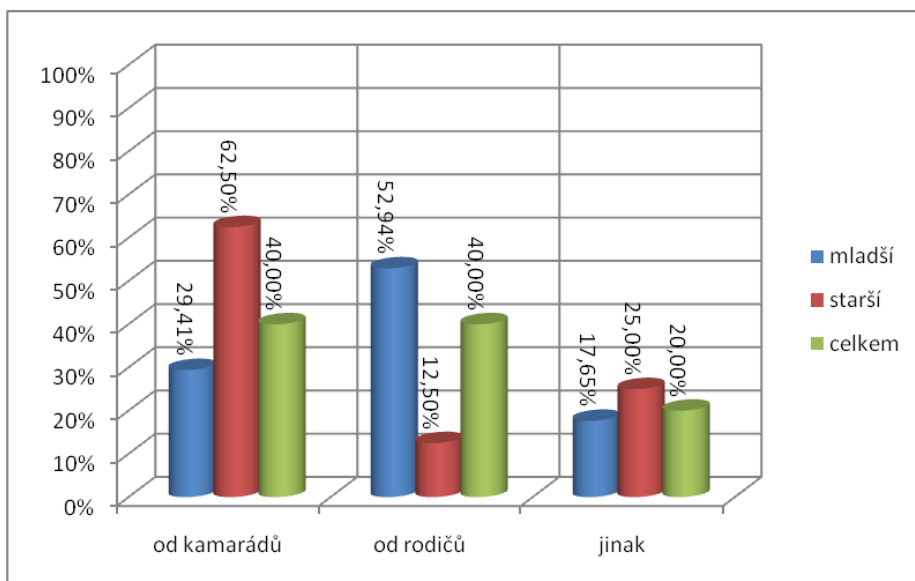
PŘÍLOHA IV: GRAFY K DOTAZNÍKOVÝM ŠETŘENÍM

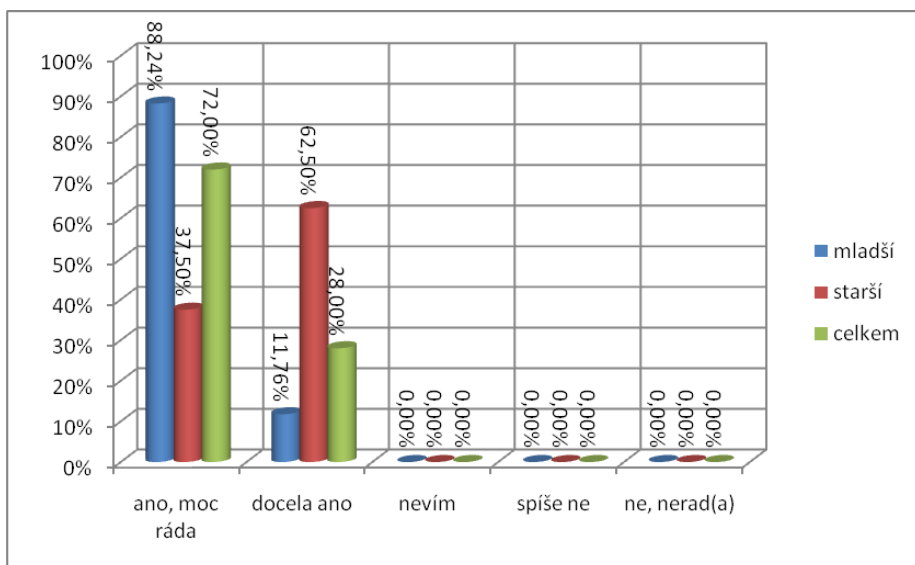
Obr. 1. Struktura Kolektivu mladých hasičů Sboru dobrovolných hasičů Lípa

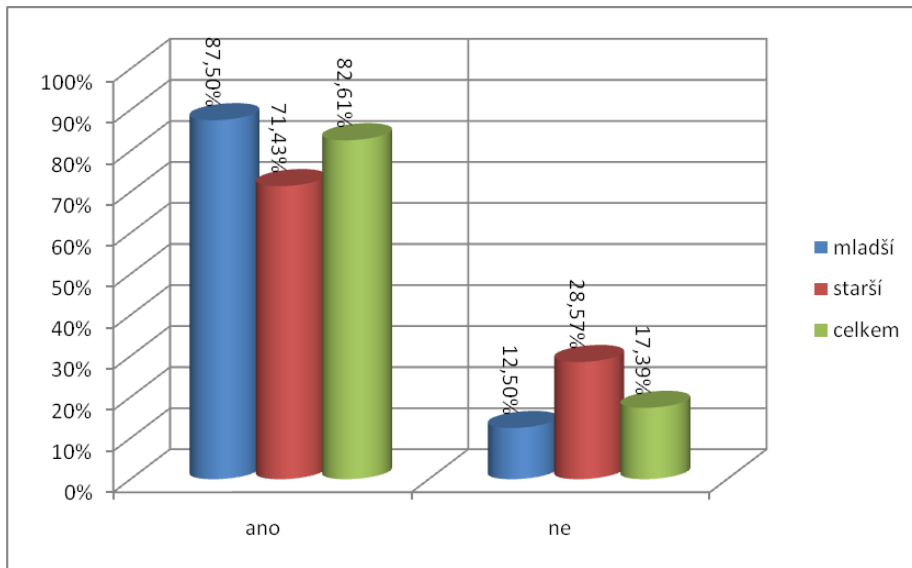
Obr. 2. Rozhodnutí navštěvovat schůzky kolektivu mladých hasičů

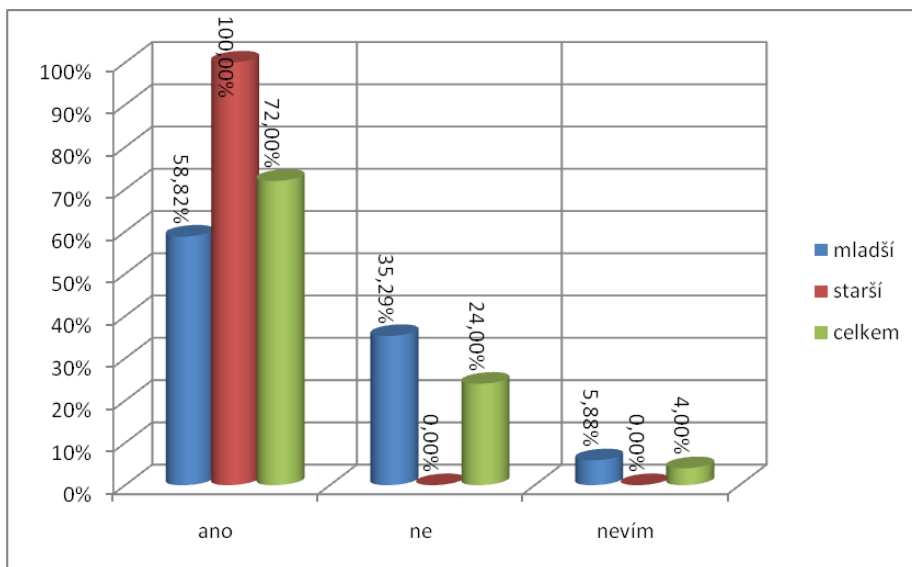
Obr. 3. Zdroj informace o kolektivu

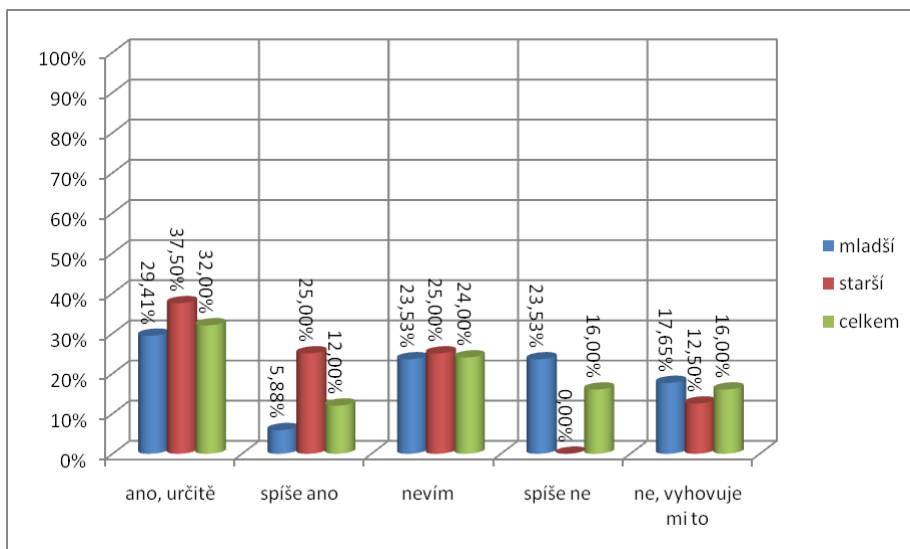
Obr. 4. Oblíbenost kolektivu mladých hasičů

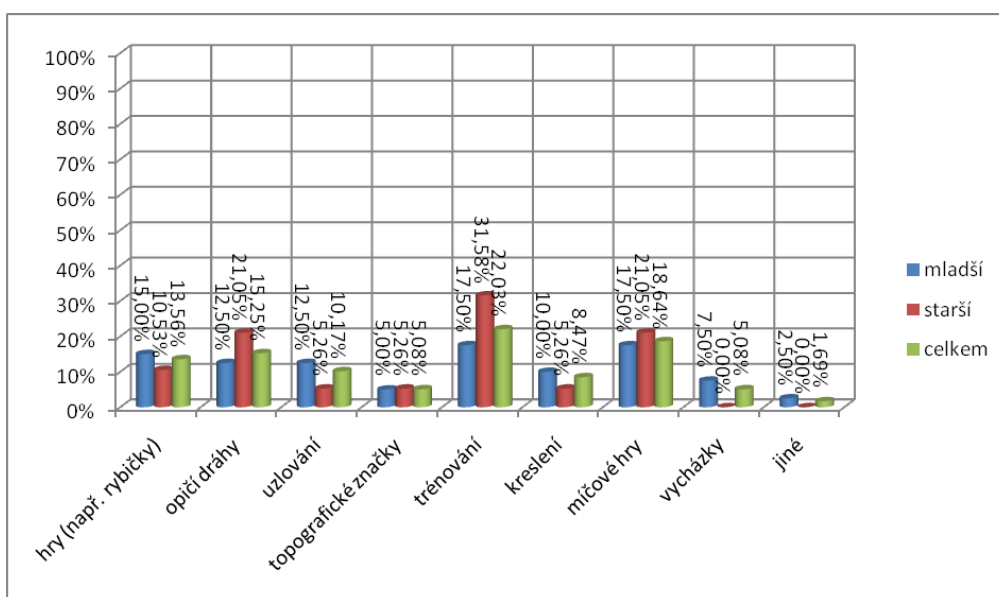
Obr. 5. Noví kamarádi

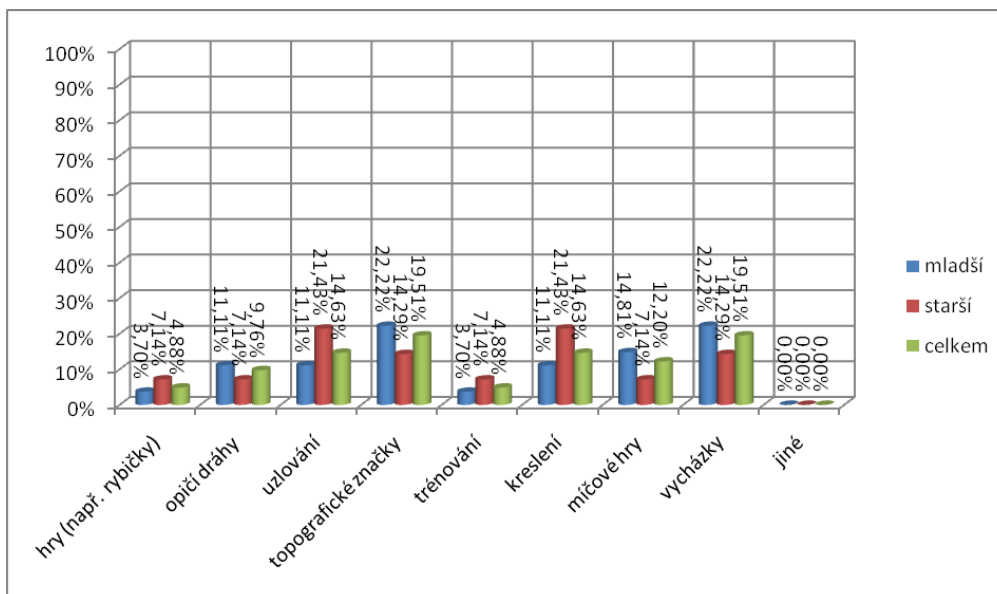
Obr. 6. Kamarády pouze v kolektivu nebo i mimo něj

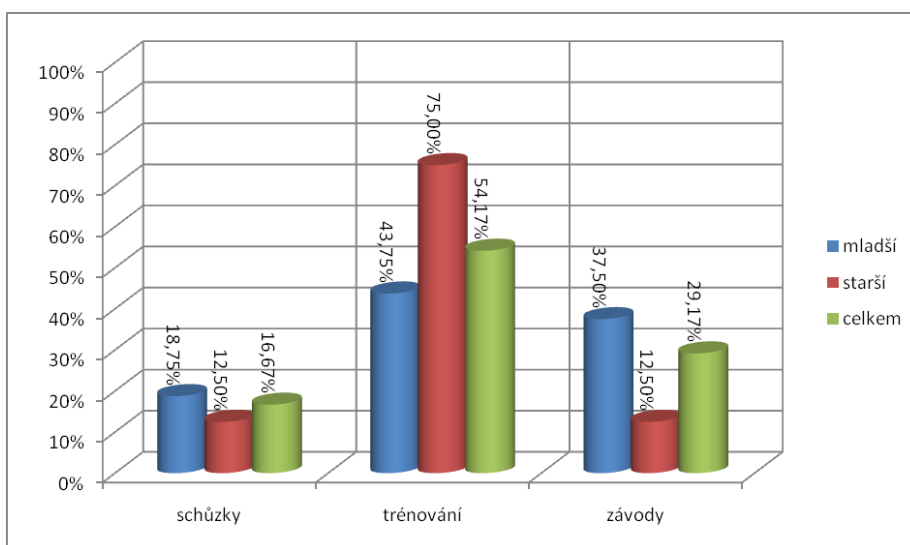
Obr. 7. Spolupráce mezi družstvy

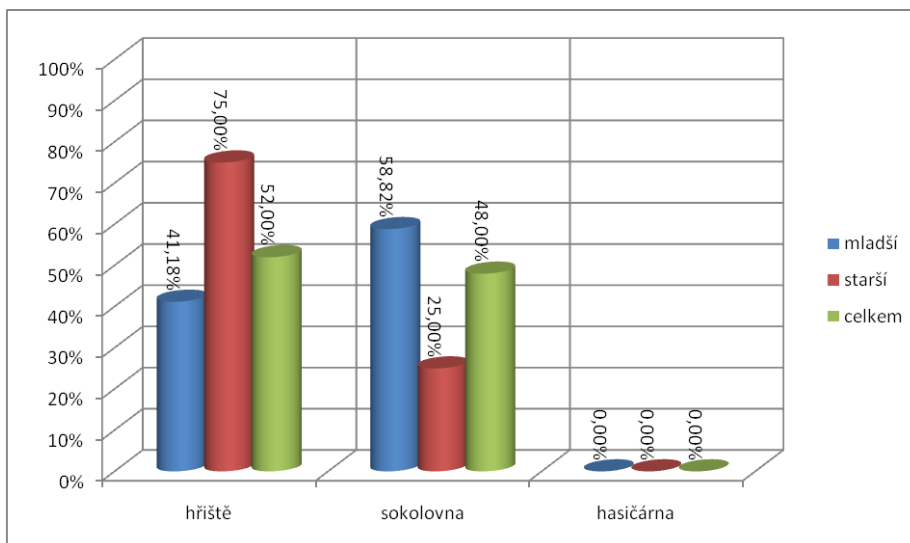
Obr. 8. Nejvíce oblíbené aktivity

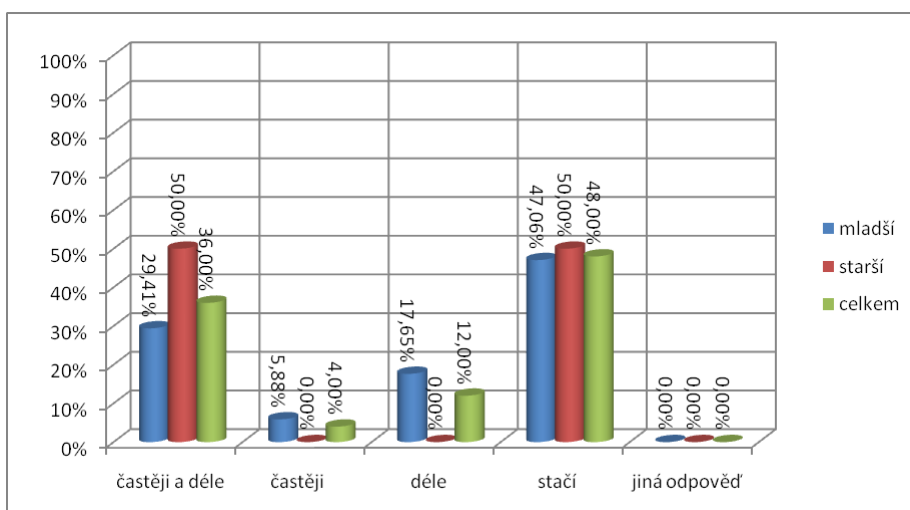
Obr. 9. Nejméně oblíbené aktivity

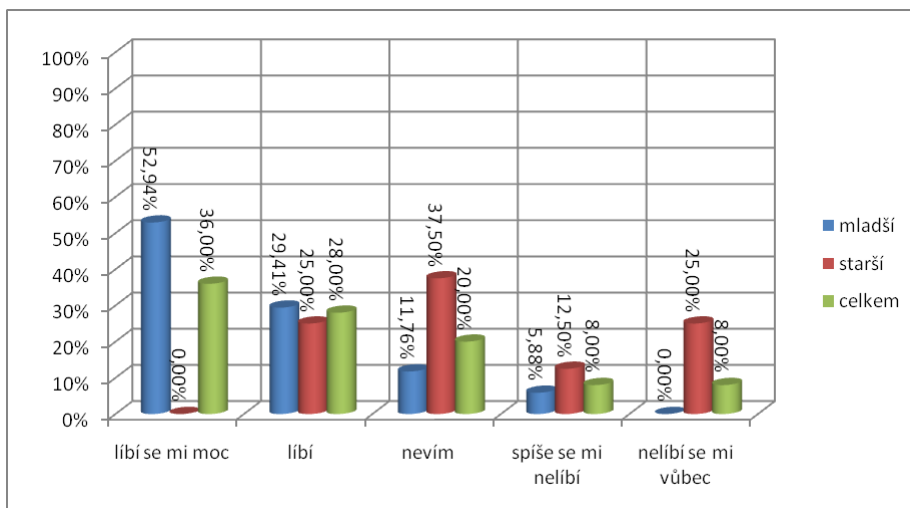
Obr. 10. Druh programu

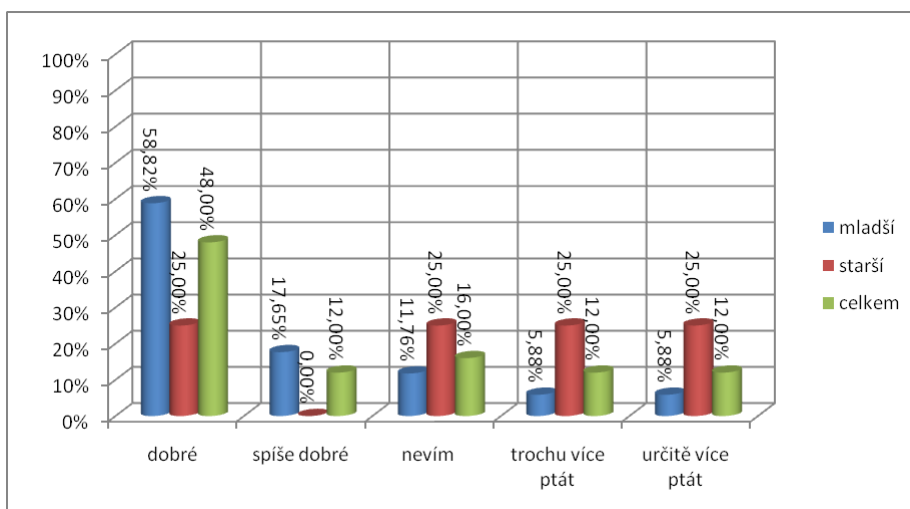
Obr. 11. Prostředí schůzek

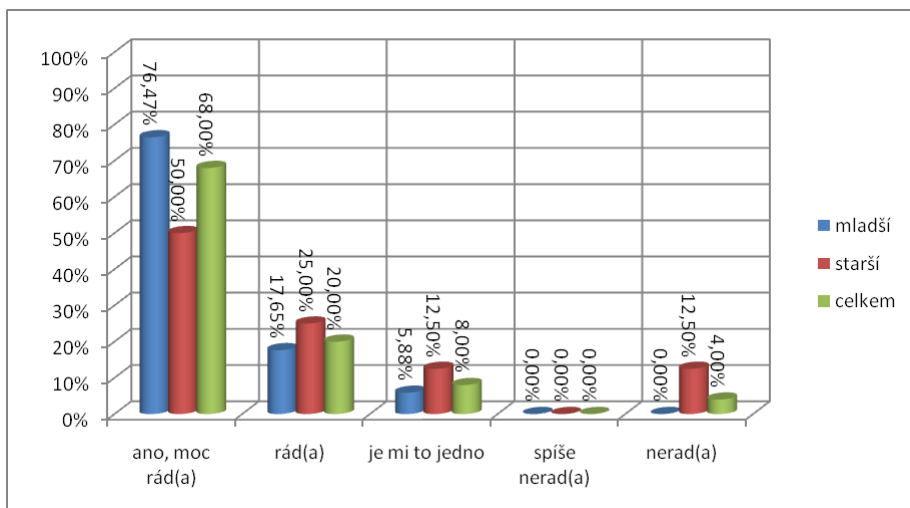
Obr. 12. Schůzky- spokojenost s délkou

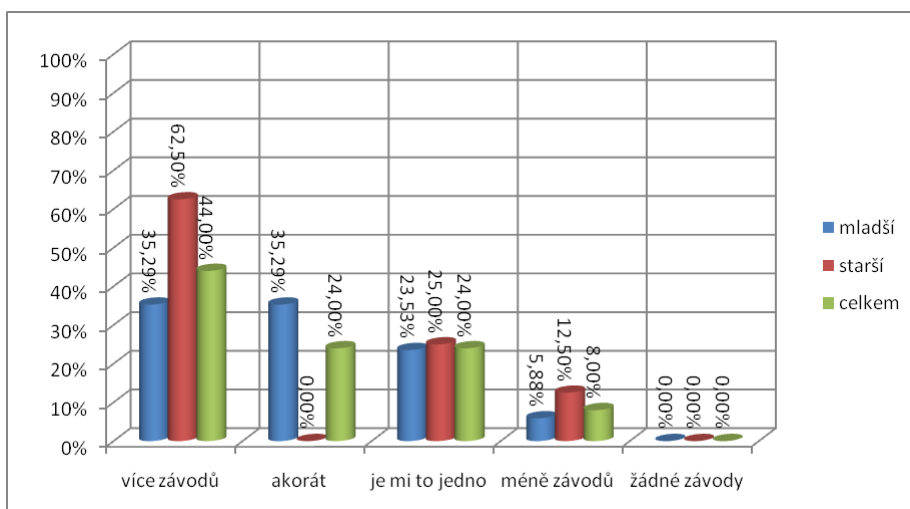
Obr. 13. Spokojenost s programem

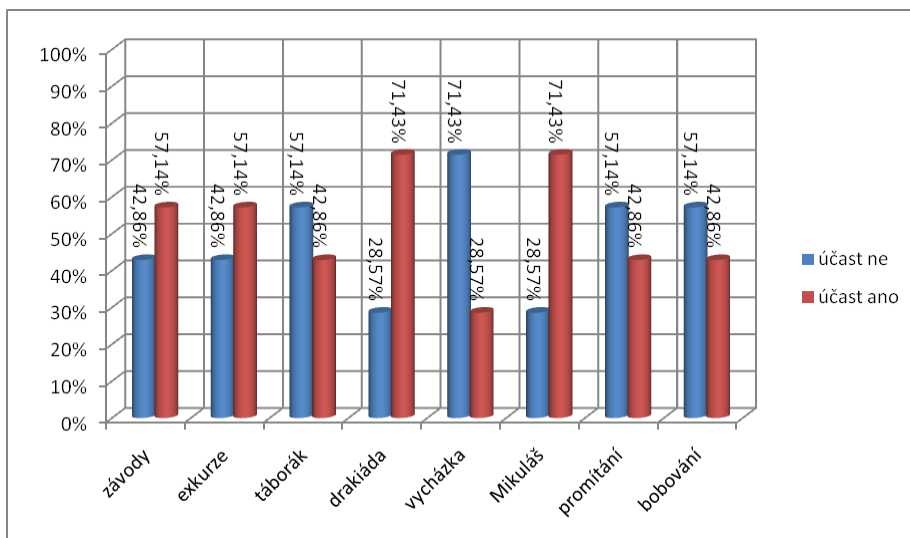
Obr. 14. Zájem vedoucích o názory na program

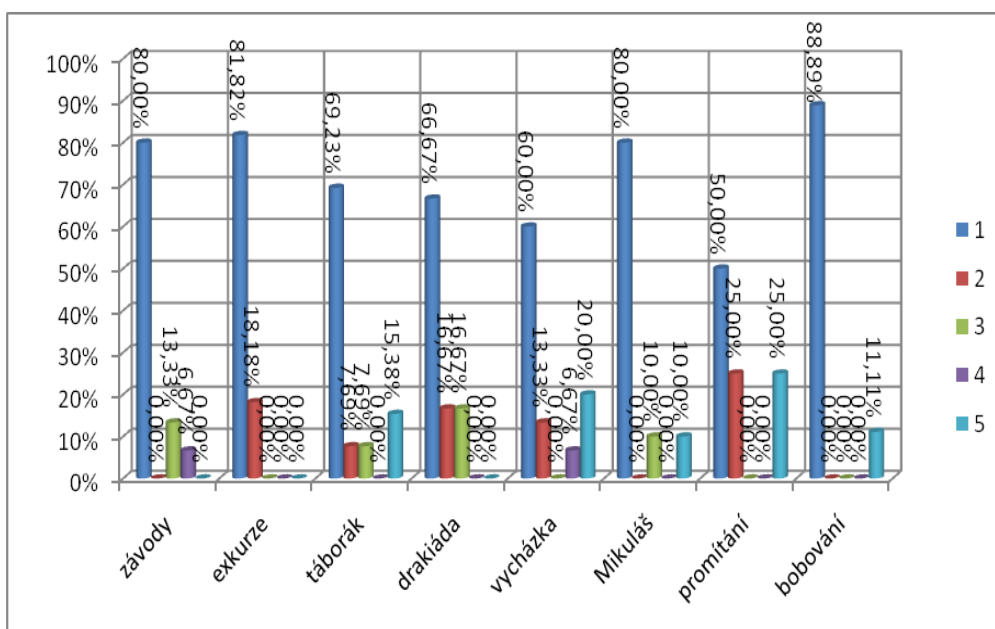
Obr. 15. Radost ze závodů

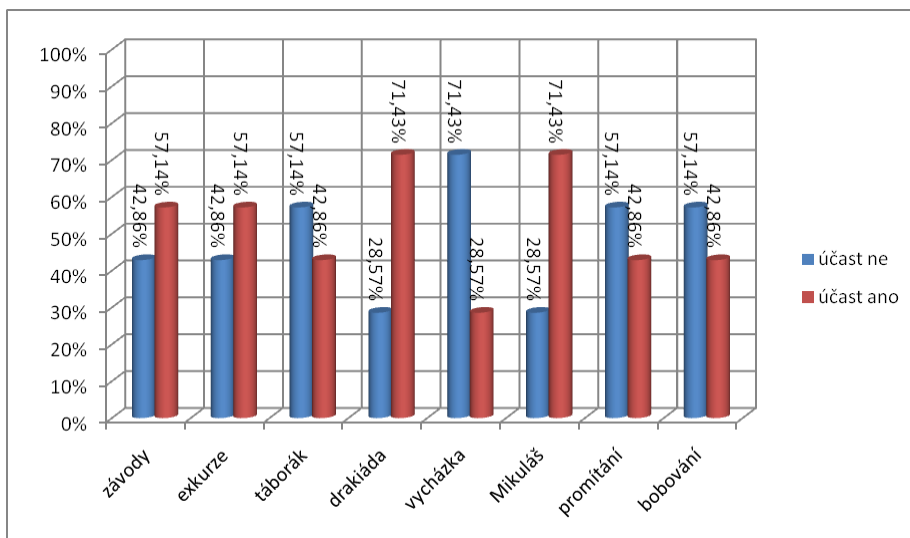
Obr. 16. Počet závodů

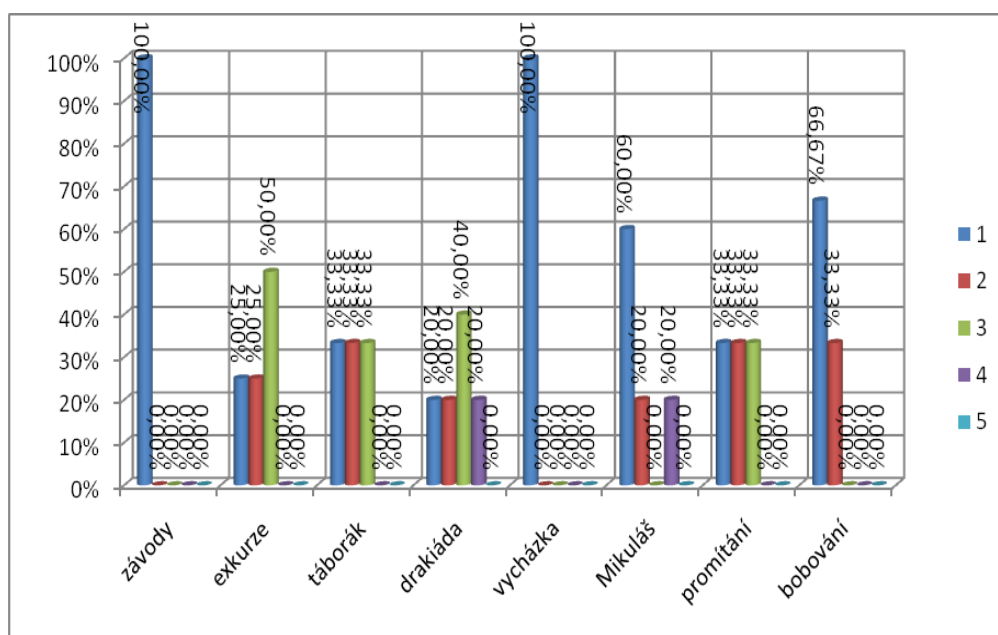
Obr. 17. Účasť na akcích- mladší žáci

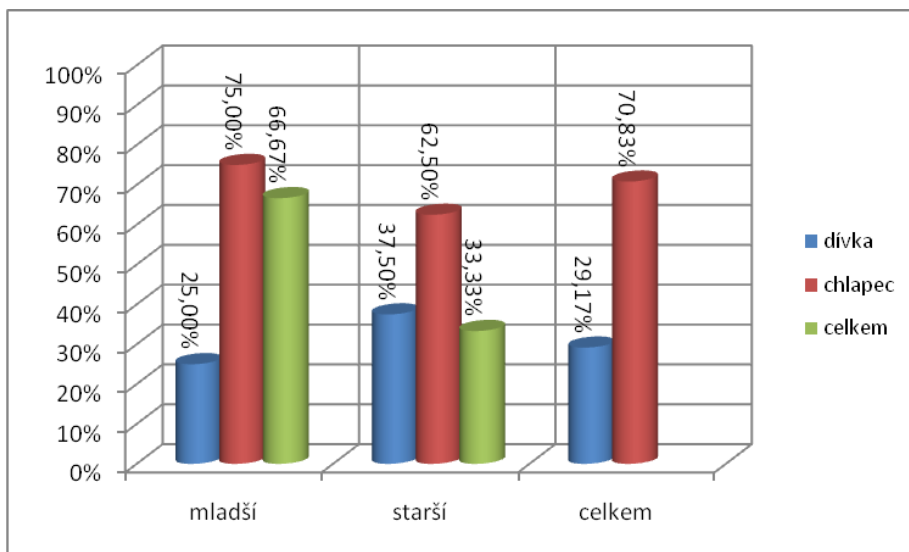
Obr. 18. Spokojenosť s akciami- mladší žáci.

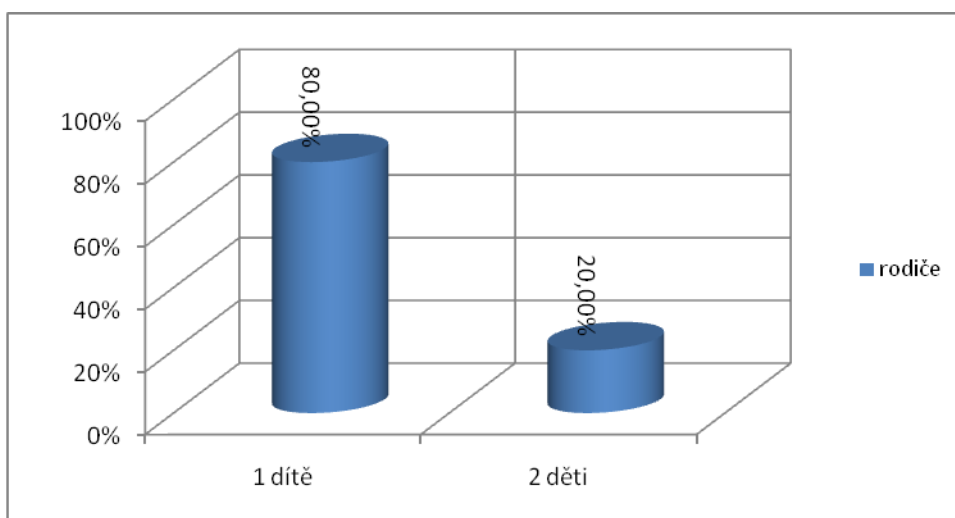
Obr. 19. Účasť na akciách- starší žáci

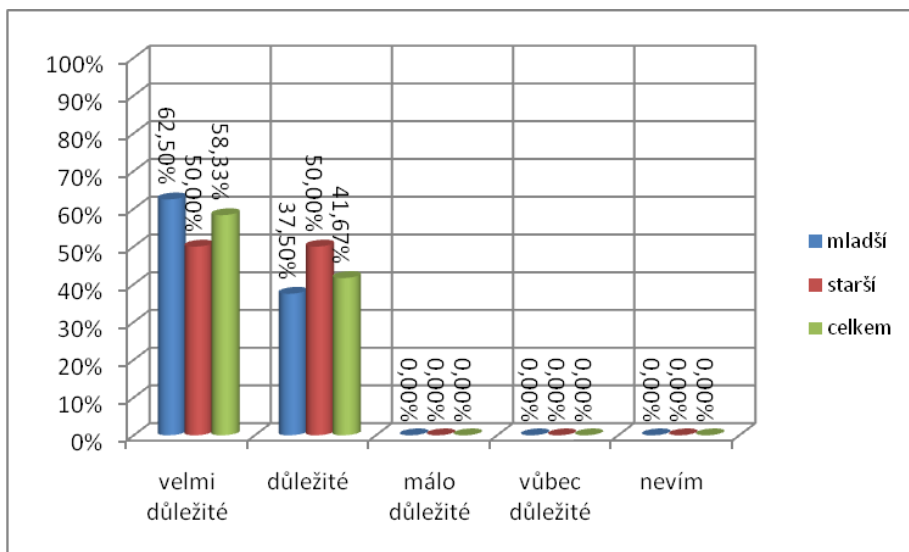
Obr. 20. Spokojenosť s akciami- starší žáci

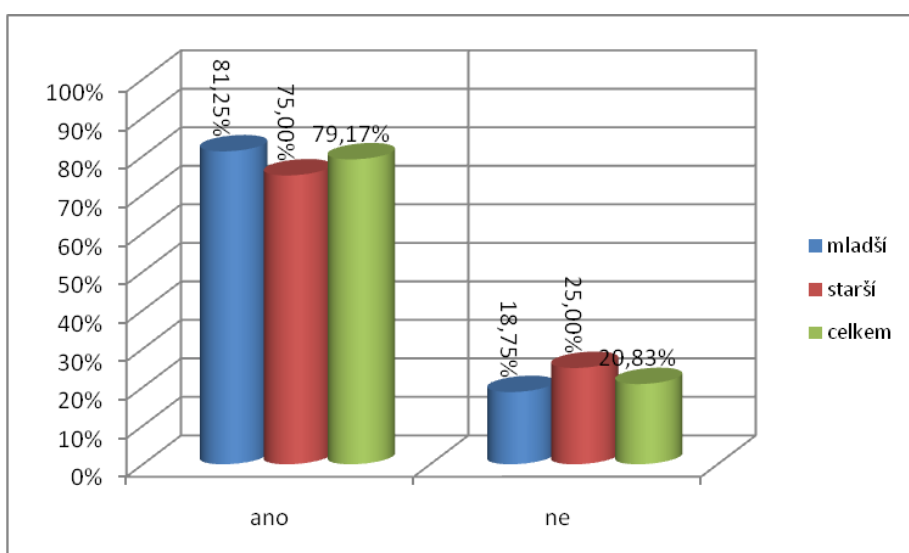
Obr. 21. Struktura respondentů- rodičů mladých hasičů. Pohlaví dítěte a družstvo, které navštěvuje.

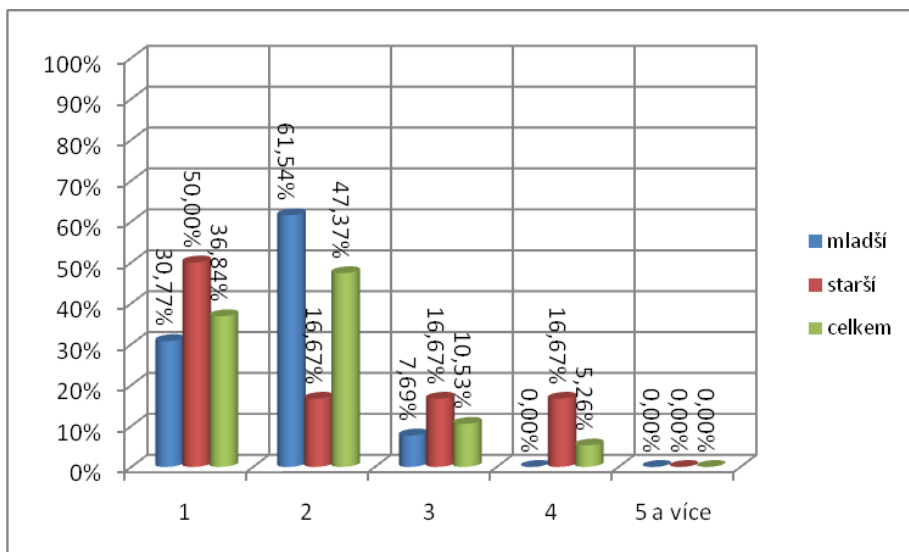
Obr. 22. Struktura respondentů- rodičů mladých hasičů. Počet dětí

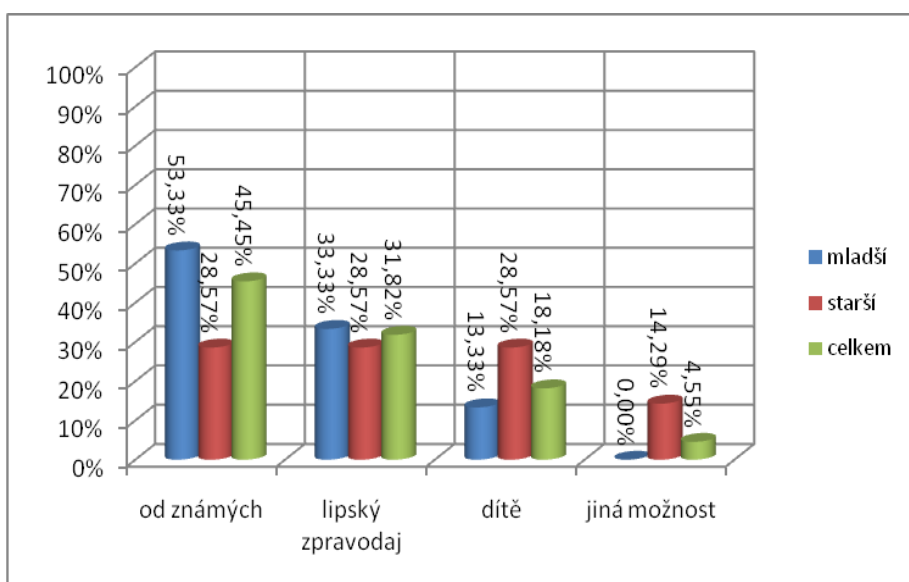
Obr. 23. Důležitost smysluplného využití volného času dítěte

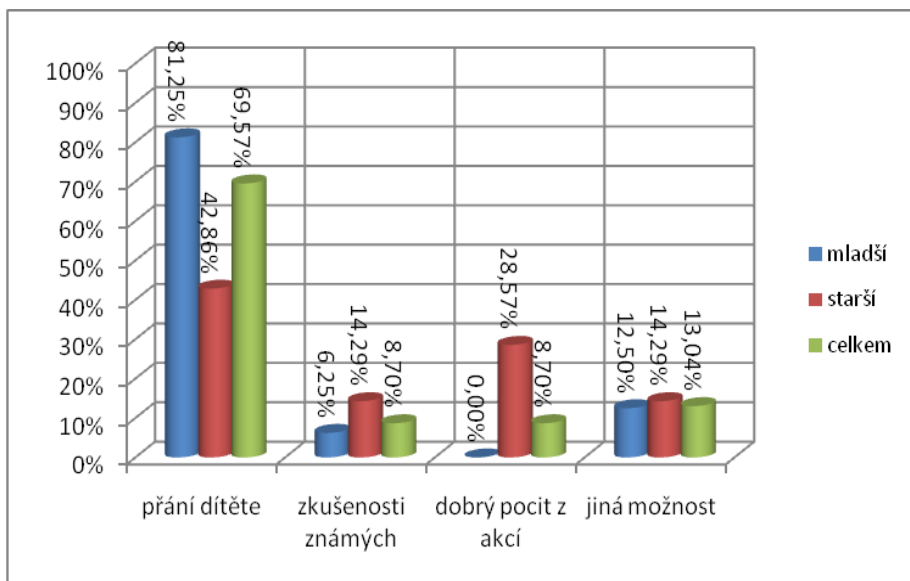
Obr. 24. Další volnočasové kroužky

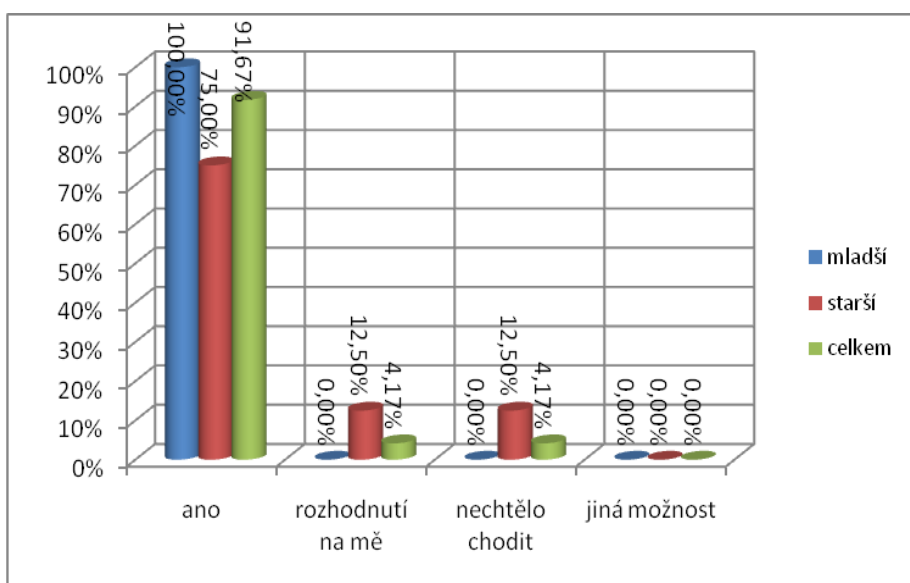
Obr. 25. Počet dalších kroužků

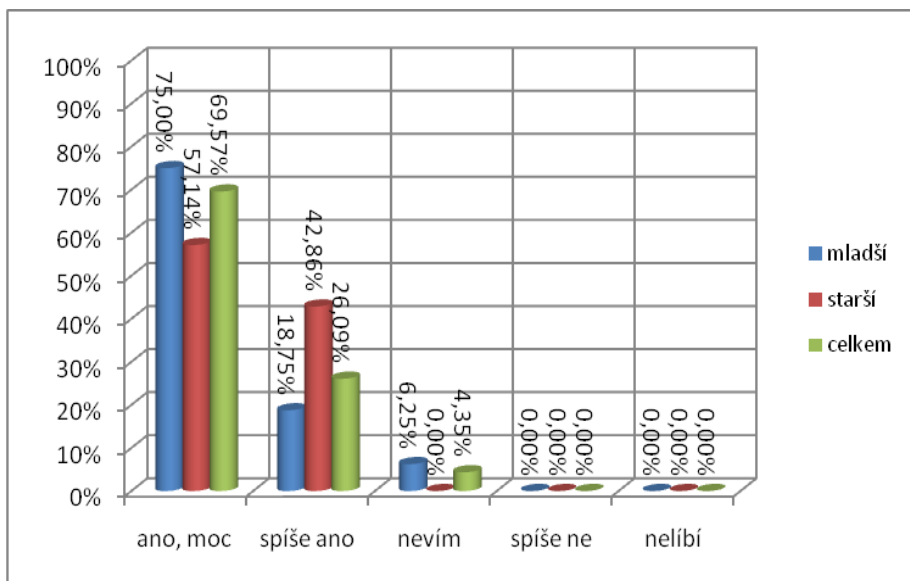
Obr. 26. Informace o možnosti přihlášení

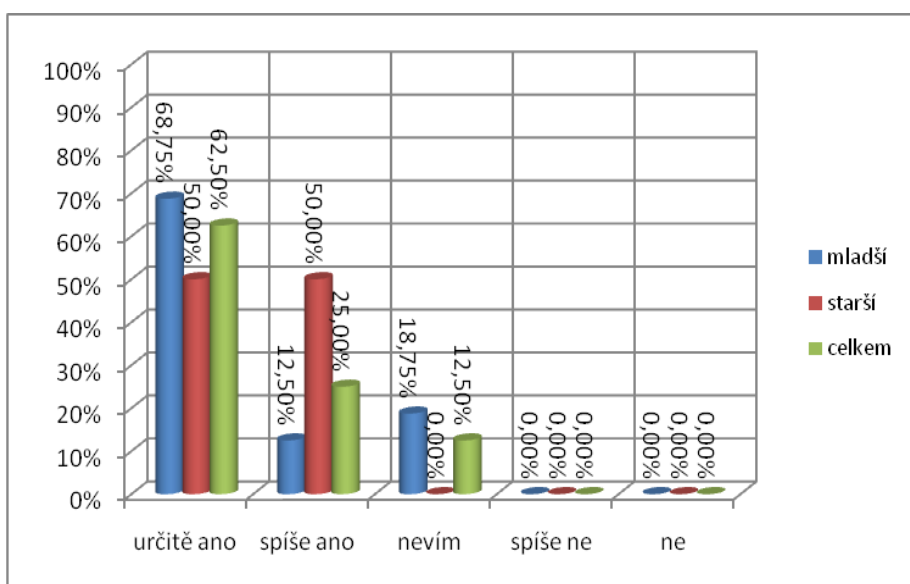
Obr. 27. Největší vliv na rozhodnutí přihlásit dítě do kolektivu mladých hasičů

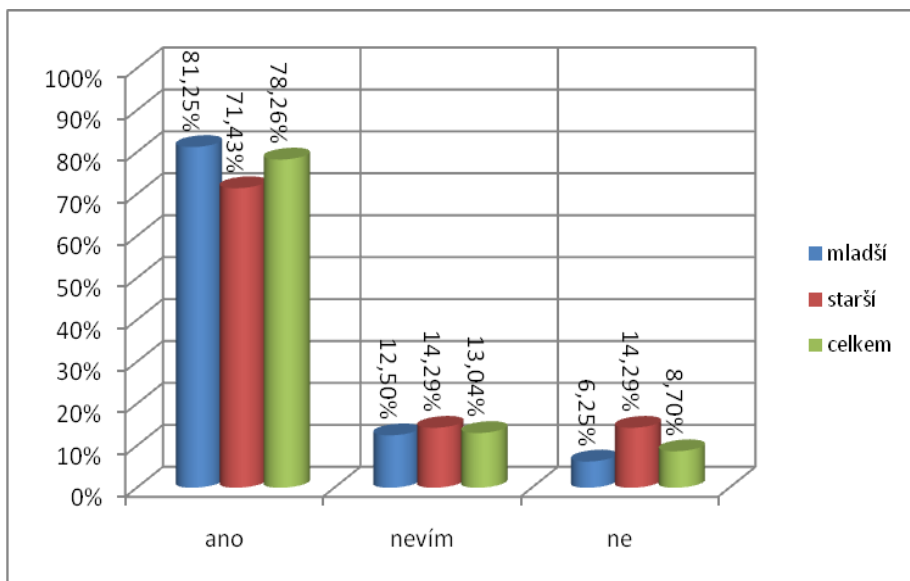
Obr. 28. Přání dítěte chodit do kolektivu mladých hasičů

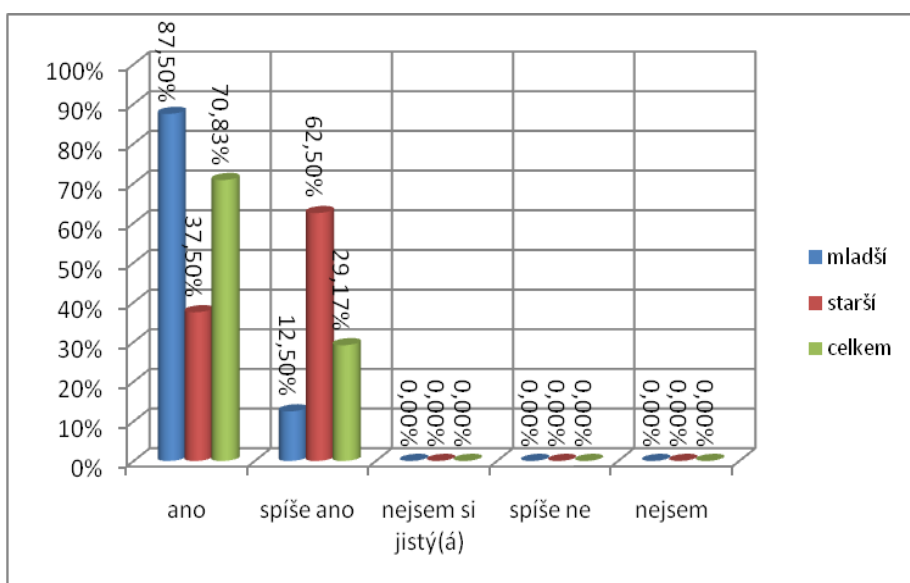
Obr. 29. Spokojenost dítěte

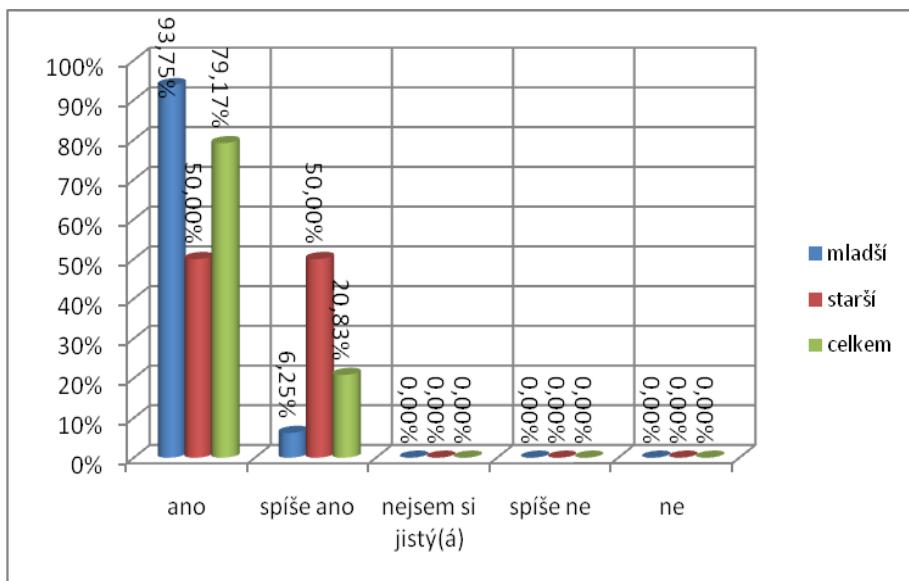
Obr. 30. Upevnění vztahů dítěte s vrstevníky

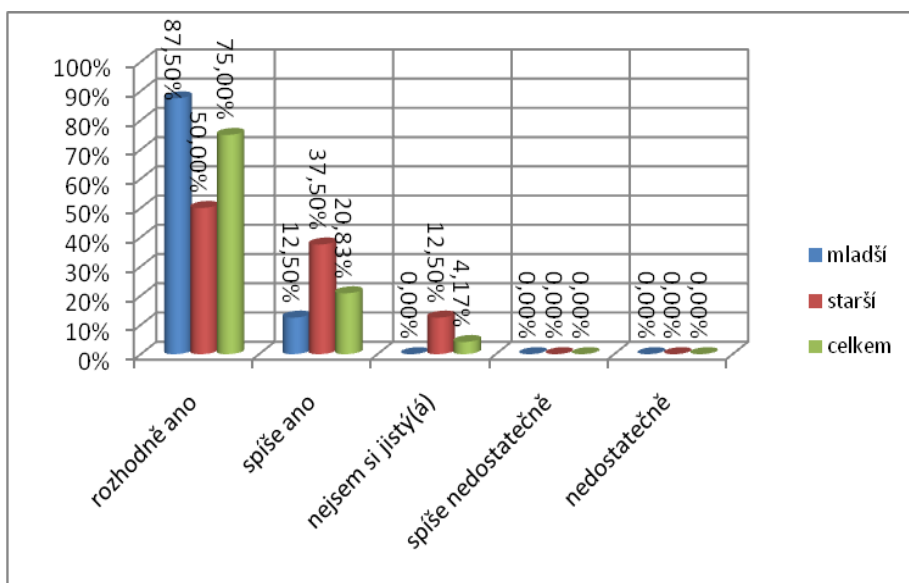
Obr. 31. Noví kamarádi

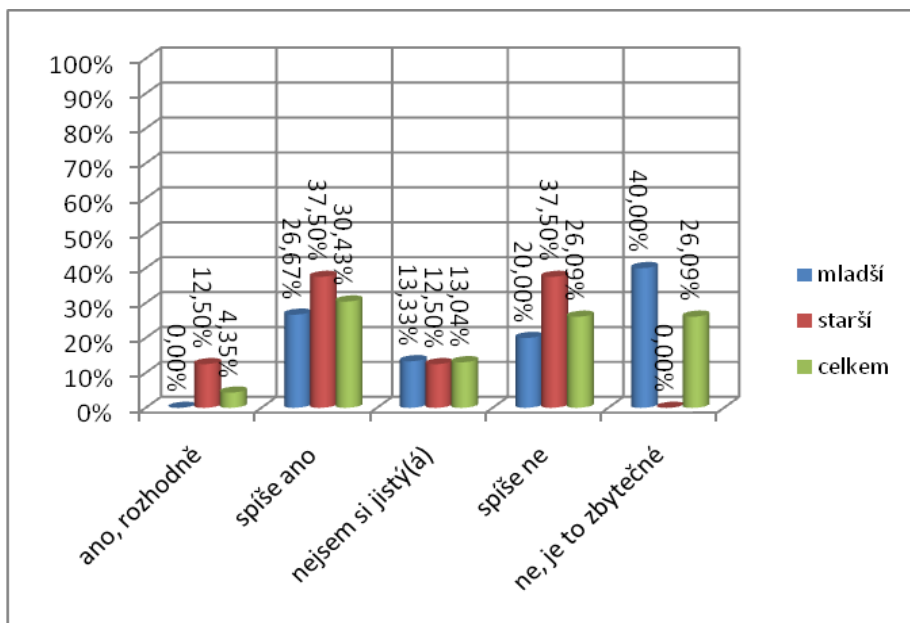
Obr. 32. Spokojenost s prací vedoucích

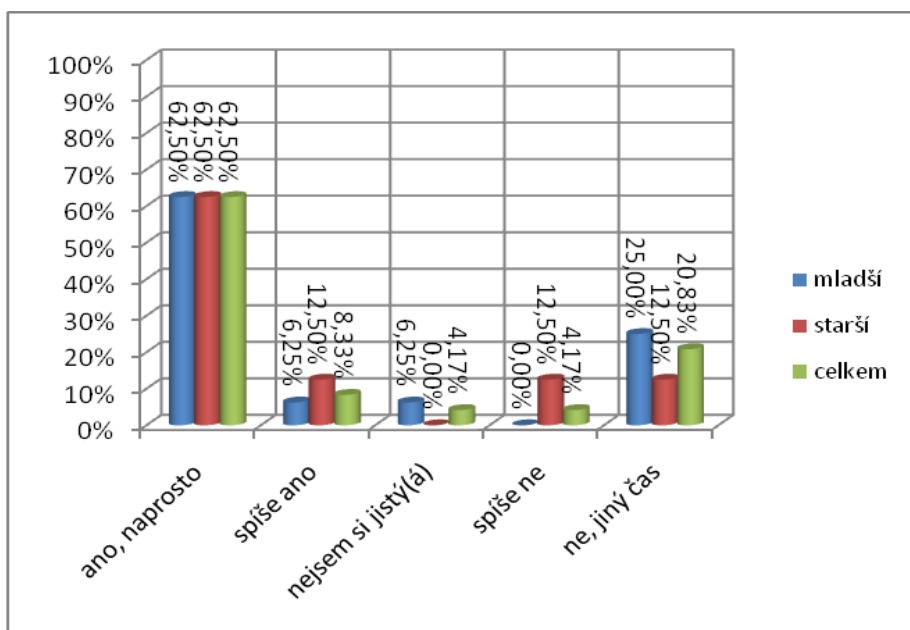
Obr. 33. Komunikace s vedoucími

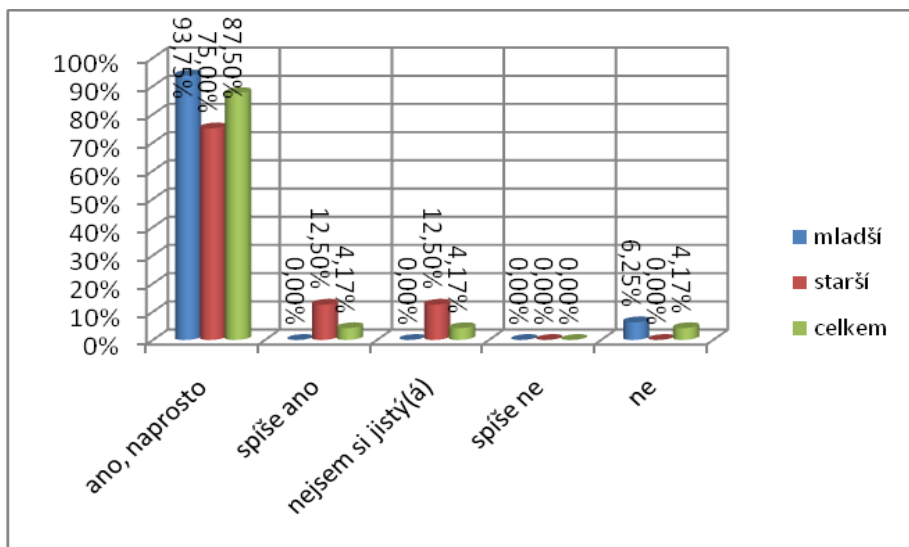
Obr. 34. Informovanost o činnosti kolektivu

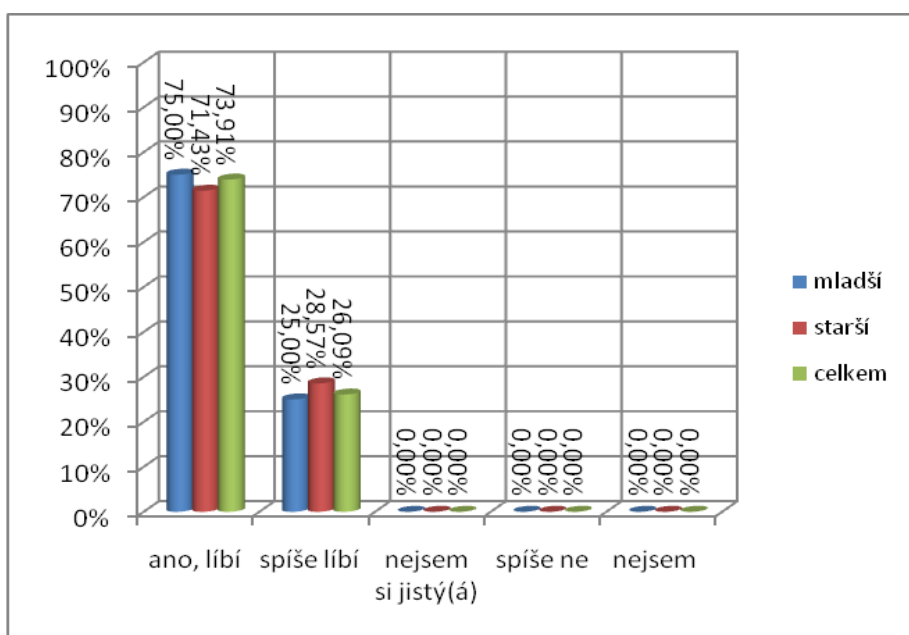
Obr. 35. Informovanost o činnosti kolektivu formou pravidelných schůzek

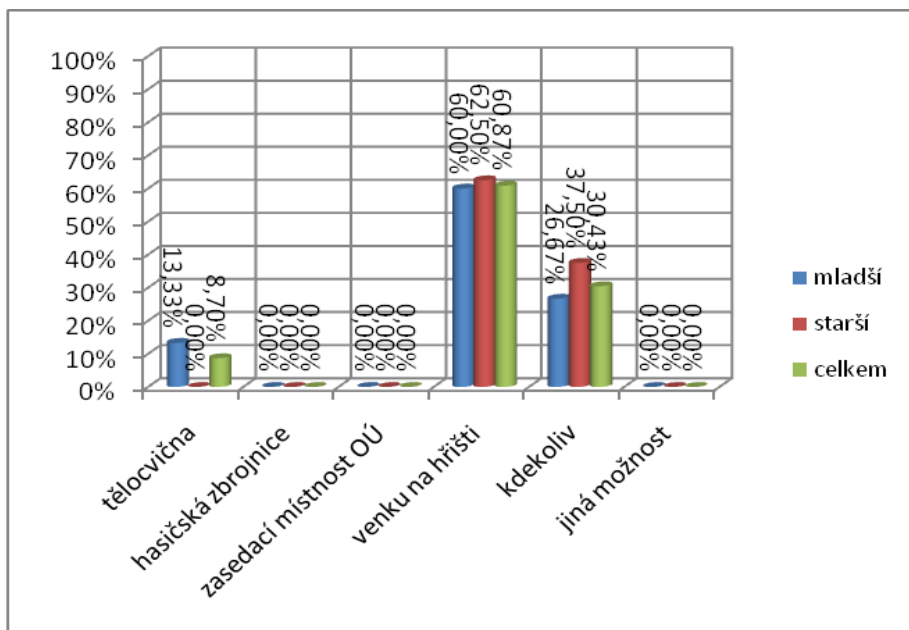
Obr. 36. Spokojenost se dnem a časem

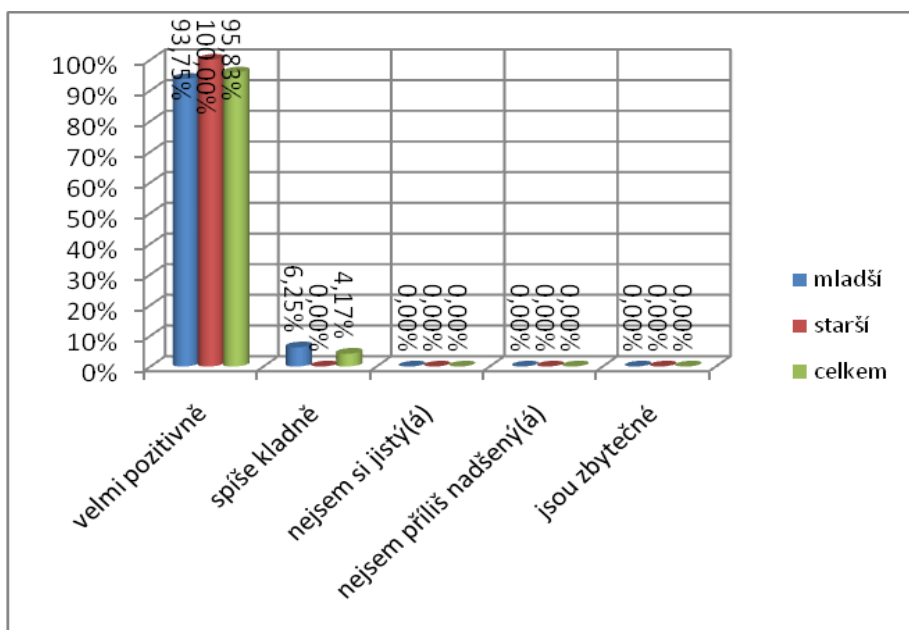
Obr. 37. Spokojenost s dobou trvání a frekvencí schůzek

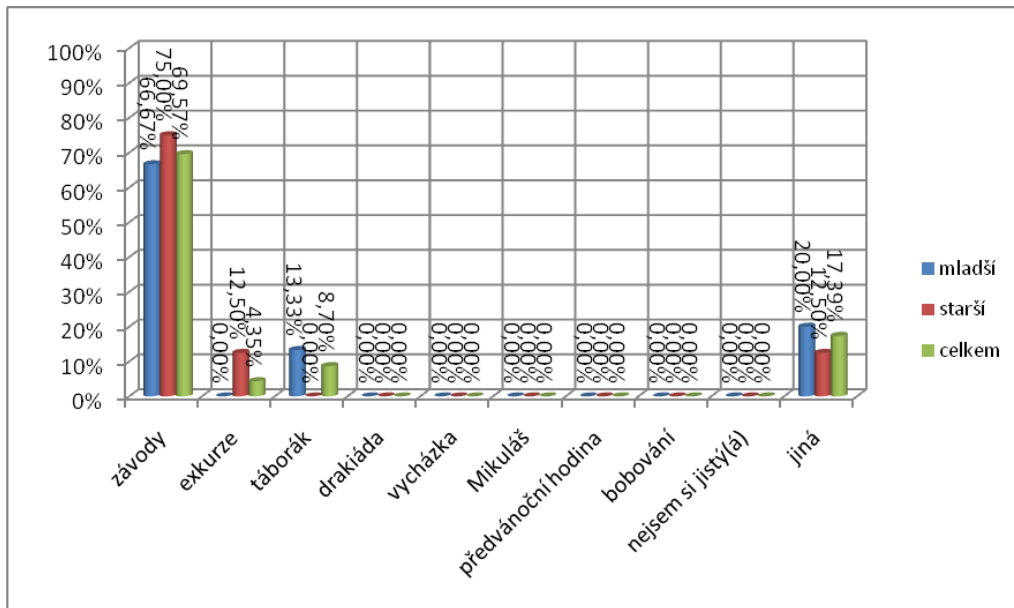
Obr. 38. Spokojenost s formou schůzek

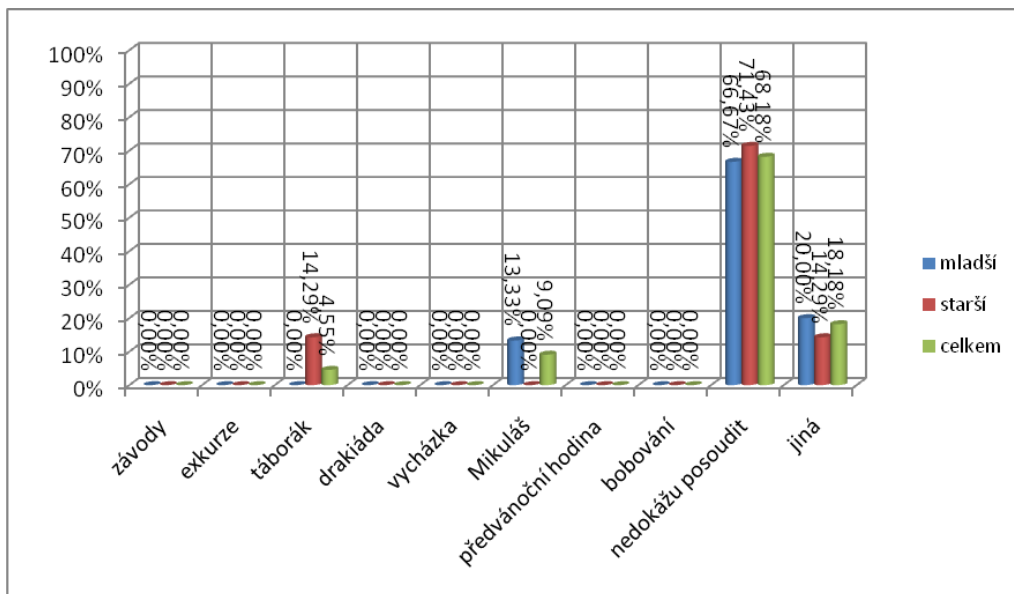
Obr. 39. Prostředí schůzek

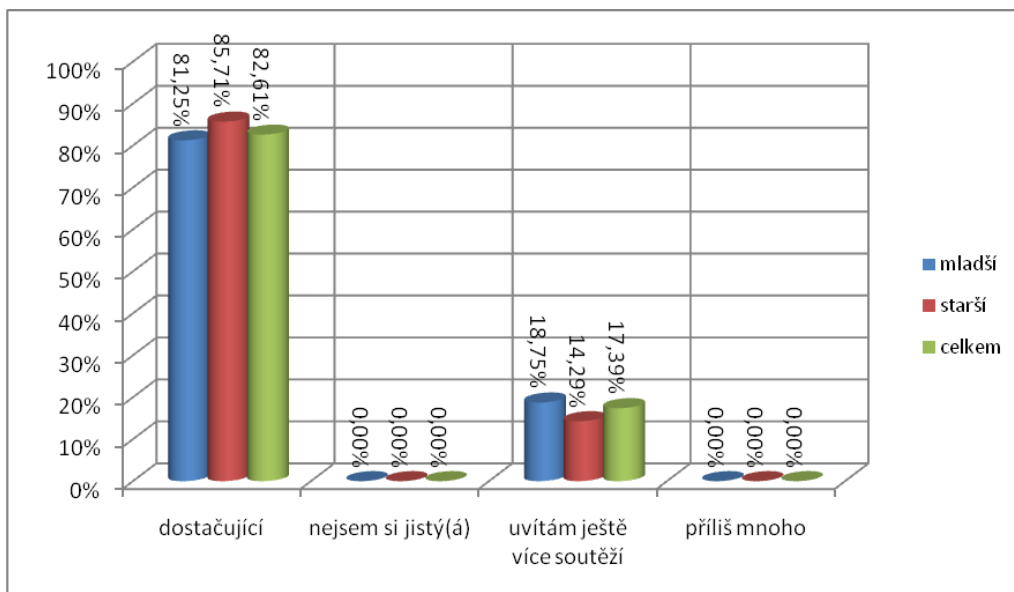
Obr. 40. Hodnocení akcí

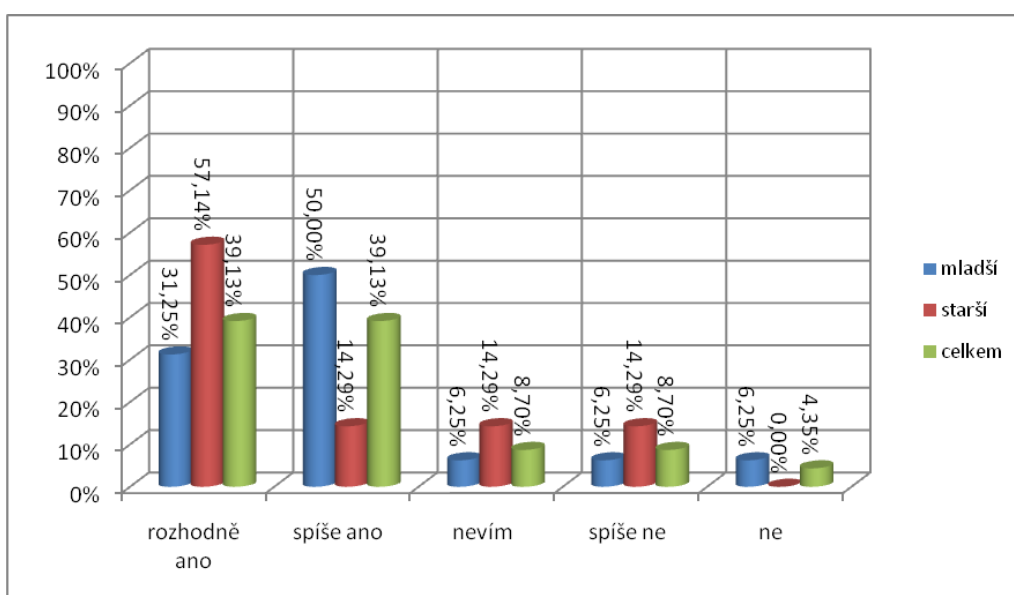
Obr. 41. Nejvydařenější, nejlepší akce pro děti

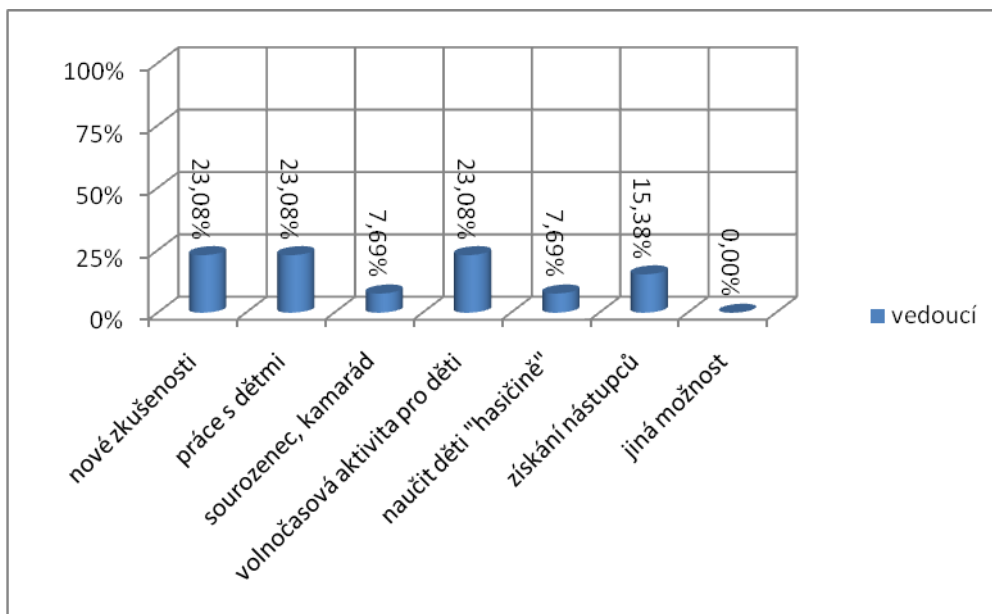
Obr. 42. Nejhůře hodnocená akce pro děti

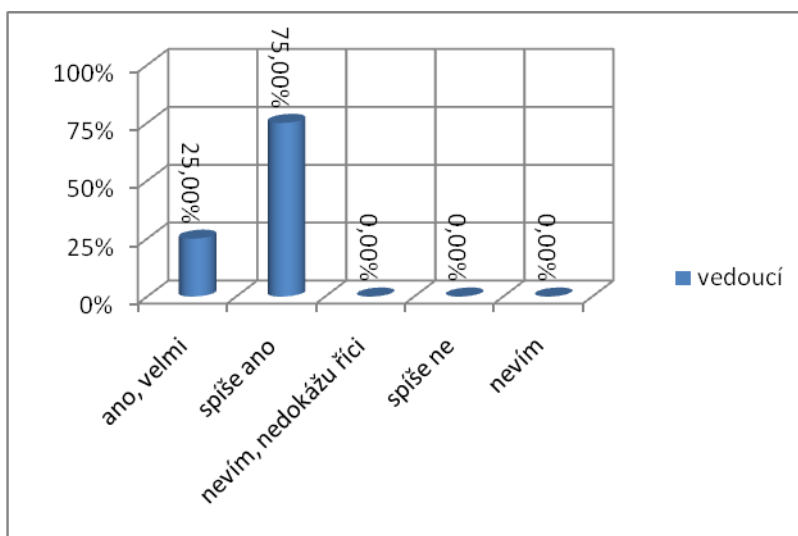
Obr. 43. Počet závodů

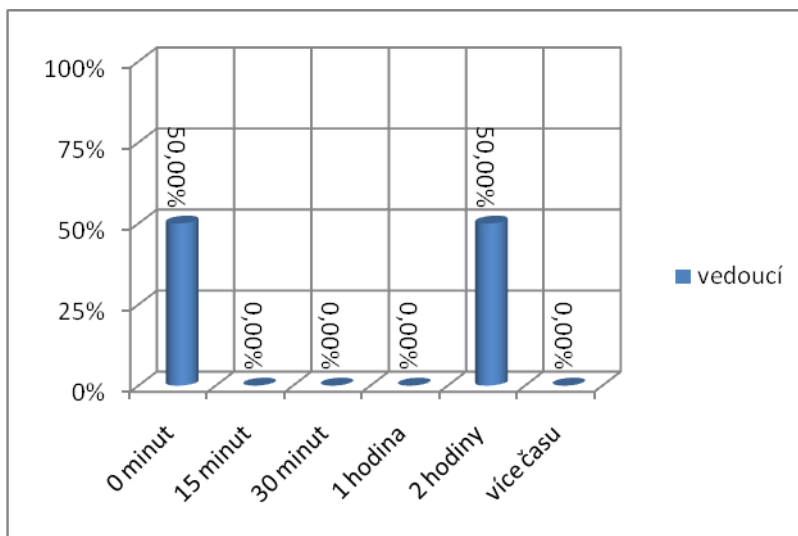
Obr. 44. Vícedenní akce

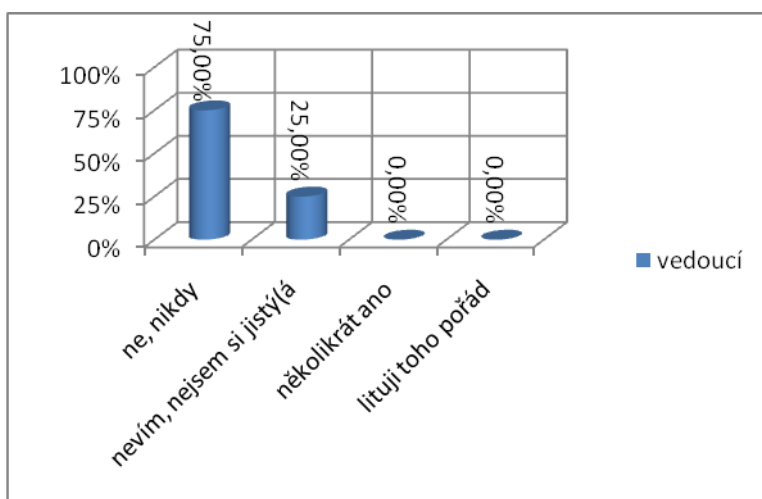
Obr. 45. Motivace k práci vedoucích

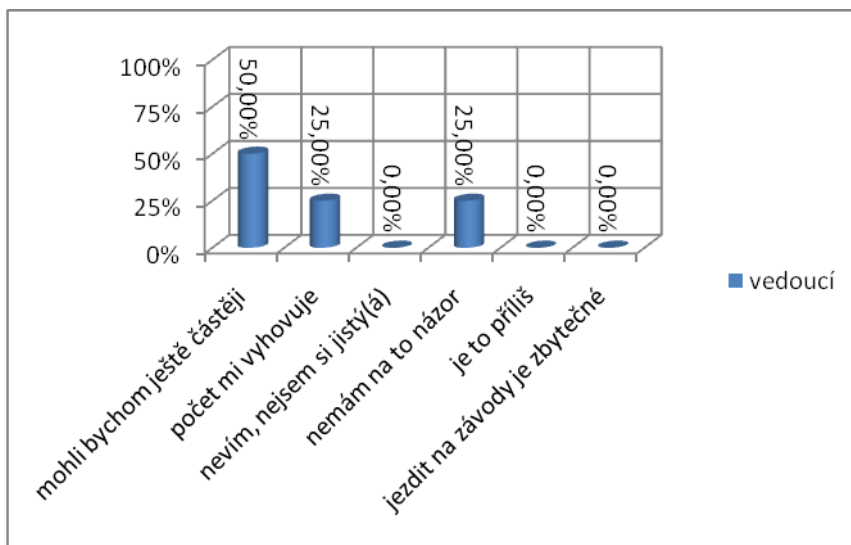
Obr. 46. Spokojenost vedoucích s jejich prací

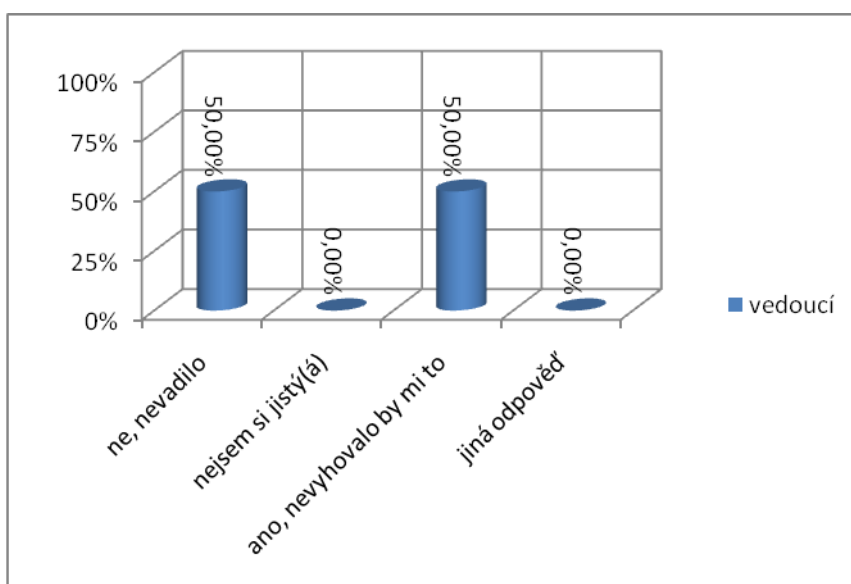
Obr. 47. Čas na přípravu pro práci s mladými hasiči

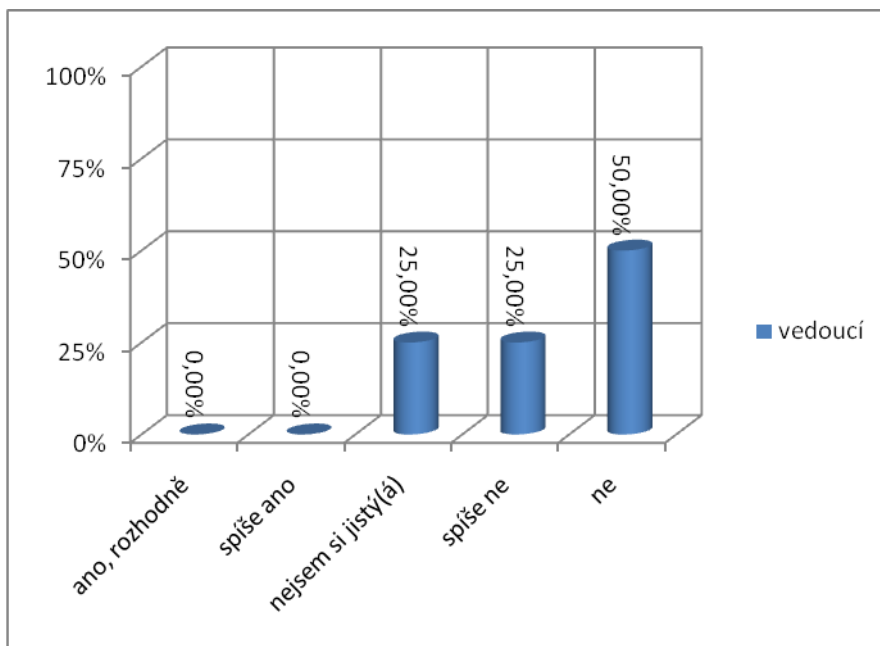
Obr. 48. Lítost nad rozhodnutím stát se vedoucím

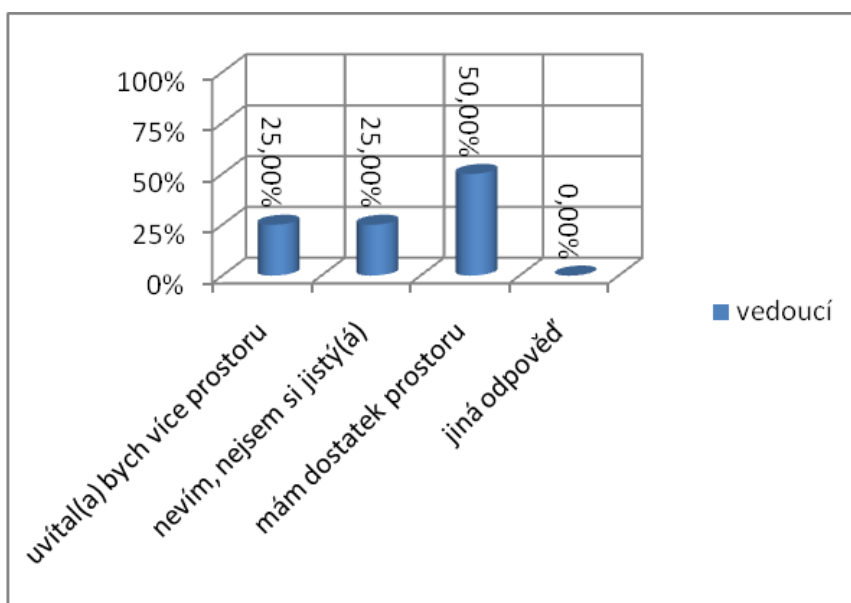
Obr. 49. Počet závodů

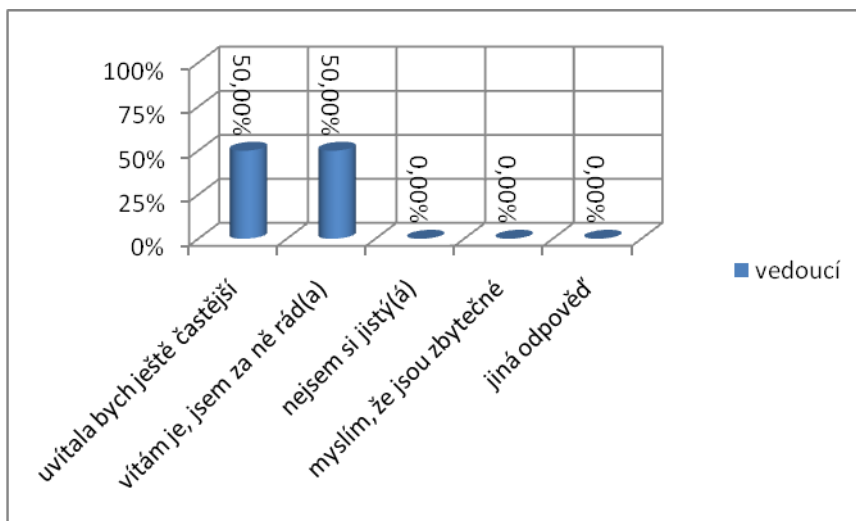
Obr. 50. Častější a delší tréninky

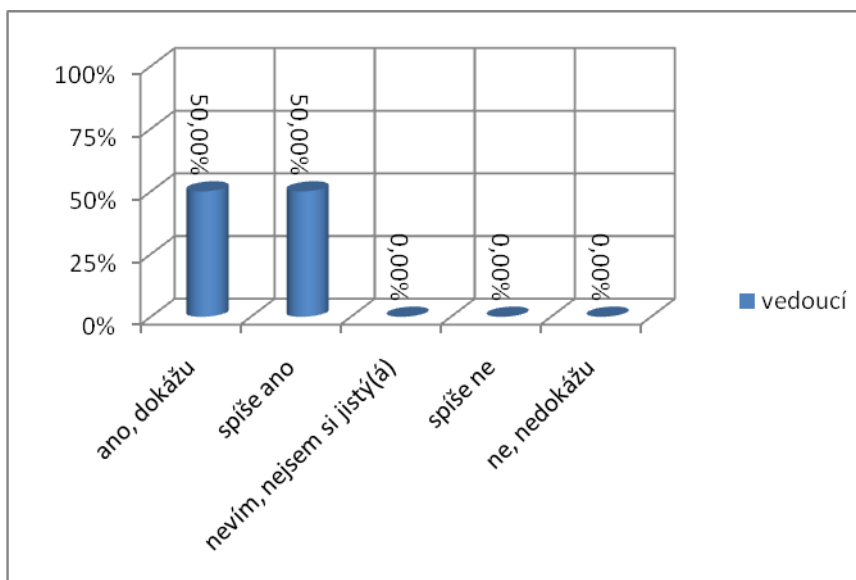
Obr. 51. Změna průběhu a programu schůzek

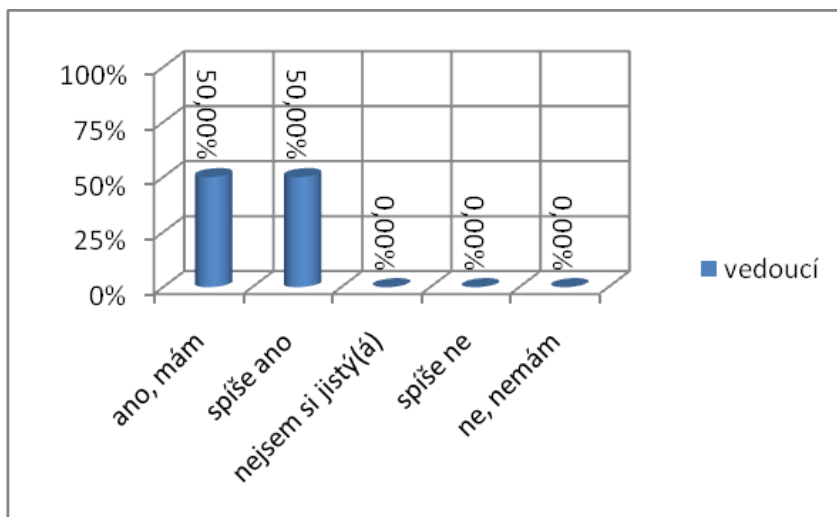
Obr. 52. Prostor pro vyjádření svých názorů a nápadů

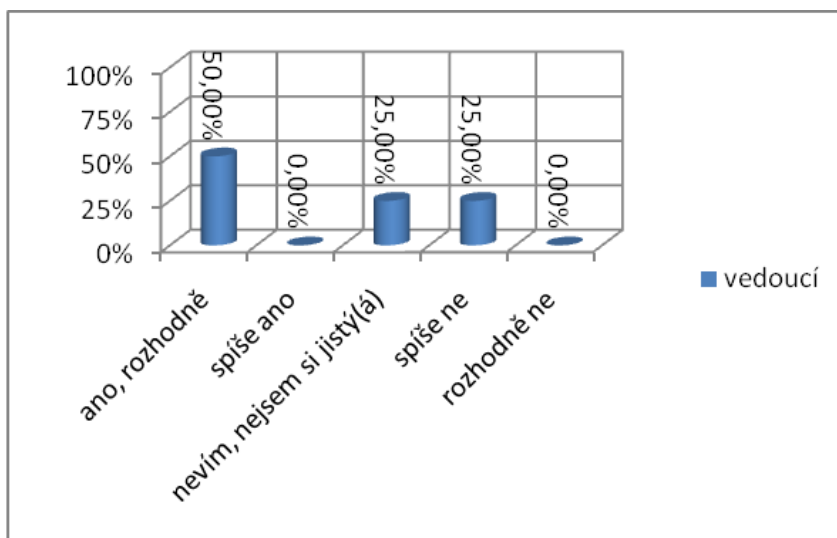
Obr. 53. Akce pro děti

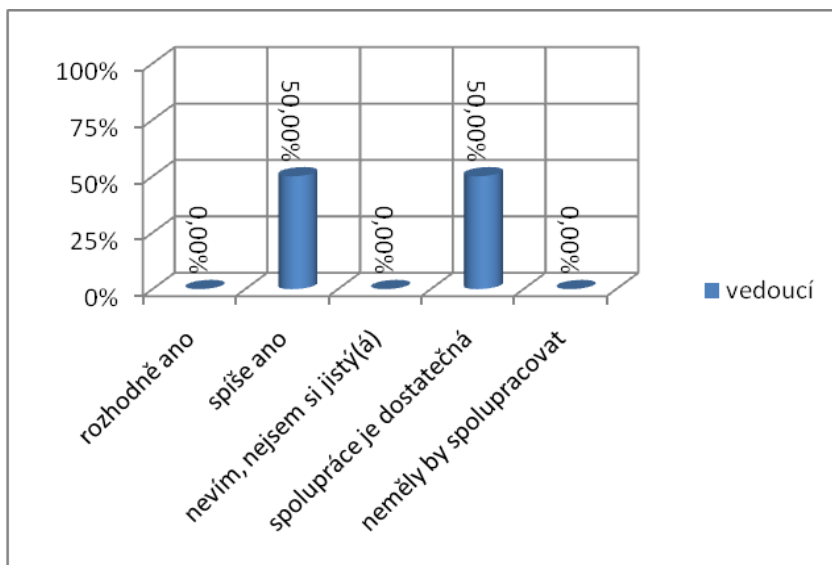
Obr. 54. Zaujetí a nadšení dětí

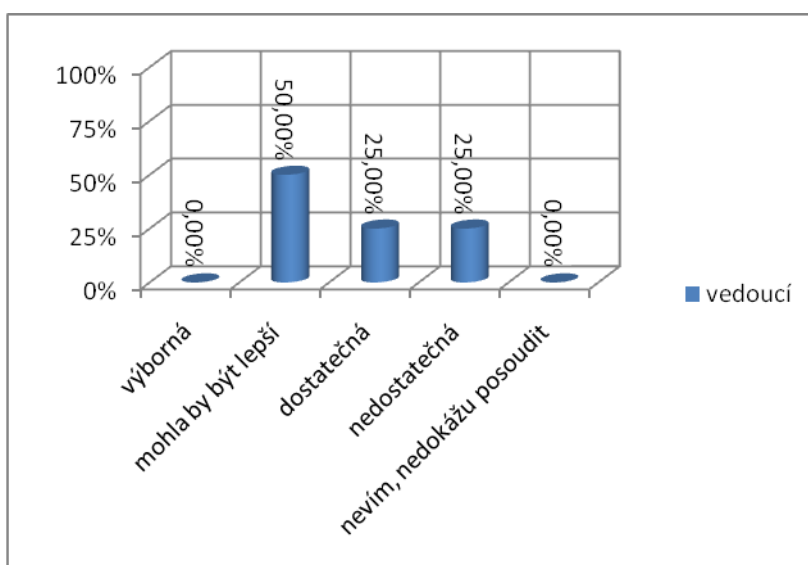
Obr. 55. Autorita u dětí

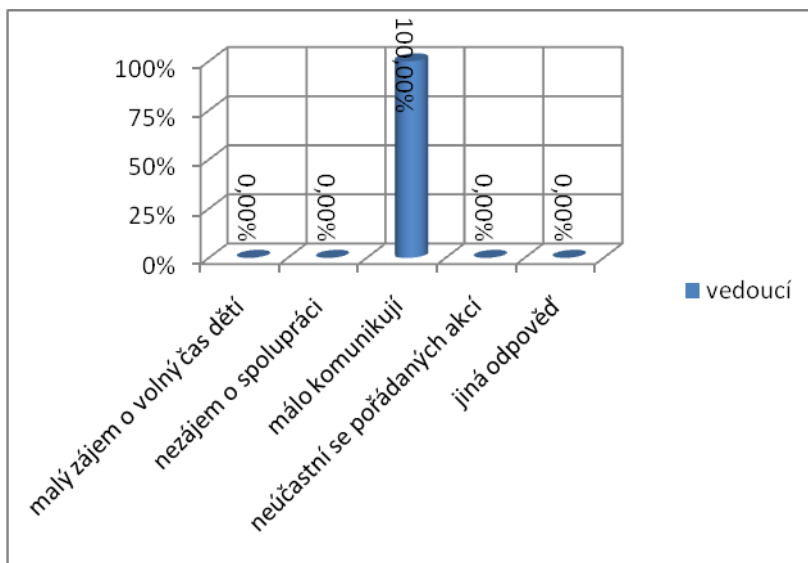
Obr. 56. Pravidelné schůzky vedoucích

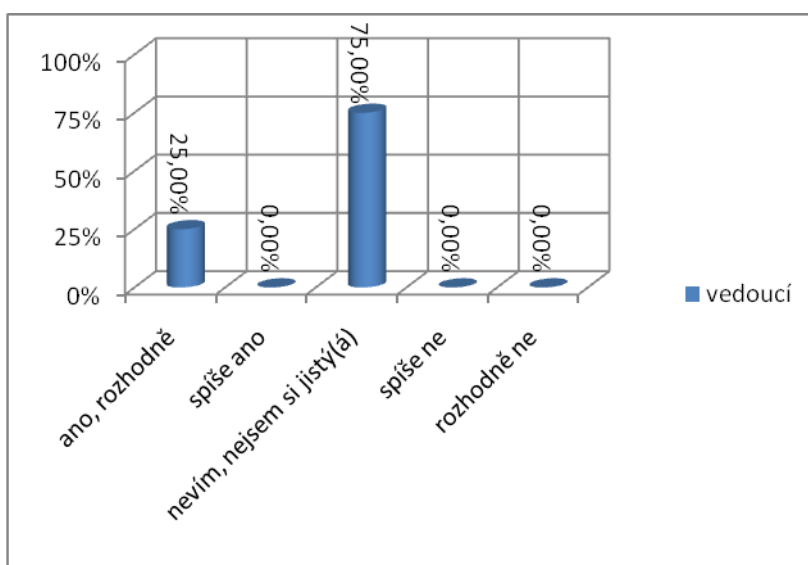
Obr. 57. Spolupráce družstev

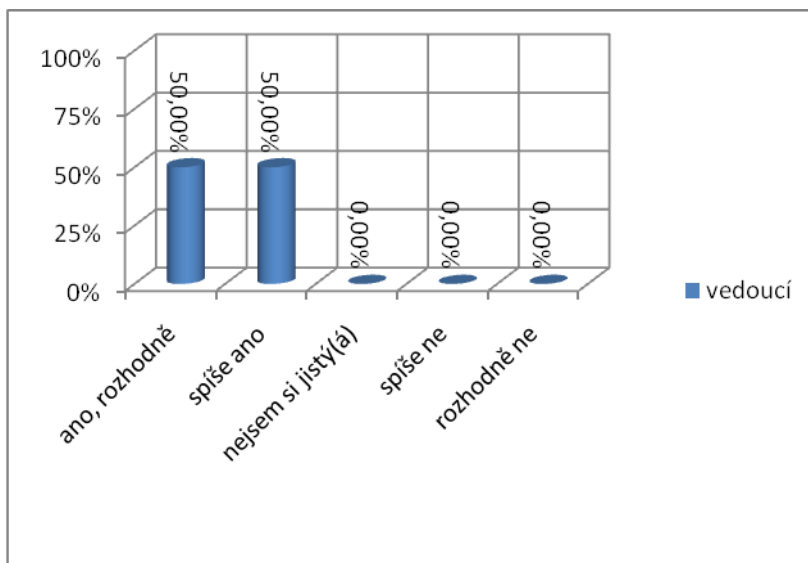
Obr. 58. Spolupráce s rodiči- hodnocení

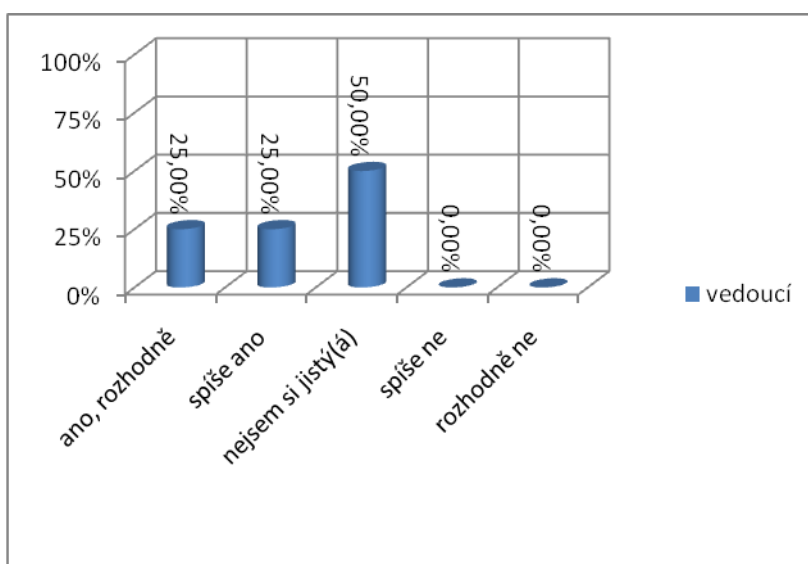
Obr. 59. Spolupráce s rodiči- důvody

Obr. 60. Podpora od ostatních členů SDH

Obr. 61. Podpora od vedení sboru

Obr. 62. Podpora od vedení obce Lípa